

DARS

LETNO POROČILO 2008

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DARS d.d.

LETNO POROČILO 2008

Celje, april 2009

Kazalo

Pismo uprave	4
Izjava o skladnosti s kodeksom upravljanja javnih delniških družb	6
SPLOŠNI PODATKI	11
Ključni poslovni podatki	11
Predstavitev družbe	12
Splošni podatki o družbi	12
Dejavnost družbe	12
Upravljanje družbe	12
Organiziranost družbe	13
POSLOVNO POROČILO	15
Poslanstvo, vizija, strateški cilji in politika kakovosti družbe	15
Poslanstvo družbe	15
Vizija družbe	15
Strateški cilji družbe	15
Politika kakovosti družbe	15
Pomembni dogodki v poslovnem letu 2008	16
Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji	16
Analiza poslovanja	17
Opis poslovnih aktivnosti družbe	24
Službe uprave	24
Služba za notranjo revizijo	24
Služba za nabavo	24
Služba za komuniciranje	24
Poslovne službe	24
Služba za načrtovanje, razvoj ter gospodarjenje z vozišči	24
Služba za mednarodno sodelovanje	25
Splošna služba	25
Služba za varstvo in zdravje pri delu	26

Področje za pravne zadeve, organizacijo in kadre	26
Pravna služba	26
Služba za organizacijo in kadre	26
Področje za finance in trženje	28
Finance, računovodstvo in kontroling	28
Prodaja in marketing	28
Področje za izvedbo cestninjenja	29
Področje za organizacijo gradenj in obnov	29
Služba za prostorsko načrtovanje	29
Služba za projektiranje in projektno dokumentacijo	30
Služba za nadzor in organizacijo gradenj	31
Služba za organizacijo obnov	31
Služba za oddajo del	32
Področje vzdrževanja avtocest	33
Služba za vzdrževanje in razvoj tehnologij in inteligentne transportne sisteme (ITS)	33
Projekt telekomunikacij in služba za telekomunikacije	34
Služba za nadzor in vodenje prometa	35
Služba za informacijsko tehnologijo (IT)	35
Izvedba vzdrževanja avtocest	36
Ravnanje z okoljem	37
Ravnanje z zaposlenimi	38
Izobraževanje	38
Aktivnosti na področju upravljanja človeškega kapitala v letu 2008	38
Pričakovani razvoj družbe	38
 RAČUNOVODSKO POROČILO	 41
IZJAVA UPRAVE	101
REVIZORJEVO POROČILO	103

Pismo uprave

Rekordno število prometu predanih avtocestnih kilometrov in rekorden dobiček

Poslovno leto 2008 so zaznamovali številni dogodki, ki bodo kot mejniki ostali zapisani v zgodovini Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.. Prometu smo predali dobrih 91,9 kilometrov novih avtocest, dosegli smo do sedaj najvišji dobiček družbe in vzpostavili sistem cestninjenja vozil do skupne dovoljene mase 3,5 ton z vinjetami.

Dars je namreč v letu 2008 s številnimi novimi kilometri avtocest izpolnil pričakovanja uporabnikov, kar se tiče hitrosti gradnje pa v nekaterih primerih tudi presegel. Od junija naprej do vključno oktobra smo predajali v promet posamezne odseke tako imenovane »Pomurke« ter tako s štiripasovnico povezali madžarsko mejo s slovenskim primorjem. Tudi Gorenjci in Dolenjci so dobili pomembne nove km avtocest, pred turistično sezono pa je bil končno predan prometu tudi predor Šentvid. Ob tako intenzivni gradnji pa se zgodijo tudi neljubi dogodki, kot je npr. odpadli omet v predoru Šentvid. Ne samo na podlagi tega dogodka, ampak tudi na podlagi analize vzrokov za podražitve in zastoje v gradnji v preteklih letih, je uprava v letu 2008 sprejela pomembne preventivne ukrepe, s katerimi se na eni strani povečuje vloga naročnika v procesu gradnje avtocest, na drugi strani pa zagotavlja večja odgovornost izvajalcev za kakovostno izvedbo. Ti ukrepi se odražajo tudi v sedaj spremenjenih razpisnih pogojih, ki v večji meri spodbujajo konkurenco med ponudniki in posledično nižajo cene. Znotraj stroke smo si prizadevali tudi za spremembo miselnosti o odgovornosti za odpravo napak. Tako smo v spomladanskih mesecih uspešno razrešili tudi problem spolzkih betonskih vozišč v komaj nekaj let odprtih predorih. Po napornih pogajanjih je bil z vsemi vpletenimi dosežen dogovor, da so na svoje stroške opravili rezkanje vozišč in tako sanirali napako. DARS d.d. zaradi tega ni imel nobenih dodatnih stroškov sanacije.

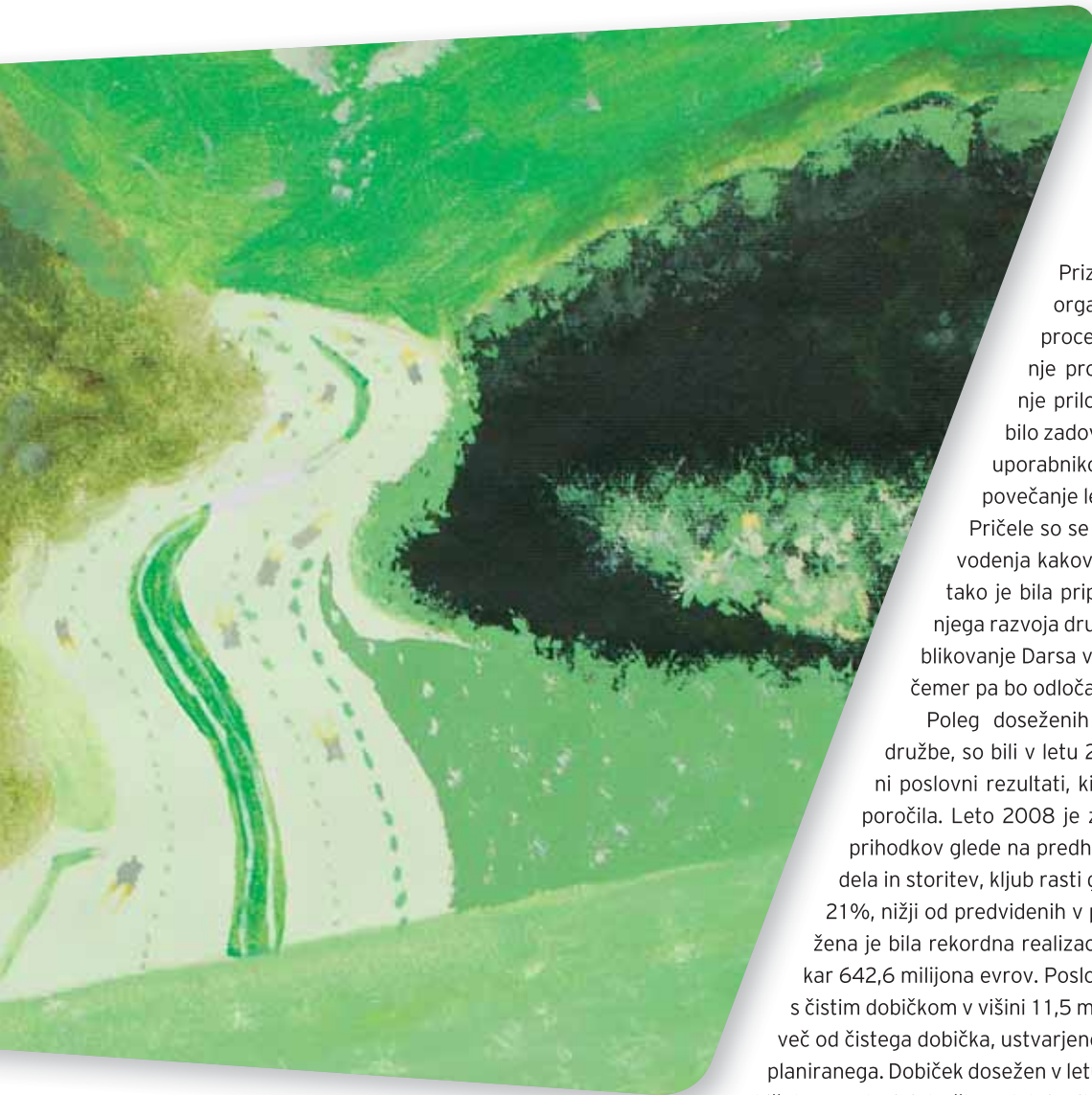
Leto 2008 je zaznamovano tudi z uvedbo vinjetnega sistema cestninjenja vozil do 3,5 tone. Po sprejetem sklepu Vlade RS smo v zelo kratkem času kakovostno izpolnili vse potrebne aktivnosti, ki so omogočile pravočasno uvedbo novega sistema, to je tisk vinjet, vzpostavitev prodajne mreže doma in v tujini, izobraževanje cestninskih nadzornikov in nabava za nadzor potrebne opreme, spremembe prometnega režima na cestninskih postajah, vzpostavitev ustrezne prometne signalizacije, prilagoditev informacijske podpore, informiranje domače in tuje javnosti. Uvedba vinjetnega cestninskega sistema je prinesla predvsem napredek na področju pretočnosti avtocestnega prometa, kljub temu, da se je zaradi njegove uvedbe na določenih odsekih promet povečal za več kot polovico. S tem pa je bil narejen tudi velik korak k povečanju prometne varnosti, saj so se predvsem osebna vozila iz regionalnih in lokalnih cest vrnila na avtoceste, ki so bistveno varnejše.

Na področju vzdrževanja je bilo konec leta 2008 za 20 odstotkov več obračunskih kilometrov kot v začetku leta. Tudi delo področja za izvedbo vzdrževanja avtocest je bilo zaznamovano z naraščajočim prometom, saj se je povečalo število potrebnih intervencij zaradi prometnih nezgod, ravno tako se posledično povečujejo tudi potrebe po tekočem vzdrževanju cestišč. Poslovati je začela tudi deveta Darsova avtocestna baza v Murski Soboti, kljub večjemu obsegu vzdrževanja se stroški na tem področju niso povečevali sorazmerno z novimi km avtocest, kar je imelo neposreden vpliv na dober poslovni rezultat.

Doseganje temeljnih ciljev Darsa je pogojeno predvsem z »notranjo« urejenostjo in uspešnostjo družbe. V letu 2008 smo tako sistematično razvijali svojo organizacijsko kulturo, na novo definirali vrednote, poslanstvo in vizijo.

Varna vožnja na avtocesti
OŠ Narodnega heroja Rajka
Hrastnik
avtorica: Anja Kršlin, 8. c
Mentorica: Mira Marinko

Prizadevali smo si postati učeča se organizacija, z učinkovitimi in vitkimi procesi. Spodbudili smo timsko reševanje problemov ter načrtno prepoznavanje priložnosti za izboljšave. Izmerjeno je bilo zadovoljstvo zaposlenih in zadovoljstvo uporabnikov ter sprejet nabor ukrepov za povečanje le-tega, ki se bo izvajal v letu 2009. Pričele so se tudi aktivnosti za uvedbo sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001. Prav tako je bila pripravljena možna strategija nadaljnega razvoja družbe, ki predvideva postopno preoblikovanje Darsa v holding s hčerinskimi družbami, o čemer pa bo odločal lastnik družbe.

Poleg doseženih ciljev, izhajajočih iz poslanstva družbe, so bili v letu 2008 zabeleženi tudi nadpovprečni poslovni rezultati, ki so osrednji predmet pričujočega poročila. Leto 2008 je zaznamovala predvsem 15% rast prihodkov glede na predhodno leto, pri čemer so bili stroški dela in storitev, kljub rasti glede na leto 2007 za 8% oziroma 21%, nižji od predvidenih v poslovnem načrtu družbe. Zabeležena je bila rekordna realizacija gradenj in obnov, ki je znašala kar 642,6 milijona evrov. Poslovno leto 2008 je Dars tako sklenil s čistim dobičkom v višini 11,5 milijona evrov, kar je za 9 odstotkov več od čistega dobička, ustvarjenega v letu 2007 in bistveno več od planiranega. Dobiček dosežen v letu 2008 predstavlja tudi najvišji dobiček v zgodovini družbe. Ob tej priložnosti se uprava zahvaljuje vsem, ki so si skozi leto prizadevali za racionalizacijo poslovanja in optimizacijo

poslovnih procesov. Dobiček bo v letu 2009 prvič uporabljen kot namenski vir za odplačevanje najetih posojil za gradnjo avtocest. Gre za konkreten in merljiv prispevek družbe k vzdržnosti financiranja avtocestnega programa.

Kljub temu, da je za nami dinamično poslovno leto, ki je pred Dars d.d. postavilo vrsto izzivov, nam doseženi rezultati in številke govorijo, da je bilo uspešno. Vrsta aktivnosti, s katerimi smo začeli, nadaljevali ali zaključili v letu 2008 pa je osnova, na podlagi katere lahko z optimizmom zremo v prihodnost.

mag. Tomislav Nemeč, predsednik uprave

doc. dr. Žan Jan Oplotnik, namestnik predsednika uprave

Boštjan Rigler, član uprave

Aleš Hojs, član uprave

mag. Alojz Ratajč, član uprave - delavski direktor

Izjava o upravljanju Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje

V skladu z določbo petega odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah in določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje (v nadaljevanju: Družba) kot del poslovnega poročila podaja naslednjo izjavo o upravljanju Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje.

1. Sklicevanje na kodeks upravljanja

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje delničarje in javnost obvešča, da posluje v skladu z veljavnimi predpisi in akti, ki veljajo v družbi in v veliki meri tudi urejajo vprašanja, ki jih obravnava Kodeks upravljanja javnih delniških družb (Uradni list RS, št. 118/2005 z dne 17.12.2005 s spremembami in dopolnitvami, z začetkom veljavnosti z dnem 5.2.2007).

Družba izjavlja, da zanjo velja Kodeks upravljanja javnih delniških družb (v nadaljevanju Kodeks), ki je javno dostopen v slovenskem in angleškem jeziku na spletnih straneh Ljubljanske borze d.d., na naslovu <http://www.ljse.si/>.

2. Odstopanja družbe od določb Kodeksa:

Družba izjavlja, da spoštuje določbe Kodeksa z naslednjimi odstopanji oz. posebnostmi:

- Določbo točke 1.1.1. Kodeksa, ki določa, naj bodo osnovni cilji družbe zapisani v statutu družbe, Družba ne spoštuje. Naloge in cilji Družbe so določeni v Zakonu o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 57/93 s spremembami, v nadaljevanju ZDARS).
- Določbo Kodeksa 1.3.1., ki določa, da delničarji uresničujejo svoje pravice na skupščini delničarjev in je vsak delničar upravičen do udeležbe na skupščini, Družba spoštuje. Edini delničar Družbe je Republika Slovenija, skupščina Družbe pa se opravi na seji Vlade RS, ki posluje v skladu z Zakonom o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS št. 4/93 s spremembami, v nadaljevanju ZVRS) in Poslovníkom Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS št. 43/2001 s spremembami, v nadaljevanju Poslovník Vlade Republike Slovenije).
- Določba Kodeksa 1.3.5. ki določa, da skupščino skliče poslovodstvo in objavi dnevi red, Družba posredno uresničuje, saj predlog dnevnega reda skupščine posreduje pristojnemu ministrstvu, ki posreduje predlog v obravnavo Vladi Republike Slovenije, v skladu z ZVRS in Poslovníkom Vlade Republike Slovenije.
- Določba Kodeksa 1.3.17. določa, naj bo na skupščini prisotna večina članov organov vodenja ali nadzora. Skupščina Družbe je seja Vlade in Vlada Republike Slovenije lahko v skladu z ZVRS in Poslovníkom Vlade Republike Slovenije pozove poslovodstvo, naj se seja Vlade udeleži, saj ni običajno, da bi se nevaobljene osebe udeleževale sej vlade.
- Določbi točk 2.3.2. in 2.3.3. Kodeksa, ki se nanašata na način določanja višine plačil, povračil in drugih ugodnosti članov uprave Družba delno spoštuje in meni, da zadošča njena ureditev, ko

vprašanje plačila članom uprave urejajo določila individualnih pogodb med družbo in posameznimi člani uprave. V pogodbi o zaposlitvi je določena maksimalna višina variabilnega dela plačila v skladu s kriteriji v pogodbi, vendar Družba nima posebnega internega predpisa, ki bi določal kriterije o načinu določanja višine plačil, povračil in drugih ugodnosti članov uprave, vendar pa smiselno uporablja priporočila Vlade RS glede nagrajevanja članov uprave družb v državni lasti, pridobljeno pa je bilo tudi predhodno soglasje pristojnega ministra glede višine plače posameznih članov uprave.

- Določbe Kodeksa 2.3.4., 2.3.5., 2.3.6. in 2.3.7., ki se nanašajo na delniške opcije in primerljive sisteme nagrajevanja kot variabilni del prejemkov Družba ne izvaja, ker nima sistema in prakse nagrajevanja z delniškimi opcijami.
- Določbe točke 2.4.7. Kodeksa, ki določa, da naj član uprave sprejme članstvo v nadzornem svetu šele potem, ko je obvestil predsednika nadzornega sveta družbe, v kateri opravlja funkcijo člana uprave, družba ne spoštuje, saj o tem ne obstaja predpisana obveznost.
- Določbo 3.1.1. Kodeksa, ki določa, da so naloge nadzornega sveta imenovanje in nadziranje uprave, Družba ne spoštuje v delu, ki se nanaša na imenovanje uprave, saj upravo Družbe imenuje Vlada Republike Slovenije v skladu z določbami ZDARS.
- Določbo točke 3.1.9. Kodeksa, ki določa, naj nadzorni svet za razpošiljanje gradiv in sklic sej uporablja informacijsko tehnologijo, Družba ne upošteva, saj nadzorni svet Družbe razpošilja gradiva in sklicuje seje s priporočeno pošiljko s povratnico.
- Določbo točke 3.1.10. Kodeksa Družba upošteva, saj Nadzorni svet enkrat letno ovrednoti svoje delo. Ocena dela Nadzornega sveta DARS d.d. vključuje oceno sestave nadzornega sveta, oceno delovanja posameznih komisij nadzornega sveta, oceno organizacije dela in ukrepe za izboljšanje učinkovitosti. Člani Nadzornega sveta se redno izobražujejo in udeležujejo sej, prav tako jih predsednik NS vzpodbuja k učinkovitemu in aktivnemu opravljanju funkcije.
- Določbo točke 3.1.11. Kodeksa Družba spoštuje, saj Nadzorni svet vsako leto pripravi pisno poročilo skupščini ob letnem poročilu.
- Določbo 3.2.1. Kodeksa, ki določa, da je nadzorni svet pristojen za imenovanje in odpoklic članov uprave, pri čemer si prizadeva za kontinuiteto, Družba spoštuje, razen v delu, ki se nanaša na imenovanje in odpoklic članov uprave, za kar je v skladu z ZDARS pristojna Vlada Republike Slovenije in ne nadzorni svet. Nadzorni svet pa predlaga Vladi Republike Slovenije imenovanje

V cestnem prometu bom vedno majhen

izbrana dela nagradnega likovnega natečaja za učence osnovnih šol v Sloveniji

- in razrešitev članov uprave.
- Določbo točke 3.3.6. Kodeksa, ki določa, naj komisija pri zbiranju predlogov za kandidate nadzornega sveta upošteva vnaprej določene kriterije in naj te kriterije določa statut družbe, Družba ne spoštuje v celoti. V statutu je določeno, da morajo člani nadzornega sveta izpolnjevati z zakonom predpisane pogoje, poleg tega pa biti strokovnjaki s področja gospodarstva, tehnike, gospodarskega prava ali finančne ali imeti dolgoletne izkušnje na vodilnih funkcijah v gospodarstvu, ne določa pa podrobnejših kriterijev, kot jih določa točka 3.3.6. Kodeksa.
- Določbo točke 3.4.2. Kodeksa, ki določa, da višino in način določanja višine posameznih plačil članov nadzornega sveta določi s sklepom skupščine ali s statutom, Družba spoštuje, saj je to določeno s sklepom Vlade Republike Slovenije, kot oblastnega organa, ki opredeljuje najvišje možne zneske izplačil, ta sklep pa se nanaša na družbe v večinski lasti Republike Slovenije, kar Družba tudi je.
- Določbo točke 3.5.5. Kodeksa, ki priporoča, naj kriterije za presojo obstoja nasprotja interesov članov nadzornega sveta določa poslovnik nadzornega sveta, statut ali poseben kodeks upravljanja družbe, Družba ne spoštuje. Poslovnik nadzornega sveta in Statut DARS d.d. namreč ne določata kriterijev za presojo obstoja nasprotja interesov članov nadzornega sveta.
- Določbe točke 5. Kodeksa, ki opredeljujejo upravni odbor Družba ne upošteva, saj nima vpeljanega enotirnega sistema upravljanja, temveč dvotirnega.
- Določbo v točki 6. Kodeksa, ki se nanaša na razmerja v skupinah družb oz. koncernih, Družba upošteva. V dosedanjem poslovanju se ni pojavila potreba po sklenitvi pogodb o obvladovanju, v kolikor pa bi uprava oz. nadzorni svet ocenila, da je zaradi transparentnosti potrebno skleniti takšne pogodbe oz. sporazume, jih bo Družba sklenila.
- Določba 7.1.4. Kodeksa, določa naj bo revizor prisoten na skupščini delničarjev družbe. Vlade Republike Slovenije lahko revizorja v skladu z ZVRS in Poslovníkom Vlade Republike Slovenije pozove, naj se udeleži seje vlade (oz. skupščine Družbe).
- Določba Kodeksa 8.2., ki določa, naj družba zagotovi javne objave sporočil ter letni načrt tudi v angleškem jeziku, Družba ne spoštuje v celoti, saj sporočil ne objavlja v angleškem jeziku, letno poročilo pa izdela v angleškem jeziku naknadno.
- Določbo točke 8.3.4. Kodeksa, ki določa naj bosta letno in polletno poročilo delničarjem na vpogled, Družba spoštuje, vendar ne pripravlja polletnega poročila.
- Določbo točke 8.6. Kodeksa, ki se nanaša na finančni koledar pomembnejših objav, Družba zaenkrat še ni izvajala, ker je dinamika poslovnih dogodkov in drugih okoliščin velika, kar bi lahko povzročilo, da bi morali koledar pre pogosto spreminjati.
- Določbo točke 8.9.1. Kodeksa, ki določa, naj družbe v primeru

predloga skupščine o spremembi statuta ali statusnem preoblikovanju družbe objavi, Družba uresničuje, razen v delu, ki se nanaša na morebitne vlagatelje.

- Določilo Kodeksa 8.17., ki se nanaša na spletne strani družbe, Družba v veliki meri upošteva, vendar nima navedene kontaktne osebe, zadolžene za odnose z vlagatelji.

3. Glavne značilnosti sistemov notranjega nadzora in upravljanja tveganj:

Poleg določb Zakona o gospodarskih družbah, ki ureja vse gospodarske družbe, za družbo veljajo tudi določbe Zakona o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji, ki med drugim ureja obveznost družbe do vodenja ločenih evidenc sredstev družbe od sredstev RS v upravljanju DARS d.d..

Družba vzdržuje in uresničuje trden in zanesljiv sistem upravljanja, ki obsega:

- jasen organizacijski ustroj z natančno opredeljenimi, preglednimi in doslednimi notranjimi razmerji glede odgovornosti;
- postopke ugotavljanja, obvladovanja in spremljanja tveganj, ki jim je družba izpostavljena pri svojem poslovanju;
- ustrezen sistem notranjega nadzora, ki vključuje ustrezne administrativne in računovodske postopke (poročanja, delovni postopki).

Poleg tega ima družba organizirano tudi posebno službo notranje revizije, ki glede na svoje pristojnosti opravlja preglede, daje predloge in sestavlja poročila.

4. Podatki v zvezi s prevzemno zakonodajo:

100% lastnik družbe DARS d.d. je Republika Slovenija. Družba nima deležev v drugih podjetjih, ki bi po zakonodaji, ki ureja prevzeme, predstavljali kvalificirane deleže.

5. Delovanju skupščine družbe ter njene ključne pristojnosti ter opis pravic delničarjev ter način njihovega uveljavljanja:

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po Zakonu o gospodarskih družbah (Uradni list RS št. 42/06 s spremembami, v nadaljevanju ZGD-1).

Delovanje skupščine ter njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja pa podrobneje opredeljuje Statut Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. (v nadaljevanju Statut).

Edini ustanovitelj in delničar Družbe je Republika Slovenija, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije.

Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljuje ZGD-1 in Statut, Republika Slovenija uresničuje na skupščini delničarjev, ki se opravi na seji Vlade Republike Slovenije. Vlada posluje v skladu z Zakonom o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS št. 4/1993 s spremembami, v nadaljevanju ZVRS) in Poslovníkom Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS št. 43/2001 s spremembami, v nadaljevanju Poslovník vlade Republike Slovenije).

Pristojnosti skupščine v skladu z določbo 17. člena Statuta je odločanje o: uporabi bilančnega dobička, razrešnici članom uprave in članom nadzornega sveta, letnem poročilu, če ga nista sprejela uprava in nadzorni svet, imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta, spremembah statuta, ukrepah za povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala, statusnem preoblikovanju družbe, prenehanju družbe, imenovanju revizorjev za pregled letnega poročila, vprašanjih vodenja poslov, če to zahteva uprava, soglasju za določanje vrste poslova, če nadzorni svet zavrne soglasje, plačilu nagrade članom nadzornega sveta in njihovi udeležbi pri dobičku, drugih zadevah ter drugih zadevah, ki jih določa statut ali zakon.

Skupščino sklicuje uprava Družbe. Skupščino lahko skliče tudi nadzorni svet, predvsem tedaj, kadar uprava pravočasno skupščine ne skliče.

Skupščino je potrebno sklicati v zakonsko določenih primerih, najmanj pa enkrat letno, nemudoma po prejemu revizijskega poročila.

6. Sestava in delovanje organov vodenja družbe:

Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe pa podrobneje opredeljuje Statut Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. (v nadaljevanju Statut).

Uprava Družbe lahko po Statutu šteje do pet članov. Za člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in 32. člena Statuta. Vse člane uprave imenuje Vlada Republike Slovenije za dobo 5 let. Vsi člani uprave Družbe so z Družbo v delovnem razmerju.

Sedanja uprava Družbe šteje 5 članov, ki so: mag. Tomislav Nemeč, predsednik uprave, dr. Žan Jan Oplotnik, namestnik predsednika

uprave, Boštjan Rigler, član uprave, Aleš Hojs, član uprave ter mag. Alojz Ratajč, ki je imenovan v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/07 - UPB1, v nadaljevanju ZSDU-UPB1) kot delavski direktor.

Uprava vodi Družbo v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost, pri čemer mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovno skrivnost družbe. Za uresničevanje nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določa zakon in statut družbe.

Uprava Družbo zastopa in predstavlja. Zastopanje je vedno skupno in sicer s strani predsednika uprave in še enega člana uprave ali namestnika predsednika uprave in člana uprave. Uprava lahko pooblasti druge osebe za zastopanje družbe s splošnim ali posebnim pooblastilom v okviru svojih pooblastil.

Uprava sprejema odločitve iz svoje pristojnosti z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Uprava o svojem delu sprejme poslovnik.

Nadzorni svet družbe

Sestava Nadzornega sveta

V skladu s 25. členom Statuta DARS d.d. Nadzorni svet DARS d.d. sestavlja devet članov. Skupščina družbe imenuje šest članov, od katerih predlagata po dva člana Ministrstvo za finance in Ministrstvo za promet. Tri člane - predstavnike zaposlenih imenuje svet delavcev.

Delovanje Nadzornega sveta

V skladu s Statutom DARS d.d. Nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Poslovnik določa organizacijo, način dela in odločanje Nadzornega sveta DARS d.d..

Nadzorni svet DARS d.d. izvoli predsednika in namestnika predsednika, ki sta vedno izvoljena izmed predstavnikov lastnika.

Nadzorni svet se sestaja na rednih sejah praviloma enkrat mesečno, po potrebi se izvede dopisna seja.

Nadzorni svet je sklepčen, če je v skladu z 28.2 členom statuta na seji prisotnih vsaj 2/3 članov, med katerimi mora biti predsednik ali namestnik predsednika nadzornega sveta oziroma tisti član, ki ga je za vodenje seje pooblastil predsednik nadzornega sveta.

V skladu s Statutom DARS d.d. Nadzorni svet nadzira vodenje poslov, ki jih vodi družba, odloča o soglasju k poslovnim in razvojnim načrtom družbe, ki jih sprejema uprava, odloča o potrditvi letnega poročila družbe, o nagrajevanju članov uprave družbe, daje soglasje na vse posle v vrednosti nad 2.500.000 EUR ter predlaga Vladi Republike Slovenije v imenovanje in razrešitev člane uprave. V skladu s svojim poslovníkom Nadzorni svet odloča o soglasju k poslovníku uprave, soglasju k aktu o organiziranosti družbe, mnenju k predlogu za imenovanje direktorjev in izvršnih direktorjev in o vprašanjih vodenja poslov, če to zahteva uprava.

Nadzorni svet mora v skladu s 30. členom statuta preveriti letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki jo je predložila uprava. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Nadzorni svet obravnava planske akte družbe, računovodske izkaze v skladu z računovodskimi standardi, poročilo o poslovanju družbe, poročila o stanju na projektih, gradiva, ki jih družba posreduje

v obravnavo Vladi RS oziroma svoji skupščini in v skladu s sklepom nadzornega sveta tudi druge akte in dokumente.

Poleg tega Nadzorni svet sprejema sklepe o načinu in vsebini poročanja o poslovanju, sklepe o soglasju k posameznim aktom ali odločitvam uprave DARS d.d., kadar je to določeno v zakonu ali statutu DARS d.d. ali če tako določi nadzorni svet, svoja poročila, mnenja ali opozorila, ki jih posreduje Vladi RS oziroma skupščini družbe in v skladu s potrebami tudi druge akte in dokumente.

Komisije Nadzornega sveta

V skladu s Poslovníkom Nadzornega sveta lahko Nadzorni svet za pomoč pri delu imenuje izmed sebe in/ali zunanjih strokovnjakov komisije in odbore, ki pri svojem delu smiselno uporabljajo Poslovník Nadzornega sveta.

Komisija za pregled vlog in pripravo predloga za imenovanje članov uprave

V skladu s Statutom DARS d.d. Nadzorni svet predlaga v imenovanje in razrešitev člane uprave družbe, zato je v zvezi z javnim razpisom za predsednika, namestnika predsednika in dva člana uprave Nadzorni svet imenoval komisijo za pregled vlog in pripravo predloga za imenovanje članov uprave.

Finančni svet, strokovno-delovno telo Nadzornega sveta DARS d.d.

V skladu s svojim poslovníkom je Nadzorni svet DARS d.d. oblikoval finančni svet kot svoje strokovno - delovno telo. Na finančnem svetu se obravnavajo teme kot so: zadolževanje DARS d.d. in poročstva, financiranje avtocestnega programa, Letni plani razvoja in obnavljanja avtocest, stabilnost ekonomsko finančne konstrukcije izvajanja NPJA, poročilo o prihodkih (prilivih) iz naslova cestnine (vinjet) ipd.

Strokovne komisije za oddajo del

S spremembami Statuta DARS d.d. se je povečala pristojnost Nadzornega sveta v smislu dajanja soglasij na vse posle v vrednosti nad 2.500.000,00 EUR, zato Nadzorni svet DARS d.d. sproti imenuje

posameznega člana Nadzornega sveta, ki sodeluje pri delu strokovne komisije za oddajo del za določen projekt. Takšen način dela zagotavlja celovito seznanitev Nadzornega sveta s stanjem na projektu še pred odločanjem o soglasju.

Revizijska komisija

V skladu z Zakonom o gospodarskih družbah bi moral Nadzorni svet imenovati revizijsko komisijo, ki pa do sedaj še ni bila imenovana.

Organizacija dela

Nadzorni svet DARS d.d. je v skladu s svojim poslovníkom imenoval sekretarko Nadzornega sveta, ki je iz vrst zaposlenih

in je za delo, ki ga opravlja za Nadzorni svet, odgovorna izključno predsedniku Nadzornega sveta. Sekretarka Nadzornega sveta koordinira delo Nadzornega sveta in skrbi, da strokovne službe družbe pravočasno pripravijo gradiva za seje Nadzornega sveta ter opravlja ostale naloge, določene v pogodbi o zaposlitvi, ki se nanašajo na Nadzorni svet.

Predlog dnevnega reda za sejo Nadzornega sveta pripravi sekretarka Nadzornega sveta, pri čemer upošteva tako zahteve Nadzornega sveta za pripravo določenih gradiv kakor tudi uprave za obravnavo določenih gradiv na Nadzornem svetu. Pri oblikovanju končnega dnevnega reda sodelujeta tako predsednik Nadzornega sveta kot predsednik uprave družbe. Na osnovi tako usklajenega dnevnega reda strokovne službe družbe pripravijo ustrezna gradiva za obravnavo na seji Nadzornega sveta.

Nadzorni svet se večinoma sestaja na izpostavi DARS d.d. v Ljubljani. Kadar je zaradi obravnave določene tematike potreben ogled na terenu, se Nadzorni svet sestane na terenu.

V skladu s Kodeksom upravljanja javnih delniških družb, ki so ga sporazumno oblikovali in sprejeli Ljubljanska borza, d.d. Ljubljana, Združenje članov nadzornih svetov in Združenje Manager dne 18.3.2004, ter spremenili in dopolnili dne 14.12.2005 in dne 5.2.2007, (točka 3.1.10.), Nadzorni svet enkrat letno ovrednoti svoje delo.

Ljubljana, 19.3.2009

Nadzorni svet DARS d.d.

dr. Tomaž Vrhovnik
namestnik predsednika NS

Ljubljana, 28.4.2009

Uprava DARS d.d.

dr. Žan Jan Oplotnik mag. Tomislav Nemeč
namestnik predsednika predsednik uprave
uprave

Pas je tvoj prijatelj
OŠ Toneta Okrogarja (Zagorje ob Savi)
avtorica: Sara Kovač, 7. c
Mentorica: Jadranka Kačič

1 SPLOŠNI PODATKI

Ključni poslovni podatki

	2008	2007
Osnovni kapital	212.823 EUR	212.823 EUR
Kapital skupaj na dan 31. 12.	55.271.541 EUR	49.023.704 EUR
Vrednost aktive na dan 31. 12.	5.632.732.450 EUR	5.127.370.135 EUR
Lastniška struktura	100% lastnik je Republika Slovenija	100% lastnik je Republika Slovenija
Lastniška struktura delnic	100% lastnik je Republika Slovenija	100% lastnik je Republika Slovenija
Čisti poslovni izid	11.499.906 EUR	10.504.137 EUR
Realizacija gradenj in obnov avtocest*	639,226,521 EUR	609,510,986 EUR
Število km avtocest in drugih cest, predanih prometu:		
- avtoceste (4-pasovne)	91,9 km	0,0 km
- prva polovica avtoceste (4-pasovne)	0,0 km	2,4 km
- dvopasovne ceste	0,0 km	2,3 km
- ostale ceste	0,0 km	1,2 km
- priključki	0,0 km	0,0 km
Število obračunskih km avtocest v vzdrževanju in upravljanju na dan 31. 12.	628,455 km	525,398 km
Število km avtocest v vzdrževanju in upravljanju na dan 31. 12.:		
- avtoceste	527,728 km	438,245 km
- razcepi	16,763 km	13,351 km
- druge servisne ceste	9,829 km	9,297 km
- priključki	149,616 km	128,592 km
- predori	20,435 km	17,958 km
Število zaposlenih 31. 12.	1.209	1.128

* Pojasnilo:

Realizacija gradenj in obnov avtocest se nanaša na izvršena dela ter obveznosti iz kreditov in obveznic po določitih Pogodbe o izvajanju naročila za opravljanje nalog v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest ter finančnim inženiringom in drugih povezanih nalog po Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji.

Vrednost realizacije gradenj in obnov je izkazana z DDV.

Predstavitev družbe

Splošni podatki o družbi

Ime družbe	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.
Skrajšano ime družbe	DARS d.d.
Sedež družbe	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje
Telefon	03/426-40-71
Faks	03/544-20-01
Izpostava Ljubljana	Dunajska 7, 1000 Ljubljana
Telefon	01/300-99-00
Faks	01/300-99-01
E-pošta	info@dars.si
Spletna stran	www.dars.si
Vpis v sodni register	Okrožno sodišče v Celju, vložna številka 10615800
Matična številka	5814251
Identifikacijska številka za DDV	SI92473717
Osnovni kapital družbe	212.823,00 EUR
Uprava družbe	mag. Tomislav Nemeč, predsednik dr. Žan Jan Oplotnik, namestnik predsednika Boštjan Rigler, član Aleš Hojs, član mag. Alojz Ratajč, član - delavski direktor

Dejavnost družbe

Osnovna poslovna dejavnost družbe DARS d.d. je določena z ZDARS (organiziranje in vodenje izgradnje avtocest ter upravljanje in vzdrževanje zgrajenih avtocest) ter Statutom družbe.

Družba DARS d.d.:

- v imenu in za račun Republike Slovenije opravlja naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor in naloge v zvezi s pridobivanjem zemljišč in drugih nepremičnin za potrebe izgradnje avtocest;
- v svojem imenu in za račun Republike Slovenije opravlja naloge v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest v skladu z Nacionalnim programom izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (NPIA) ter opravlja finančni inženiring sredstev, namenjenih za izgradnjo avtocest in odplačilo posojil, najetih za njihovo izgradnjo;
- v svojem imenu in za račun države upravlja in razpolaga s tistimi nepremičninami, ki so bile pridobljene v zvezi z gradnjo avtocest pa niso bile v celoti uporabljene za njihovo izgradnjo ali niso v celoti potrebne za upravljanje in vzdrževanje avtocest;
- upravlja in vzdržuje avtoceste, ki jih zgradi v svojem imenu in za račun države. Avtoceste so v lasti države.

Upravljanje družbe

Organi upravljanja delniške družbe DARS so: skupščina družbe, nadzorni svet in uprava.

Skupščino družbe DARS d.d. predstavlja Vlada Republike Slovenije, saj je družba DARS d.d. v celoti v lasti Republike Slovenije.

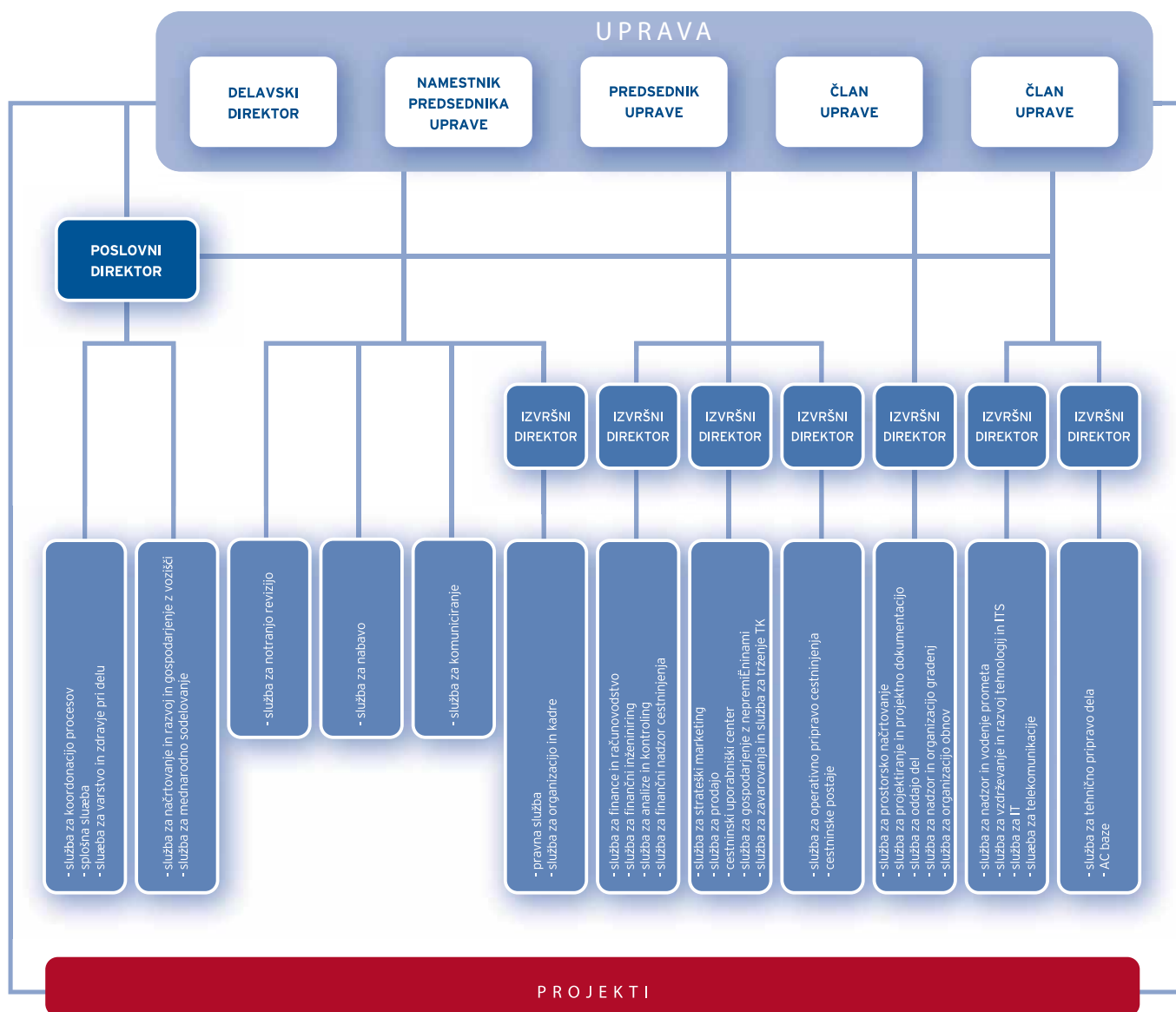
Nadzorni svet DARS d.d. sestavlja do devet članov, od katerih trije člani predstavljajo zaposlene v družbi. V nadzornem svetu so v letu 2008 sodelovali Franc Slak kot predsednik nadzornega sveta, dr. Tomaž Vidic, namestnik predsednika, Robert Sever, mag. Uroš Rožič (imenovan dne 22.1.2008), Simon Ošo, mag. Franc Capuder, Vito Meško, Darko Kodrič, Dimitrij Likar (mandat potekel dne 10.4.2008) in Matej Jelušič (imeno-

van dne 10.4.2008). Predsedniku nadzornega sveta Francu Slaku je mandat potekel dne 9.12.2008. Upravo DARS d.d. sestavlja do 5 članov, in sicer: predsednik uprave, namestnik predsednika uprave, pristojen predvsem za finance, finančni inženiring ter trženje, član uprave, pristojen predvsem za gradnjo in obnovo, član uprave, pristojen predvsem za vzdrževanje ter delavski direktor - član prave.

Uprava DARS d.d. je v letu 2008 delovala v sestavi mag. Tomislav Nemeč, predsednik uprave, dr. Žan Jan Oplotnik, namestnik predsednika uprave ter člani uprave Boštjan Rigler, Aleš Hojs in mag. Alojz Ratajč kot delavski direktor.

Organiziranost družbe

Organizacija družbe temelji na treh osnovnih dejavnostih: organizaciji gradenj in obnov avtocest, cestninjenju in vzdrževanju avtocest ter poslovnih funkcijah.

Izberimo varnost

OŠ Vincenzo e Diego de Castro (Piran)

avtorica: Lara Pirjevec , 7. a

Mentorica: Nada Delloro

2 POSLOVNO POROČILO

Poslanstvo, vizija, strateški cilji in politika kakovosti družbe

Poslanstvo družbe

Poslanstvo DARS d.d. je uresničevanje državnih avtocestnih programov, upravljanje avtocestnega omrežja z nudenjem kakovostnih storitev našim uporabnikom.

Vizija družbe

Vizija DARS d.d. je postati vodilna, poslovno odprta, uspešna in tržno naravnana gospodarska družba za upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij v skladu s pričakovanji uporabnikov.

Strateški cilji družbe

Strateški cilji družbe DARS d.d. so:

- ohraniti in razvijati vodilno pozicijo pri upravljanju in vzdrževanju avtocest v Sloveniji;
- postati referenčno podjetje v državni lasti za organizacijo gradnje avtocest in drugih infrastrukturnih projektov;
- z racionalnim in ekonomsko upravičenim razvojem cestninskega sistema zagotoviti največji možni delež sredstev koncesijske dajatve, potrebnih predvsem za odplačilo obveznosti iz kreditov, najetih v zvezi z gradnjo avtocest;
- okrepiti finančni inženiring upravljanja z dolgom;
- zagotavljati vedno večjo prometno varnost in pretočnost na AC in HC v upravljanju in vzdrževanju DARS d.d.;
- trajnostno razvijati in izboljševati standarde in postopke upravljanja in vzdrževanja avtocest;
- v središče svojega poslovanja postaviti uporabnike avtocest, njihove želje in potrebe ter skrb za okolje;
- optimizirati poslovne procese in s sistemom vodenja zagotoviti ustvarjalno delovno okolje za doseg odličnih poslovnih rezultatov.

Politika kakovosti družbe

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela naredili vse, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših strank, zaposlenih, lastnika, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, pač pa je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan.

Naš cilj je kakovostna in celovita storitev. Ta cilj dosegamo:

- z odgovornim odločanjem na podlagi dejstev;
- z vzpostavljanjem dobrih pogojev in odnosov znotraj in izven družbe;
- z razvojem kompetenc in spodbujanjem inovativnosti zaposlenih;
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje in razvojnih usmeritev;
- s stremljenjem k vitkim, učinkovitim in varnim procesom;
- s skrbnim izbiranjem usposobljenih partnerjev;
- s podpiranjem razvoja stroke in pridobivanjem novih znanj ter
- z zavezanostjo varovanju okolja in prijaznosti do soljudi.

Pomembni dogodki v poslovnem letu 2008

V letu 2008 je bilo prometu predanih skupaj 91,9 km avtocest, in sicer:

- štiripasovna avtocesta Maribor - Lenart, dolžine 7,8 km,
- štiripasovna avtocesta Lenart - Spodnja Senarska, dolžine 7,2 km,
- štiripasovna avtocesta Spodnja Senarska - Cogetinci, dolžine 10,0 km,
- štiripasovna avtocesta Cogetinci - Vučja vas, dolžine 11,6 km,
- štiripasovna avtocesta Beltinci - Lendava, dolžine 17,4 km,
- štiripasovna avtocesta Lendava - Pince, dolžine 16,7 km,
- štiripasovna avtocesta Šentvid - Koseze, dolžine 5,7 km,
- štiripasovna avtocesta Vrba - Peračica, dolžine 10,0 km,
- štiripasovna avtocesta Hrastje - Kronovo, pododsek Lešnica - Kronovo, dolžine 5,5 km.

Marec

Vlada RS je sprejela Načrt uvedbe cestninjenja z vinjetami v Republiki Sloveniji in med drugimi sprejela sklep, s katerim je določila, da se za cestninske razrede vozil R1 in R2 uvede plačevanje cestnine z vinjetami od 1.7.2008 dalje.

DARS d.d. je z Novo Ljubljansko banko sklenil kreditno pogodbo o najemu 145 milijonov evrov kredita za financiranje graditve avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji.

April

Vlada RS je sprejela Letni plan razvoja in obnavljanja avtocest za leto 2008.

Maj

Državni zbor RS je dal soglasje k Letnemu planu razvoja in obnavljanja avtocest za leto 2008.

Junij

Državni zbor RS je sprejel Zakon o cestnini za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg (ZCestV).

Julij

S 1.7.2008 je bilo uvedeno plačevanje cestnine z vinjetami za cestninske razrede vozil R1 in R2. Nadzorni svet DARS d.d. je dal soglasje k Poslovnemu načrtu DARS d.d. za leto 2008.

September

DARS d.d. je s KfW Frankfurt sklenil kreditno pogodbo o najemu 267,5 milijonov evrov kredita za financiranje izgradnje avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji.

Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

Družba DARS je pri svojem poslovanju delovala skladno s ciljem zniževanja poslovnih in finančnih tveganj. Poslovna tveganja je na odhodkovni strani zavarovala prek instrumentov zavarovanja, ki jih je zahtevala od svojih dobaviteljev (predvsem prvovrstnih garancij in uporabo pogodbenih kazni v primeru zamude pri izvedbi del), na prihodkovni strani pa je družba sledila napovedim prometa in pobrane cestnine ter napovedim glede prodaje vinjet. Povpraševanje po storitvah uporabe avtocest je cenovno nizko elastično in odzivnost uporabnikov predvidljiva, ob še sprejemljivem tveganju napačne ocene.

Družba DARS je pri svojem finančnem poslovanju sodelovala z več mednarodnimi in tujimi komercialnimi bankami ter z več slovenskimi bankami. Tovrstna diverzifikacija poslovanja direktno deluje na zniževanje tveganj prevelike odvisnosti od posamezne ustanove ter večja konkurenčnost poslovanja.

Finančna tveganja je družba DARS zniževala prek vrste instrumentov, tako naravne zaščite kot uporabe izvedenih finančnih instrumentov. Na dan 31.12.2008 je imel DARS ščitene 45,8% svoje obrestne izpostavljenosti. DARS je v letu 2008 pred obrestnim tveganjem dodatno zavaroval 20 mio EUR svojega dolžniškega portfelja. Valutna tveganja so bila zavarovana predvsem z uporabo naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov. Tovrstno zaščito omogoča majhno število valut, s katerimi posluje DARS ter dejstvo, da je velika večina transakcij izvedena v valuti EUR.

Likvidnostna tveganja je družba DARS zmanjševala prek kvalitetnega upravljanja z likvidnostjo in oblikovanjem hitro likvidnega naložbenega portfelja, v skladu z naložbeno politiko kot jo opredeljuje ZDARS. Naložbena politika DARS je bila v letu 2008, skladno z zakonom o DARS, usmerjena v dolžniške instrumente poslovnih bank, prav tako pa je DARS v sklopu upravljanja z likvidnostjo optimiral denarne tokove tako imenovanega računa izgradnje in računa DARS d.d..

Na področju opravljanja agentskih poslov po pogodbi o naročilu je DARS v letu 2008 sklenil dve kreditni pogodbi za dolgoročno zadolžitev, in sicer z Novo Ljubljansko banko, d.d. ter nemško banko KfW.

Analiza poslovanja

Realizacija gradenj in obnov avtocestnih odsekov

V letu 2008 je znašala realizacija gradenj in obnov avtocestnih odsekov (brez nadomestila za izvajanje naročila in brez obveznosti iz investicijskih kreditov ter obveznic) 639.226.521 EUR bruto, kar je 5 odstotkov manj od predvidene vrednosti z LPRO 2008. Pri gradnji novih avtocestnih odsekov so bila v letu 2008 opravljena dela v skupni vrednosti 526.115.025 EUR bruto.

Planirana in realizirana vrednost gradenj in obnov avtocest v letu 2008

Avtocestni odsek	Realizacija brez stroškov financiranja	Planirano brez stroškov financiranja	Odstotek realizacije	Stroški financiranja	Realizacija s stroški financiranja	Planirano s stroški financiranja	Odstotek realizacije
LENART - BELTINCI: Lenart - Spodnja Senarska	9,109,016.78	11,556,000.00	78.82	1,095,815.92	10,204,832.70	13,897,889.00	73.43
BELTINCI - PINCE: Beltinci - Lendava	36,863,294.71	39,145,200.00	94.17	2,057,279.69	38,920,574.40	41,360,697.00	94.10
LENART - BELTINCI: Cogetinci - Vučja vas	21,929,603.50	19,210,500.00	114.15	4,627,719.55	26,557,323.05	25,072,154.00	105.92
HAJDINA - ORMOŽ: Gorišnica - Ormož	179,884.39	4,831,000.00	3.72	0.00	179,884.39	4,831,000.00	3.72
AC PESNICA - SLIVNICA: Zrkovska cesta - Ptujška cesta	17,583,577.46	19,217,478.00	91.50	77,967.97	17,661,545.43	19,217,478.00	91.90
PESNICA - SLIVNICA: Pesnica - Zrkovska cesta	33,601,461.29	35,891,300.00	93.62	0.00	33,601,461.29	35,891,300.00	93.62
BELTINCI - PINCE: Lendava - Pince	27,373,167.56	25,791,000.00	106.13	3,202,979.71	30,576,147.27	28,424,389.00	107.57
AC PESNICA - SLIVNICA: Nova Zrkovska c. od km 0,87 do km 3,8	1,103,183.99	4,081,000.00	27.03	956,890.14	2,060,074.13	4,438,468.00	46.41
LENART - BELTINCI: Spodnja Senarska - Cogetinci	50,306,991.09	41,802,500.00	120.34	2,459,564.60	52,766,555.69	45,091,935.00	117.02
SLIVNICA - GRUŠKOVJE: Slivnica - Draženci	99,471,540.69	69,484,297.00	143.16	4,128,525.89	103,600,066.58	74,063,346.00	139.88
SLIVNICA - GRUŠKOVJE: Draženci - Gruškovje, pododsek MMP Gruškovje - državna meja (dodatni program)	3,684,690.78	2,372,000.00	155.34	0.00	3,684,690.78	2,372,000.00	155.34
SKUPAJ PROJEKT 1	301,206,412.24	273,382,275.00	110.18	18,606,743.47	319,813,155.71	294,660,656.00	108.54
RAZDRTO - VIPAVA: Rebernice	10,448,140.20	19,187,656.00	54.45	6,693,553.72	17,141,693.92	23,435,964.00	73.14
AC KLANEC - ANKARAN: Navezava na Luko Koper I. faza	6,722,767.55	5,832,724.00	115.26	319,485.29	7,042,252.84	7,093,511.00	99.28
AC KOPER - IZOLA	22,922,444.27	24,870,639.00	92.17	3,608,158.74	26,530,603.01	26,394,128.00	100.52
PLOŠČAD BS BERTOKI	0.00	114,667.00	0.00	0.00	0.00	114,667.00	0.00
SKUPAJ PROJEKT 4	40,093,352.02	50,005,686.00	80.18	10,621,197.75	50,714,549.77	57,038,270.00	88.91

Avtocestni odsek	Realizacija brez stroškov financiranja	Planirano brez stroškov financiranja	Odstotek realizacije	Stroški financiranja	Realizacija s stroški financiranja	Planirano s stroški financiranja	Odstotek realizacije
ŠENTVID - KOSEZE	49,651,965.89	36,400,000.00	136.41	3,593,425.21	53,245,391.10	40,745,744.00	130.68
BIČ - HRASTJE: Ponikve - Hrastje	16,799,232.20	31,503,000.00	53.33	1,375,442.82	18,174,675.02	32,571,443.00	55.80
ŠMARJE SAP - VIŠNJA GORA: Ploščad za bencinski servis Cikava	63,004.85	272,000.00	23.16	0.00	63,004.85	272,000.00	23.16
PERAČICA - PODTABOR	2,760,006.58	6,715,077.00	41.10	47.00	2,760,053.58	8,389,994.00	32.90
AC VRBA - PERAČICA	22,546,515.45	29,683,121.00	75.96	1,173,088.14	23,719,603.59	31,444,283.00	75.43
AC HRASTJE - KRONOVO: Lešnica - Kronovo	17,287,548.78	17,466,296.00	98.98	1,254,359.98	18,541,908.76	18,852,394.00	98.35
BIČ - HRASTJE: Pluska - Ponikve	37,742,847.04	40,970,000.00	92.12	1,339,835.17	39,082,682.21	42,046,721.00	92.95
SKUPAJ PROJEKT 6	146,851,120.79	163,009,494.00	90.09	8,736,198.32	155,587,319.11	174,322,579.00	89.25
SKUPAJ NOVE AVTOCESTE	488,150,885.05	486,397,455.00	100.36	37,964,139.54	526,115,024.59	526,021,505.00	100.02
SKUPAJ DOKONČANJA DEL NA AC ZGRAJENIH PO LETU 1994	22,228,299.27	22,721,286.00	97.83	2,192,365.32	24,420,664.59	22,730,264.00	107.44
SKUPAJ DOKONČANJA DEL NA AC ZGRAJENIH PRED LETOM 1994	134,673.12	10,172.00	1,323.96	0.00	134,673.12	10,172.00	1,323.96
PRIPRAVA PROJEKTNE IN DRUGE DOKUMENTACIJE ZA ODSEKE PO LETU 2008	4,003,636.51	9,700,000.00	41.27	0.00	4,003,636.51	9,700,000.00	41.27
ODKUPI ZEMLJIŠČ IN DRUGIH NEPREMIČNIN ZA ODSEKE PO LETU 2008	189,295.71	2,600,000.00	7.28	0.00	189,295.71	2,600,000.00	7.28
KROŽIŠČE ČEPLJE	416,206.82	320,000.00	130.06	0.00	416,206.82	320,000.00	130.06
Šmarje - Dragonja: izgradnja obvozne ceste mimo naselja Dragonja na območju MMP Dragonja	1,974,554.84	4,720,000.00	41.83	0.00	1,974,554.84	4,720,000.00	41.83
Izgradnja avtocestnega priključka Naklo	0.00	2,000,000.00	0.00	0.00	0.00	2,000,000.00	0.00
Rehabilitacije državnih cest	6,000,000.00	6,000,000.00	100.00	0.00	6,000,000.00	6,000,000.00	100.00
Vadbeni poligon na Igu	0.00	200,000.00	0.00	0.00	0.00	200,000.00	0.00
Ukinitev mednarodnih mejnih prehodov v območju avtocest in hitrih cest	341,486.37	900,000.00	37.94	0.00	341,486.37	900,000.00	37.94
Izvedba dodatnih parkirišč za težka tovorna vozila v V. evropskem prometnem koridorju	9,655.33	2,900,000.00	0.33	0.00	9,655.33	2,900,000.00	0.33
Izvedba dodatnih protihrupnih ukrepov v V. in X. evropskem prometnem koridorju	0.00	200,000.00	0.00	0.00	0.00	200,000.00	0.00
Državni center za nadzor in vodenje prometa s cestninskim centrom Dragomelj	3,501,937.76	3,000,000.00	116.73	0.00	3,501,937.76	3,000,000.00	116.73

Avtocestni odsek	Realizacija brez stroškov financiranja	Planirano brez stroškov financiranja	Odstotek realizacije	Stroški financiranja	Realizacija s stroški financiranja	Planirano s stroški financiranja	Odstotek realizacije
Aktivnosti v sklopu mednarodnih projektov in programov EU	1,149,591.91	1,500,000.00	76.64	0.00	1,149,591.91	1,500,000.00	76.64
Kontrola in potrjevanje kakovosti del	114,183.83	250,000.00	45.67	0.00	114,183.83	250,000.00	45.67
Revizije projektno-tehnične dokumentacije	1,049,021.17	900,000.00	116.56	0.00	1,049,021.17	900,000.00	116.56
Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu	215,428.53	292,105.00	73.75	0.00	215,428.53	292,105.00	73.75
OSTALE POSTAVKE	14,772,066.56	23,182,105.00	63.72	0.00	14,772,066.56	23,182,105.00	63.72
SKUPAJ RAZVOJ AVTOCEST	529,478,856.22	544,611,018.00	97.22	40,156,504.86	569,635,361.08	584,244,046.00	97.50
RAZVOJ NAVEZOVALNIH CEST V OKVIRU AVTOCESTNEGA PROGRAMA	8,389,267.15	11,504,991.00	72.92	0.00	8,389,267.15	11,505,025.00	72.92
OBNAVLJANJE AVTOCEST	51,777,973.33	60,720,000.00	85.27	0.00	51,777,973.33	60,720,000.00	85.27
NOV ELEKTRONSKI CESTNINSKI SISTEM	551,456.20	3,200,000.00	17.23	0.00	551,456.20	3,200,000.00	17.23
SISTEM ZA NADZOR IN VODENJE PROMETA (ITS)	5,486,747.91	11,304,534.00	48.54	127,639.92	5,614,387.83	11,304,534.00	49.66
CP VOGRSKO	2,230.21	0.00	-	0.00	2,230.21	0.00	-
Preureditev obstoječih cestninskih postaj zaradi uvedbe vinjet	3,255,845.16	0.00	-	0.00	3,255,845.16	0.00	-
SKUPAJ (brez nadomestila za opravljanje naročila)	598,942,376.18	631,340,543.00	94.87	40,284,144.78	639,226,520.96	670,973,605.00	95.27
NADOMESTILO ZA OPRAVLJANJE NAROČILA	35,268,243.14	34,660,596.00	101.75	0.00	35,268,243.14	34,660,596.00	101.75
SKUPAJ RAZVOJ IN OBNAVLJANJE AVTOCEST	634,210,619.32	666,001,139.00	95.23	40,284,144.78	674,494,764.10	705,634,201.00	95.59
Obveznosti iz zadolževanja (vračilo glavnice in plačilo obresti)	134,731,563.57	126,372,994.00	106.61	0.00	134,731,563.57	126,372,994.00	106.61
SKUPAJ PORABA	768,942,182.89	792,374,133.00	97.04	40,284,144.78	809,226,327.67	832,007,195.00	97.26
STROŠKI LIKVIDNOSTNEGA KREDITA IN LIMITA	27,000,000.00	0.00	-	0.00	27,000,000.00	0.00	-

Opomba: Vrednosti so izkazane z DDV.

Realizacija gradenj in obnov avtocest se nanaša na izvršena dela ter obveznost iz kreditov in obveznic po določilih Pogodbe o izvajanju naročila za opravljanje nalog v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest ter finančnim inženiringom in drugih povezanih nalog po Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji.

V tabeli pri postavki »Nadomestilo za opravljanje naročila« je vključen poračun za leto 2007 v znesku 607.647,38 EUR.

Prihodki DARS d.d.

Pregled prihodkov DARS d.d. v letu 2008

Vrsta prihodkov	2008 v EUR	2007 v EUR	Indeks 2008/2007	Strukturni deleži za leto 2008
Prihodki iz pogodbe o izvajanju naročila po NPIA	27.401.614	26.398.091	104	12
Prihodki od pobrane cestnine, zakupnin, zapor in prekomernih obremenitev ter drugi prihodki	212.872.021	184.726.120	115	87
Prihodki od cestnin	201.619.791	174.719.492	115	82
Prihodki od zakupnin	4.883.678	4.380.392	111	2
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.989.330	1.406.321	141	1
Prihodki od služnosti	551.226	162.073	340	0
Prihodki od zakupa optičnih vlaken/telekomunikacije	796.193	427.929	186	0
Drugi prihodki od prodaje	665.328	1.385.599	48	1
Drugi poslovni prihodki	2.366.476	2.244.314	105	1
Finančni prihodki	1.467.801	1.381.930	106	1
Drugi prihodki	95.733	85.167	112	0
SKUPAJ	241.837.168	212.591.308	114	100

V poslovnem letu 2008 so prihodki družbe DARS d.d. znašali 241.837.168 EUR, kar je 14 odstotkov več glede na leto 2007.

- Prihodki iz pogodbe o izvajanju naročila so znašali 27.401.614 EUR in so bili v primerjavi z letom 2007 višji za 4 odstotke.
V skladu s Pogodbo o izvajanju naročila ima DARS d.d. pravico do akontacije nadomestila v višini 5,49% od vrednosti vseh del, ki jih določa vsakokratni Letni plan razvoja in obnavljanja avtocest (v nadaljevanju: LPROAC).
- Na rast prihodkov je najbolj vplivalo povečanje prihodkov od cestnin, ki so znašali 201.619.791 EUR in so bili za 15 odstotkov višji v primerjavi z letom 2007.
- Prihodki od zakupnin so znašali 4.883.678 EUR. Večji del so se nanašali na zakupnine za uporabo površin za spremljajoče dejavnosti ob avtocestah - za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in za postavitve bencinskih servisov (95 odstotkov), ostalo pa na zakupnine (povračila za uporabo zemljišč) za postavitve baznih postaj in repetitorjev mobilne telefonije. V primerjavi z letom 2007 so bili višji za 11 odstotkov.
- Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev so v letu 2008 znašali 1.989.330 EUR, kar je 41 več v primerjavi z letom 2007. Prihodki od zapor so se nanašali na zapore na avtocestnih odsekih zaradi izvajanja obnovitvenih del oziroma odpravljanja napak v garancijskem roku, prihodki zaradi prekomernih obremenitev pa so se nanašali na izredne prevoze na avtocestah.

- Prihodki od služnosti so znašali 551.226 EUR in so bili za 240 odstotkov višji v primerjavi z letom 2007. Prihodki od služnosti so nastali z dodelitvijo stvarne služnosti za dovoljene posege v območje avtocest in na druga zemljišča, ki so v upravljanju DARS. Vzrok za tolikšno povečanje teh prihodkov so bili štirje večji posegi v območje avtocest, ki so predstavljali 79% prihodkov od služnosti.
- Prihodki od telekomunikacij so bili doseženi v višini 796.193 EUR. V primerjavi z letom 2007, ko si ti prihodki znašali 427.929 EUR, so se povečali za 86 odstotkov. Pri tem je potrebno poudariti, da so se prihodki od telekomunikacije v letu 2007 prvič pojavili v mesecu aprilu.
- Drugi prihodki od prodaje v višini 665.328 EUR so obsegali prihodke od prodaje elektronskih tablic, prihodke od drugih storitev na domačem trgu, prihodke od prodaje odpadnega materiala, prihodke od počitniških kapacitet, prihodke od prodaje ostalega blaga, prihodke od pluženja in reševanja pri prometnih nezgodah, prihodke od oglaševanja, itd.. V primerjavi z letom 2007 so se zmanjšali za dobro polovico.
- Drugi poslovni prihodki v višini 2.366.476 EUR so obsegali prejete odškodnine od zavarovalnic za odpravo nastale škode na avtocestnih odsekih in objektih, prihodke od odprave rezervacij, prevrednotovalne poslovne prihodke - prodaja osnovnih sredstev itd..V primerjavi z letom 2007 so bili višji za 5 odstotkov.

Finančni prihodki so znašali 1.467.801 EUR in so se v primerjavi z letom 2007 povečali za 6 odstotkov.

- 1.428.637 EUR oz. kar 97 odstotkov finančnih prihodkov se je nanašalo na finančne prihodke iz posojil, danim drugim, ki so nastali z nalaganjem kratkoročnih viškov likvidnih sredstev pri bankah,
- 39.164 EUR finančnih prihodkov pa se je nanašalo na finančne prihodke iz poslovnih terjatev do drugih in so obsegali zaračunane zamudne obresti in tečajne razlike.

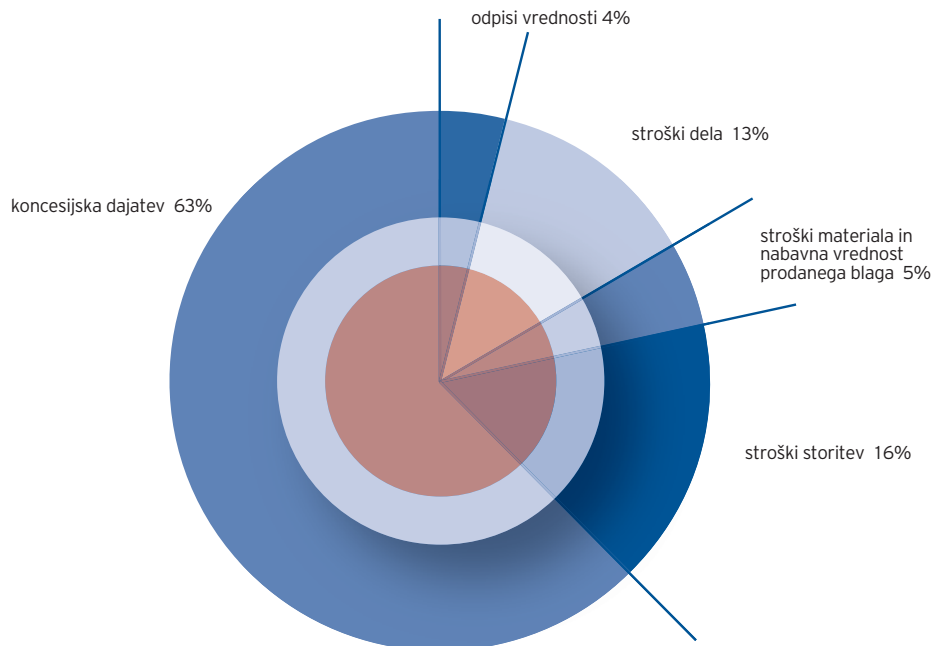
Drugi prihodki so v letu 2008 znašali 95.733 EUR in so se nanašali na prejete odškodnine od sodb in zaračunane pogodbene kazni, nagrade za preseganje kvote invalidov, vračilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča itd. V primerjavi z letom 2007 so bili višji za 12 odstotkov.

Odhodki DARS d.d.

Pregled odhodkov DARS d.d. v letu 2008

Vrsta odhodkov	2008 v EUR	2007 v EUR	Indeks 2008/2007	Strukturni deleži za leto 2008
Stroški dela	29.736.245	27.557.899	108	13
Stroški materiala in nabavna vrednost prodanega blaga	10.322.996	9.487.267	109	5
Stroški storitev	35.450.168	29.264.001	121	16
Koncesijska dajatev	142.385.612	122.637.200	116	63
Odpisi vrednosti	8.286.076	8.074.260	103	4
Drugi poslovni odhodki	803.524	1.834.670	44	0
Finančni odhodki	41.116	11.701	351	0
Drugi odhodki	26.894	17.471	154	0
SKUPAJ	227.052.630	198.884.469	114	100

Strukturni deleži posameznih vrst odhodkov v celotnih odhodkih DARS d.d. v letu 2008

Odhodki družbe DARS d.d. so v letu 2008 znašali 227.052.630 EUR in so bili glede na leto 2007 višji za 14 odstotkov.

- Stroški dela so znašali 29.736.245 EUR in so v strukturi odhodkov predstavljali 13-odstotni delež. V primerjavi z letom 2007 so se zvišali za 8 odstotkov, predvsem zaradi povečanja števila zaposlenih (odprtje nove AC baze v Murski Soboti v zadnjem kvartalu leta 2008) in usklajevanja plač na podlagi kolektivne pogodbe.
- Stroški materiala in nabavna vrednost prodanega blaga so znašali 10.322.996 EUR in so predstavljali 5-odstotni delež v odhodkih družbe. Glede na leto 2007 so se povečali za 9%, na kar je vplivala večja poraba soli in kloridov zaradi zahtevnejših klimatskih razmer, višja cena električne energije, nafte in olj ter ostalih stroškov materiala (predvsem nadomestni deli za osnovna sredstva, vertikalna in svetlobna signalizacija, mobilne ograje ipd.), kar je predvsem posledica povečanja dolžine avtocestnega omrežja in števila vzdrževanih objektov, preurejanja cestninskih postaj zaradi uvedbe vinjetnega sistema cestninjenja (s 1. julijem 2008) in dviga cen materiala za vzdrževanje.
- Stroški storitev brez koncesijske dajatve so znašali 35.450.168 EUR in so predstavljali 16-odstotni delež v odhodkih. V primerjavi z letom 2007 so bili višji za 21 odstotkov zaradi večjih stroškov vzdrževanja signalizacije in tovornih vozil, večjih stroškov vzdrževanja predorov, varovanja premoženja (dežurna gasilska služba v avtocestnih predorih), zavarovalnih premij (zvišanje zavarovalnega kritja iz naslova splošne odgovornosti) in stroškov inženirja. Največji vpliv na zvišanje stroškov storitev pa so imeli stroški, povezani z distribucijo in prodajo vinjet, kar je posledica uvedbe vinjetnega sistema cestninjenja.
- V letu 2008 je DARS, v skladu z določbami koncesijske pogodbe, vplačal za 142.385.612 EUR koncesijske dajatve, ki jo plačuje državi na osnovi podeljene koncesije za izključno pravico upravljanja in

vzdrževanja avtocest v Republiki Sloveniji. Koncesijska dajatev je predstavljala 63-odstotni delež v odhodkih družbe in je bila v primerjavi z letom 2007 višja za 16 odstotkov, predvsem zaradi višjih prihodkov od cestnin in ostalih prihodkov, ki so vplivali na obračun koncesijske dajatve.

- Odpisi vrednosti so v letu 2008 znašali 8.286.076 EUR in so obsegali:
 - amortizacijo v višini 8.178.822 EUR,
 - prevrednotovalne poslovne odhodke pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih v višini 9.774 EUR in
 - prevrednotovalne poslovne odhodke pri obratnih sredstvih v višini 97.480 EUR.

Odpisi vrednosti so bili v primerjavi z letom 2007 višji za 3 odstotke.

- Drugi poslovni odhodki so v letu 2008 znašali 803.524 EUR, kar je 56 odstotkov manj glede na leto 2007. Obsegali so:
 - 292.321 EUR stroškov, ki niso neposredno povezani s poslovanjem (članarine zbornicam, prispevek za zaposlovanje invalidov, prispevek za stavbno zemljišče, stroški s počitniškimi kapacitetami in podobno) in
 - stroške dolgoročnih rezervacij v višini 511.203 EUR.

Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij so se v letu 2008 nanašali na:

- dolgoročno vnaprej vračunane stroške iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v višini 56.274 EUR ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij v višini 153.036 EUR,
- oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 58.656 EUR,
- oblikovane rezervacije v višini 39.862 EUR za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- oblikovane rezervacije za poravnavo potencialne obveznosti iz naslova prodanih elektronskih tablic za vračilo kupnine kupcem ob morebitnem vračilu elektronskih tablic v višini 203.375 EUR (kupci elektronskih tablic imajo sedem let možnost vrnitve elektronske tablice).

Finančni odhodki so bili v letu 2008 doseženi v višini 41.116 EUR, kar je 251 odstotkov več v primerjavi z letom 2007. 73% finančnih odhodkov oz. 30.045 EUR se nanaša na oslabitev obveznic (BCE9) izdajatelja Banke Celje d.d.. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 11.071 EUR izvirajo iz negativnih tečajnih razlik in odhodkov za zamudne obresti.

Drugih odhodkov je bilo v letu 2008 za 26.894 EUR. Nanašali so se na plačane odškodnine na podlagi sodb ter na zaračunane kazni.

Poslovni izid

Celotni poslovni izid družbe DARS d.d. je za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2008 znašal 14.784.538 EUR in je bil v primerjavi s celotni poslovnim izidom za leto 2007 višji za 8 odstotkov.

Upoštevaje davek iz dobička v višini 3.100.500 EUR in odložene davke v višini 184.132 EUR je bil za poslovno leto 2008 dosežen čist poslovnih izid v višini 11.499.906 EUR, ki je bil za 9 odstotkov višji od čistega poslovnega izida za leto 2007.

Opis poslovnih aktivnosti družbe

Službe uprave

Služba za notranjo revizijo

Služba za notranjo revizijo ima stalen cilj, da s svojim delom v kar največji možni meri pripomore k čim bolj-šemu delovanju družbe. V ta namen je bil na podlagi strateškega načrta pripravljen Letni načrt dela Službe za notranjo revizijo za leto 2008, ki ga je potrdila uprava in z njim soglašal nadzorni svet družbe.

Glede na dejstvo, da so poslovanje družbe DARS d.d. v letu 2008 zaznamovali pomembni dogodki, so spremembe, ki so sledile le tem, pomembno vplivale tudi na izvajanje in realizacijo zastavljenih nalog Službe za notranjo revizijo. Služba za notranjo revizijo je tako manj časa namenila konkretnemu preverjanju vzpostavljenosti in delovanja sistemov notranjih kontrol, več časa pa izvajanju drugih dejavnosti (svetovanja in koordinacije z zunanjimi revizorji).

V letu 2008 so tako v družbi DARS d.d. skoraj sočasno potekale kar štiri revizije, ki so jih izvajali revizorji Računskega sodišča, katerih delo je znotraj DARS d.d. koordinirala Služba za notranjo revizijo. Revizorji Računskega sodišča so na podlagi revizijskih preverjanj, izvedenih v letu 2008, že izdali Revizijsko poročilo o gospodarjenju z nezazidanimi stavbnimi zemljišči, Revizijsko poročilo o izvajanju in financiranju programa gradnje avtocest ter Revizijsko poročilo o pravilnosti postopkov pri gradnji predora Šentvid. Revizija, ki se nanaša na vzdrževanje avtocest v obdobju med 2005 in 2007 pa v času priprave tega poročila še poteka. Službi za notranjo revizijo je bila v letu 2008 naložena tudi izredna revizija vzpostavljenosti in delovanja notranjih kontrol v zvezi z zadevo »Protipožarne zaščite v predoru Šentvid«, preostali čas pa je bil namenjen predvsem izvajanju dejavnosti svetovanja.

Služba za nabavo

Naloge Službe za nabavo so v letu 2008 bile:

- izvajanje skladiščnega in storitvenega poslovanja,
- vodenje postopkov javnih naročil in
- izvajanje dela v dokumentarni kontroli.

Z namenom racionalizacije postopkov in poenostavitve dela so se postopki javnega naročanja preusmerili k sklepanju večletnih pogodbenih razmerij, ki omogočajo dobaviteljem oziroma izvajalcem večjo gotovost in s tem možnost nižjih cen. Poleg tega so bile izvedene naloge optimiziranja nabave blaga in aktivnega spremljanja in nadziranja izpolnjevanja pogodbenih določil.

Služba za komuniciranje

Služba za komuniciranje je opravljala naloge komuniciranja z zunanjimi javnostmi, kjer je bil poseben poudarek na komuniciranju z mediji in uporabniki avtocest, seveda pa tudi komuniciranju z državnimi in finančnimi inštitucijami in prebivalci ob trasah oziroma gradbiščih avtocest.

Težišče aktivnosti na področju komuniciranja z uporabniki in mediji je bilo posledica spremembe cestninskega sistema, torej uvedbi vinjet ter komuniciranju ob predaji kar 91,9 km avtocest prometu.

Prometno-informacijski center za državne ceste je v letu 2008 omogočil dostopnost informacij s pridobitvijo kratke telefonske številke 1970 in vzpostavitev t.i. RSS protokola, kvaliteto pridobivanja in obdelave informacij pa z nadgradnjami informacijskega sistema Kažipot.

Na področju internega komuniciranja se je poleg rednih aktivnosti nadaljevalo z aktivnostmi za prenovu intraneta.

Poslovne službe

Služba za načrtovanje, razvoj ter gospodarjenje z vozišči

Skladno z ZDARS je bilo izdelano Poročilo o izvajanju letnega plana razvoja in obnavljanja avtocest za leto 2007. V drugi polovici leta 2008 so bile pripravljene strokovne podlage za Letni plan razvoja in obnavljanja avtocest za leto 2009.

Skupaj z resornim ministrstvom se je pričela priprava strokovnih podlag za spremembe in dopolnitve resolucije o NPIA ter usklajevanje srednjeročnega plana izgradnje avtocest.

Izdelano je bilo poročilo o izdatkih za javne ceste za leto 2007. Po prevzemu programskega orodja se je pregledovalo in analiziralo obstoječe stanje v tabelarnih bazah banke cestnih podatkov (BCP), pripravljen je bil osnutek dopolnitev manjkajočih podatkov in nekaterih predlogov popravkov glede na novo digitalno os. Pripravljeni so tudi vzorci obrazcev za prenos v BCP v elektronski obliki.

Na področju gospodarjenja z vozišči je bil v letu 2008 nadgrajen Ekspertni sistem za gospodarjenje z vozišči na cestah v upravljanju DARS d.d. - dTIMS_CT. Izveden je bil nov cikel meritev stanja avtocestnega omrežja. Izdelano je bilo poročilo »Ocena stanja vozišč na avtocestah 2007«. V sistem PMS-DARS so bili vključeni vsi priključki ter objekti dolžine nad 5 m, posebni ukrepi na premostitvenih objektih in betonskih voziščih v predorih. V okviru poročil je bilo izdelano Vrednotenje vplivov različnih proračunov za obnove vozišč v letu 2008 s PMS-DARS. Izdelani so bili 2, 5 in 15 letni predlogi planov obnov vozišč. PMS-DARS je bil nadgrajen skladno z novimi ugotovitvami stroke, predvsem s spremembo modelov propadanja glede na skokovito povečanje prometnih obremenitev. Za spremenjene modele propadanja je bil izdelan nov katalog ukrepov. Pripravljen je bilo poročilo »Določanje prioritet obnov«, ki je bil primerjan in usklajen s predlogom obnov vozišč v letu 2009.

Služba za mednarodno sodelovanje

DARS je za koriščenje sredstev Kohezijskega sklada v letu 2008 aktivno sodeloval s pristojnimi organi Republike Slovenije in Evropske skupnosti pri izvajanju postopkov za koriščenje sredstev.

Nadaljevali so se postopki črpanja sredstev za projekt izgradnje odseka Vrba - Peračica, za katerega je DARS v letu 2008 prejel 3,6 mio EUR kohezijskih sredstev. Skladno z Operativnim programom razvoja okoljske in prometne infrastrukture so se izvajali postopki za koriščenje sredstev evropske kohezijske politike za štiri avtocestne projekte, ki so vključeni v sofinanciranje iz Kohezijskega sklada v programskem obdobju 2007-2013. V juliju 2008 je bila pridobljena odločba Evropske komisije o dodelitvi kohezijskih sredstev v skupni višini 41,6 mio EUR za projekt Beltinci - Lendava, na podlagi katere je DARS v letu 2008 prejel 37,7 mio EUR. DARS je v letu 2008 skupno črpal 41,3 mio EUR kohezijskih sredstev.

Vloga za črpanje kohezijskih sredstev za odsek Slivnica - Draženci je bila dokončana v avgustu in posredovana Evropski komisiji. Pripravljali sta se vlogi za črpanje kohezijskih sredstev za odseka Pluska - Ponikve in Ponikve - Hrastje.

Za pripravo projektne in tehnične dokumentacije za 3. razvojno os (primerjalna študija variant za umestitev cestne povezave od meje z Republiko Avstrijo do avtoceste A1 Koper - Šentilj) je DARS v letu 2008 prejel sredstva strukturnega sklada ESRR, s čemer so bila odobrena sredstva po projektu v višini 581.716 EUR v celoti izplačana.

Za pripravo prostorske dokumentacije za AC odsek Draženci - Gruškovje, ki se sofinancira s sredstvi TEN - T, je bilo izdelano letno poročilo 2007. V letu 2008 je bila pripravljena dokumentacija za črpanje evropskih sredstev, na podlagi katere je DARS prejel 288.628 EUR.

Splošna služba

Splošna služba je v letu 2008 izvajala različne aktivnosti za izboljšanje stanja na področju arhiviranja, investicijskega vzdrževanja poslovnih in počitniških objektov, zagotovitvi ustreznih delovnih prostorov in opreme ob uvedbi vinjet, vzpostavitvi centralnega spremljanja potreb po pisarniški opremini in pripravi ustreznih tehničnih zahtev za nabavo pisarniške opreme za obstoječe in nove objekte. V prvem polletju 2008 so bile aktivnosti službe zaradi uvedbe vinjet pretežno usmerjene v zagotovitev ustreznih delovnih prostorov in potrebne delovne opreme.

Na področju arhiviranja dokumentacije s področja programa izgradnje avtocest so bila izdelana in sprejeta ustrezna navodila in zagotovljeni dodatni prostori, prav tako je bil vzpostavljen in še poteka sistematičen pristop ureditve poslovne arhivske dokumentacije s področja vzdrževanja avtocest in pobiranja cestnine na lokaciji DARS d. d. v Ljubljani (Grič).

Racionalizirano je bilo upravljanje s službenimi osebnimi vozili, na področju opravljanja tehničnih pregledov in servisiranja vozil.

Služba za varstvo in zdravje pri delu

Služba za varstvo in zdravje pri delu je:

- na področju zdravstvenega varstva organizirala zdravstvene preglede, cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu in gripi ter sodelovala pri pripravi dokumentacije za invalidske komisije;
- na področju izobraževanja je izvedla splošna interna izobraževanja s področja varnosti in zdravja pri delu in požarne varnosti. Organizirala je tudi interna izobraževanja z zahtevnimi delovnimi stroji, orodji in napravami (npr. izobraževanje za delo z dviznimi napravami, TGM, viličarji, visokotlačno črpalko...);
- na področju požarnega varstva je organizirala preglede in servise gasilnih aparatov ter hidrantov na vseh lokacijah družbe;
- organizirala preglede delovne opreme na vseh lokacijah družbe;
- na področju delovnega okolja je izvedla tako zimske kot letne meritve mikroklima, hrupa in razsvetljave na delovnih mestih;
- opravljala je aktivnosti na deloviščih novogradenj in obnov;
- pripravljala pravilnike, navodila za varno delo ter tehnične zahteve za javne razpise;
- opravljala preventivne preglede lokacij družbe in izdala poročila o pomanjkljivostih na področju varnosti in zdravja pri delu ter požarnega varstva.

Področje za pravne zadeve, organizacijo in kadre

Pravna služba

Pravna služba je v letu 2008 izvajala naloge v skladu s pogodbo o izvajanju naročila in v skladu s koncesijsko pogodbo.

S strani pravne službe so bile vsem strokovnim službam DARS d.d. zagotovljene pravne storitve svetovanja v zvezi z njihovim področjem dela, kot na primer na področju urejanja delovnih razmerij vključno z vodenjem pravnih postopkov pred delovnimi sodišči, na področju urejanja obligacijskih razmerij z izvajalci del, v zvezi z urejanjem kreditnih razmerij in drugih poslov v zvezi z zagotavljanjem virov sredstev, ter pri urejanju razmerij z najemniki počivališč in urejanje odškodninskih razmerij v zvezi s škodnimi dogodki na avtocestah vključno z vodenjem teh pravnih postopkov. Pravna služba je prav tako zagotavljala pravni pregled skladnosti predlaganih sklepov uprave z veljavno zakonodajo in notranjimi akti družbe, svetovala drugim organom družbe, sodelovala pri pripravi nove zakonodaje in podzakonskih aktov z Ministrstvom za promet in drugimi državnimi organi.

Velik del opravljenega dela pravne službe v letu 2008 pa se nanaša na pridobivanje zemljišč, potrebnih za gradnjo avtocest in cest, ki so predvidene z Letnim planom razvoja in obnov in urejanje razmerij s tem v zvezi.

Pravna služba je zagotavljala ažuriranje statusnih aktov DARS d.d. in s tem povezane vpise v sodni register.

Služba za organizacijo in kadre

Upoštevajoč kadrovsko politiko je bil kadrovski načrt in njegova realizacija za leto 2008 naslednji:

Organizacijska enota	Stanje zaposlenih na dan 31.12.2007	Načrtovano stanje zaposlenih na dan 31.12.2008	Stanje zaposlenih na dan 31.12.2008
Uprava in poslovne funkcije	161	169	173
Področje za organizacijo gradenj in obnov	16	21	16
Področje vzdrževanja avtocest	563	642	629
Področje za izvedbo cestninjenja	388	381	391
Skupaj:	1128	1213	1209

Starostna in izobrazbena struktura zaposlenih

V DARS d.d je bilo na dan 31.12.2008 zaposlenih 1209 delavcev, od tega 305 žensk in 904 moških oziroma 25,23 % žensk in 74,77 % moških.

Starostna struktura zaposlenih

Starost	Število zaposlenih	Delež v %	Kumulativno število zaposlenih
od 21 do 25 let	27	2,23	27
od 26 do 30 let	113	9,35	140
od 31 do 35 let	235	19,44	375
od 36 do 40 let	235	19,44	610
od 41 do 45 let	202	16,71	812
od 46 do 50 let	164	13,56	976
51 in več let	233	19,27	1209
SKUPAJ	1209	100,00	1.209

Izobrazbena struktura in fluktuacija zaposlenih

Izobrazba	Število zaposlenih	Delež v %	Prihodi	Odhodi
nižja	23	1,90	-	9
poklicna	563	46,57	81	9
srednja	423	34,99	28	19
višja	72	5,96	1	2
visokošolska in univerzitetna	113	9,35	17	10
magisterij	13	1,06	3	2
doktorat	2	0,17	1	-
SKUPAJ	1209	100,00	131	51

V letu 2008 se je v družbi DARS d.d. zaposlilo 131 ljudi, od tega 81 s poklicno izobrazbo, 28 s srednjo izobrazbo, 1 z višjo, 17 z visokošolsko in univerzitetno izobrazbo, 3 z magisterijem ter 1 z doktoratom. Med letom je DARS d.d. zapustilo 51 delavcev, in sicer se je 8 delavcev upokojilo, 4 delavci so bili trajni presežek, 31 jih je družbo zapustilo na lastno željo, 3 delavci so dobili odpoved s strani delodajalca, 2 delavcema je prenehalo razmerje za določen čas, 2 delavca sta se invalidsko upokojila in 1 delavec ni opravil poskusnega dela.

Področje za finance in trženje

Finance, računovodstvo in kontroling

Področje za finance, računovodstvo in kontroling je izvajalo naloge na podlagi pogodbe o izvajanju naročila in koncesijske pogodbe. Posebno pozornost smo namenili zagotavljanju potrebnih virov za izvajanje letnega plana razvoja in obnavljanja avtocest, ki je bil po obsegu v letu 2008 največji v zgodovini družbe. Tako je DARS d.d. za financiranje izgradnje avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji v letu 2008 sklenil dve kreditni pogodbi, in sicer z Novo Ljubljansko banko za 145 milijonov evrov in s KfW Frankfurt za 267,5 milijonov evrov. Ne glede na finančno gospodarsko krizo se pogoji zadolževanja niso pomembneje poslabšali, kar je tudi posledica aktivnega sodelovanja s prek 30 bankami.

Skupaj je zadolženost DARS d.d. na dan 31.12.2008 znašala 2.685.073.796 evrov, pri čemer je bilo 54,2% tega dolga najetega po variabilni obrestni meri, 45,8% pa predstavlja brezobrestno zadolžitev oziroma zadolžitev po fiksni obrestni meri. DARS je aktivno upravljal s finančnimi tveganji.

Sodelovali smo pri pripravi glavnih dokumentov družbe za poslovanje v letu 2009, redno poročali pristojnim ministrstvom ter vodili aktivno naložbeno politiko, v skladu z ZDARS.

Prodaja in marketing

Služba za strateški marketing

V letu 2008 so se v službi, poleg rednih nalog, izvajali trije večji projekti, in sicer prenova internetnih in intranetnih strani družbe, izvedba aktivnosti za uvajanje ABC sistema za tovorni promet in vpeljava sistema vinjetnega cestninjenja prek priprave načrta promocije, definiranja oblike vinjete, vsebine in oblike materialov za označitev prodajnih mest, navodil za prodajalce ter vsebine in oblike zloženek za obveščanje javnosti ter njihove izdelave in distribucije.

Služba za prodajo

Ključno nalogo službe je v letu 2008 predstavljala izpeljava projekta uvedbe vinjet kot načina plačevanja cestnine za uporabnike avtocest bivšega prvega in drugega cestninskega razreda. Tukaj so bile aktivnosti usmerjene na:

- vzpostavite prodajne mreže v Sloveniji in tujini (vinjete so trenutno na voljo na približno 1.500 prodajnih mestih v Sloveniji in sosednjih državah),
- hkrati z vzpostavitvijo prodajne mreže je bilo potrebno vzpostaviti sistem za distribucijo in
- ob prenehanju plačevanja cestnine z elektronskimi tablicami sistema ABC je bil vzpostavljen tudi center za vračanje neporabljenega dobroimetja in neodpisane vrednosti tablic.

Prav tako je služba sodelovala pri projektu uvedbe cestninjenja tovornih vozil četrtega cestninskega razreda z elektronskim sistemom ABC.

Cestninsko uporabniški center

Z uvedbo vinjet so zaposleni, poleg obstoječega dela, prevzeli naloge izdaje nadomestnih vinjet ter sprejema in obdelave vlog za povračilo vrednosti vinjete. Vzpostavljeni sta bili aplikaciji za vnos in obdelavo prejetih vlog za izplačila ter za zamenjavo nadomestnih vinjet, ki sta povezani z računovodstvom.

Služba za gospodarjenje z nepremičninami

Služba za gospodarjenje z nepremičninami je v letu 2008 nadaljevala z delom na področju identificiranja presežnih zemljišč, postopkov za obravnavo prispelih vlog za odprodajo presežnih nepremičnin v upravljanju DARS in obveščanju zainteresiranih strank ter definiranja možnih načinov odprodaje in vzpostavljanju manjkajočih evidenc.

Z namenom zagotovitve pogojev za celovito in učinkovitejše izvajanja nalog gospodarjenja z nepremičninami je bila pripravljena Strategija namembnosti nepremičnin, ki so bile odkupljene za potrebe avtocestnega programa in niso v funkciji avtocestnega programa.

Služba za zavarovanja

V začetku leta 2008 so bila z zavarovalnico dogovorjena zavarovalna izhodišča za zavarovanje premoženja in premoženjskih interesov za leto 2008. Izpostaviti velja bistveno boljše pogoje na področju požarnega za-

varovanja ter delno avtomobilskega zavarovanja. Z reorganizacijo v Službi za zavarovanja je bilo doseženo poenotenje postopkov pri opravljanju vseh aktivnosti, vezanih na zavarovanja v družbi in skrajšanje rokov za pripravo odškodninskih zahtevkov. Z namenom poenotenja ter zagotavljanja večje transparentnosti je bil definiran postopka priprave odškodninskega zahtevka. Izvedeno je bilo javno naročilo za izbiro zavarovalnice za zavarovanje premoženja in premoženjskih interesov DARS za petletno obdobje.

Služba za trženje telekomunikacij

Služba za trženje telekomunikacij je v letu 2008 nadaljevala s trženjem optičnih vlaken, kar je rezultiralo v novih zakupih optičnih vlaken z zakupniki TušTelekom, Tušmobil in Softnet ter zakupih dodatnih optičnih vlaken z obstoječimi zakupniki Telekom Slovenije, T-2 in Simobil.

Področje za izvedbo cestninjenja

Delo v področju za izvedbo cestninjenja je bilo v letu 2008 daleč najbolj zaznamovano s temeljito spremembo cestninskega sistema, ki ga je prinesla uvedba vinjet za osebna vozila v drugi polovici leta. Priprave na uvedbo vinjet in sama uvedba vinjet je povezana z vzpostavitvijo cestninskega nadzora in reorganizacijo cestninjenja.

Izvedene so bile aktivnosti v zvezi z nabavo vozil za cestninski nadzor, v skladu z dodeljenimi pooblastili, kar omogoča še učinkovitejše izvajanje določb Pravilnika o znakih in postopku, po katerem cestninski nadzorniki ustavljajo vozila v cestnem prometu (Ur.l. RS, št. 63/2008).

Na nivoju države je DARS prevzel koordinacijo cestninskega nadzora po Zakonu o javnih cestah (ZJC). Področje za izvedbo cestninjenja je po 1.7.2008 prevzelo tudi del nalog v zvezi z vračanjem ABC tablic za osebna vozila in prodajo vinjet na prodajnih mestih na mejnih prehodih. V juliju 2008 so bila vzpostavljena prodajna mesta za vinjete na Šentilju in Hrušici, v avgustu pa še na mejnih prehodih Škofije in Fernetiči.

V letu 2008 se je pričeli s cestninjenjem tovornih vozila na začasni cestninski postaji Dolinsko, s pobiranjem cestnine na pomurskem avtocestnem kraku, na začasni CP Dolinsko (v času od 26.8.2008 do 31.10.2008) in na novozgrajeni postaji Dragotinci (od 1.11.2008 dalje). K manjšemu izogibanju plačevanja cestnine na začasni CP Dolinsko je veliko pripomoglo delovanje cestninskega nadzora na tem odseku avtoceste. V septembru 2008 so potekale aktivnosti pri pripravah na začetek cestninjenja tovornih vozil razreda R4 z uporabo sistema ABC, ki je bilo uvedeno 1.10.2008.

Področje za organizacijo gradenj in obnov

Služba za prostorsko načrtovanje

Na področju priprave projektne, prostorske in druge dokumentacije so v letu 2008 tekli postopki za 11 državnih lokacijskih načrtov oziroma državnih prostorskih načrtov, pri čemer so bile opravljene različne faze postopka.

Doseženo je bilo:

- Izdelan je bil osnutek državnega prostorskega načrta za dograditev avtocestnega priključka Šmarje Sap v polni avtocestni priključek.
- Izdelani so bili trije dopolnjeni osnutki državnih prostorskih načrtov, in sicer:
 - za avtocestni priključek Brezovica na avtocesti A1 na odseku med Ljubljano in Vrhniko,
 - navezovalno cesto na odseku Jeprca - Stanežiče - Brod in
 - avtocesto na odseku Draženci - mednarodni mejni prehod Gruškovje.
- Izdelan je bil predlog najustreznejše variante za državno cesto med avtocesto A1 Šentilj - Koper in mejo z Republiko Avstrijo (severni del tretje razvojne osi) na podlagi predhodnih analiz, strokovnih podlag ter vrednotenja in medsebojne primerjave variantnih rešitev. Predlog je bil na podlagi pripomb in predlogov varstvenih resorjev, lokalnih skupnosti, interesnih skupin in posameznikov tudi optimiziran. Z optimiziranim predlogom najustreznejše variante se je seznanila Vlada RS in sprejela sklep, da se na odsekih med avtocesto A1 Šentilj - Koper in Dravogradom nadaljuje postopek umeščanja v prostor za optimiziran predlog najustreznejše variante, na odseku od Otiškega vrha do mednarodne-

ga mejnega prehoda Holmec pa se izdelajo in proučijo nove variantne rešitve. Vlada RS je sprejela tudi sklepe, s katerimi se postopek priprave državnega prostorskega načrta za severni del tretje razvojne osi deli na štiri ločene postopke priprave državnih prostorskih načrtov za odseke A1 Šentilj - Koper:

- priključek Velenje jug,
 - priključek Velenje jug - priključek Slovenj Gradec jug,
 - priključek Slovenj Gradec jug - Dravograd in
 - Otiški vrh - mednarodni mejni prehod Holmec.
- Izvedene so bile javne razgrnitve in javne obravnave dopoljenega osnutka državnega prostorskega načrta za priključek Brezovica na avtocesti A1 na odseku med Ljubljano in Vrhniko ter dopoljenega osnutka državnega prostorskega načrta za navezovalno cesto Jecpra - Stanežiče - Brod.
 - Sprejeta so bila stališča do pripomb z javne razgrnitve predloga državnega lokacijskega načrta za razširitev avtoceste v šestpasovnico na odseku Koseze - Kozarje.
 - Izdelan je bil dopolnjen predlog državnega lokacijskega načrta za razširitev avtoceste v šestpasovnico na odseku Koseze - Kozarje.
 - Vlada Republike Slovenije je na podlagi predlogov državnih lokacijskih oziroma državnih prostorskih načrtov sprejela dve uredbi, in sicer:
 - uredbo o državnem lokacijskem načrtu za HC Jagodje - Lucija in priključno cesto na Piran ter
 - uredbo o državnem prostorskem načrtu za letališče Cerklje ob Krki .
 - Izdanih je bilo 68 smernic in 48 mnenj v postopkih priprave prostorskih aktov, v katerih ima DARS d.d. položaj nosilca urejanja prostora. Izdanih je bilo 31 projektnih pogojev in 59 soglasij v postopkih pridobivanja gradbenih dovoljenj, v katerih DARS d.d. nastopa kot soglasodajalec. Izdanih je bilo še 28 stališč, razvojnih potreb, strokovnih podlag in usmeritev. Skupaj je bilo pripravljenih 234 odgovorov v zadevah, v katerih ima DARS vlogo nosilca urejanja prostora oziroma soglasodajalca iz naslova obstoječega oziroma bodočega varovalnega pasu.

Služba za projektiranje in projektno dokumentacijo

Na področju priprave projektne dokumentacije so se izvajale aktivnosti za naročanje, pregled in potrjevanje projektne dokumentacije. V ta sklop spada izvedba geološko-geotehničnih raziskav v fazi projektiranja, projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja, projekti za razpis, projekti za izvedbo, različne strokovne podlage in študije v fazi projektiranja, organiziranje recenzij v sklopu recenzijske komisije, revizija projektov za gradbeno dovoljenje v skladu z ZGO-1, priprava razpisne dokumentacije na podlagi izdelanih projektov, priprava izhodišč za razpise razvojno raziskovalnih nalog s področja gradnje ter sodelovanje pri izdelavi tehničnih specifikacij.

V letu 2008 so bili izdelani in potrjeni projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja za AC Pluska - Ponikve (navezava v Mirensko dolino ter elektrostrojna oprema predora Leščevje), AC Ponikve - Hrastje (navezava do Mirne peči), AC Šentvid - Koseze (za 2. in 3. fazo), AC Podtabor - Peračica (za viadukte Lešnica, Ljubno, Peračica in predor Ljubno na stari polovici AC), HC Koper - Izola (elektrostrojna oprema predora), GC Gorišnica - Ormož (novelacija projektov v skladu z novo zakonodajo), sistem nadzora in vodenja prometa za SV Slovenijo, GC Želodnik - Mengeš (obvoznica Mengeš), GC Mengeš - Žeje (obvoznica Moste), obvozna cesta Dragonja, izpostavo AC baze Ptuj, oskrbni center Maribor, ureditev dodatnih parkirnih mest za tovorna vozila Murska Sobota in Grabonoš ter krožišča na priključkih Ivančna Gorica ter Škocjan. Začela se je izdelovati projektna dokumentacija za rekonstrukcijo rondoja Tomačevo ter prometno ekonomska študija o upravičenosti gradne odstavnih pasov na AC in HC v RS.

Na področju priprave investicijske dokumentacije so se izvajale aktivnosti za naročanje, pregled in potrjevanje investicijske dokumentacije (dokument identifikacije investicijskih projektov, predinvesticijske zasnove, investicijski programi, novelacije investicijskih programov, študije izvedbe nameravane investicije, poročila o izvajanju investicijskega projekta ter poročila o spremljanju učinkov investicije).

V letu 2008 so bili s sklepom Ministra za promet potrjeni investicijski programi za GC Želodnik - Mengeš z obvoznico Mengeš, AC priključek Naklo, sistem nadzora in vodenje prometa na AC odsekih Razdrto - Vipava in Postojna - Kozina; nadalje novelacije investicijskih programov za AC Pluska - Ponikve, AC Ponikve - Hrastje in AC Šentvid - Koseze. V postopek potrjevanja so bili predani izdelani investicijski programi za krožišče Čeplje, Srminsko vpadnico, ureditev dodatnih parkirnih mest za tovorna vozila Murska Sobota in Grabonoš; začel se je izdelovati investicijski program za GC Mengeš-Žeje. V potrditev so bile posredovane predinve-

sticijske zasnove za sistem za nadzora in vodenja prometa na ljubljanskem AC obroču, GC Ptuj - Markovci, HC Jagodje - Lucija, za tretjo razvojno os-severni del ter NC Jeprca - Stanežiče - Brod. Izdelanih je bilo še 8 dokumentov identifikacije investicijskih projektov ter 2 poročili o izvajanju investicije. Izdelani sta bili tudi 2 poročili o izvajanju investicije (AC Šentvid - Koseze ter HC Koper - Izola).

Služba za nadzor in organizacijo gradenj

V letu 2008 so bili prometu predani naslednji odseki avtocest:

- štiripasovna avtocesta Maribor - Lenart, dolžine 7,8 km,
- štiripasovna avtocesta Lenart - Spodnja Senarska, dolžine 7,2 km,
- štiripasovna avtocesta Spodnja Senarska - Cogetinci, dolžine 10,0 km,
- štiripasovna avtocesta Cogetinci - Vučja vas, dolžine 11,6 km,
- štiripasovna avtocesta Beltinci - Lendava, dolžine 17,4 km,
- štiripasovna avtocesta Lendava - Pince, dolžine 16,7 km,
- štiripasovna avtocesta Šentvid - Koseze, dolžine 5,7 km,
- štiripasovna avtocesta Vrba - Peračica, dolžine 10,0 km,
- štiripasovna avtocesta Hrastje - Kronovo, pododsek Lešnica - Kronovo v skupni dolžini 5,5 km.

Gradnja se je nadaljevala na naslednjih odsekih avtocest in drugih cest:

- odsek dvopasovne ceste Nova Zrkovska cesta od km 1,9 do km 3,8,
- zahodna obvoznica Maribor IV. etapa,
- ploščad za BS Bertoki,
- štiripasovna avtocesta Zrkovska cesta - priključek Pesnica dolžine 6,3 km,
- štiripasovna avtocesta Zrkovska cesta - Ptujška cesta dolžine 4,2 km,
- navezave na Luko Koper (Bertoška vpadnica) dolžine 3,4 km,
- hitra cesta Razdrto - Vipava: Rebernice dolžine 10,7 km,
- štiripasovna avtocesta Slivnica - Draženci dolžine 18,9 km,
- hitra cesta Koper - Izola dolžine 5,1 km,
- štiripasovna avtocesta Draženci - Gruškovje (od MMP Gruškovje do meje z HR) dolžine 0,6 km,
- Šentvid - Koseze, II. in III. faza - priključne predorske cevi,
- ploščad za BS Cikava,
- Peračica - Podtabor - rekonstrukcija desne polovice, dolžina 2,4 km
- Pluska - Ponikve - Predor Leščevje.

Gradnja se je v letu 2008 pričela dveh avtocestnih odsekih:

- ACB Maribor,
- navezave na Luko Koper (Srminska vpadnica),
- obvoznica Dragonja,
- štiripasovna avtocesta Pluska - Ponikve dolžine 6,3 km,
- štiripasovna avtocesta Ponikve - Hrastje dolžine 8,6 km.

Prilagodljiva dela pred začetkom gradnje so se izvajala na naslednjih avtocestnih odsekih, odsekih hitrih cest, navezovalnih cest in avtocestnih priključkov:

- glavna cesta Markovci - Gorišnica,
- glavna cesta Gorišnica - Ormož,
- OC Murska Sobota sever in jug,
- OC Grabonoš sever in jug,
- OC Lormanje sever in jug,
- OC Maribor sever in jug,
- OC Dravsko Polje sever in jug.

Služba za organizacijo obnov

V letu 2008 se je v okviru obnavljanja avtocest nadaljevalo z intenzivno obnovo dotrajanih odsekov AC in premostitvenih objektov in izvajalo naložbe v obstoječe AC omrežje in sicer:

Zaradi potreb izkazanih pri izvedbi spomladanskih sezonskih pregledov in na osnovi pridobljene projektne dokumentacije ter nerealiziranih nekaterih drugih del ter predvsem zaradi upoštevanja ojačitev vozišč-nih konstrukcij in vgrajevanja varnostnih ograj višjega standarda so se **obnovitvena dela vozišč** izvedla v

finančno večjem obsegu od predvidenega.

Izvajala so se dela na:

- Gorenjskem kraku na območju PE Hrušica: na odsekih AC meja Avstrija (predor)-Hrušica in AC Lipce-Lesce;
- Primorskem kraku na območju PE Kozina in PE Postojna: na odsekih in priključkih HC Srmin - Bertoki - Škocjan, AC Šempeter - Vrtojba in AC Postojna - Razdrto;
- Štajerski krak na območju PE Vransko, PE Slovenske Konjice in PE Maribor: na odsekih in priključkih AC Arja vas - Šentrupert, AC Vransko - Trojane, AC Dramlje - Celje, AC Celje - Arja vas, HC Maribor - Tezno, AC meja (Avstrija) - Šentilj, AC Šentilj - Pesnica, AC Slivnica - Fram in AC Slovenske Konjice - Dramlje;
- na območju PE Ljubljana: na odsekih in priključkih AC Šmarje Sap - Grosuplje, AC Grosuplje - Ivančna Gorica, AC Brnik - Vodice, AC Vodice - Ljubljana (Šmartno) ter na južni Ljubljanski obvoznici.

Izvedba **obnov objektov** je bila nižja od planirane. Glavni razlog za realizacijo, nižjo od planirane je nerealizirana sanacija in razširitev mosta čez Ljubljanico na priključku Vrhnika (nepridobljena zemljišča in dovoljenja) in nerealizirana sanacija nadvoza na priključku Fram.

Izvedla so se naslednja večja dela:

- Primorski krak na območju PE Postojna: obnova stebrov viadukta Ravbarkomanda, obnova stebrov nadvoza Log, obnova podvoza na AC odseku Logatec - Unec, obnova podvoza in mostu na AC odseku Postojna - Razdrto;
- Štajerski krak na območju PE Vransko, PE Slovenske Konjice in PE Maribor: obnova podvozov Ljubečna in Leskovec, nadvoza Fram in obnova mostu čez potok Bistrica;
- na območju PE Ljubljana: sanacija drenaž predorov Debeli hrib in Mali vrh ter sanacija dilatacije viadukta Dolgi most;
- ukrepi za povečanje drsnega trenja betonskih vozišč v predorih, obnova asfaltov in hidroizolacije na objektih.

V okviru **obnov drugih objektov ter naložb v vozišča in objekte** in je bila realizacija nekoliko nižja od planirane predvsem zaradi zapletov pri pridobivanju gradbenega dovoljenja za izgradnjo izpostave ACB Postojna v Logatcu.

Izvedla so se naslednja večja dela:

- obnova varnostnih in varovalnih ograj;
- pričetek del na prenova regionalnih centrov Dragomelj, Postojna (Kozina), Slovenske Konjice;
- rekonstrukcija malih garaž v avtocestni bazi ACB Slovenske Konjice;
- dograditev in poenotenje kontrole pristopa na območju cestninskih postaj in avtocestnih baz.

V okviru **naložb v opremo obstoječega AC omrežja** je bila realizacija nižja od predvidene, predvsem zaradi prepovedi izvajanja del v juliju in avgustu in posledično neizvedene celotne nadgradnje elektro strojnih naprav v predorih Pletovarje in Golo rebro.

Izvedena so bila naslednja večja dela:

- prenova in nadgradnja komunikacijskega omrežja in opreme;
- nadgradnja varnostnih naprav v predorih in galerijah na obstoječem avtocestnem omrežju (predori Karavanke, Tabor, Pletovarje in Golo rebro);
- razsvetljava razcepa Malence;
- zapiranje prehodov in sistem višinske kontrole;
- zamenjava in posodobitev kažipotne signalizacije na obstoječih avtocestah in po posebnih nalogih.

V okviru postavke **obnov in naložb v varovanje okolja** je bila realizacija samo 50% predvsem zaradi neuspešne pridobitve projektne dokumentacije za izgradnjo s hrupom najbolj obremenjenega odseka Brezovica - Vrhnika.

Izvedena so bila naslednja večja dela:

- izgradnja PHO na HC Pesnica - Maribor - Tezno;
- izgradnja PHO na odseku AC Šmarje Sap - Grosuplje;
- drugi manjši posegi v zvezi s protihrupnimi ukrepi na avtocestnem omrežju vključno z zaključevanjem del.

Služba za oddajo del

Na področju javnih naročil je bilo v letu 2008 doseženo:

- pričetih je bilo za 106,95 mio EUR postopkov javnih naročil, kar je 66,67 % glede na plan in v primerjavi z letom 2007 58,3 %manj kot leta 2007;

- na portalu e-naročanje je bilo objavljeno 70 javnih razpisov;
- v obdobju od 1.1.2008 do 31.12.2008 so ponudniki zahtevali pravno varstvo z vložitvijo 14 zahtevkov za revizijo na 9 (devetih) javnih razpisih. Od 14 zahtevkov je Državna revizijska komisija ugodila v 2 (dveh) primerih, zavrnila v 5 (pet) primerih, zavrženo je bilo v 2 (dveh) primerih. V 1 (en) primeru je bil zahtevek zavržen na stopnji uprave, 2 (dva) zahtevka nista bila zaključena, v 1 (en) primeru pa je bil zahtevek za revizijo umaknjen s strani ponudnika;
- podpisanih je bilo 12 večjih gradbenih pogodb v skupni vrednosti 122,6 mio EUR;
- v skladu s pravili kohezijskega sklada smo uspešno zaključili več postopke oddaje javnega naročila na AC odseku Slivnica - Draženci, AC Pluska - Ponikve, AC Ponikve - Hrastje.

Področje vzdrževanja avtocest

Služba za vzdrževanje in razvoj tehnologij in inteligentne transportne sisteme (ITS)

Na področju vzpostavitve sistemov za nadzor in vodenje prometa (SNVP) se je le ta začel vzpostavljati na odseku Razdrto - Vipava. Pripravljena je bila razpisna dokumentacija za vzpostavitev sistema na mariborskem avtocestnem sistemu ter pred predorom Karavanke. Sklenila se je vzdrževalna pogodba za vzdrževanje SNVP Klanec - Ankaran, pripravile pa so se tehnične zahteve za enoletno vzdrževanje SNVP Klanec - Ankaran in Vransko - Blagovica. Nadaljevale so se aktivnosti vzpostavitve SNVP na zahodni ljubljanski obvoznici ter aktivnosti za gradnjo in funkcionalno vzpostavitev novega Regionalnega nadzornega centra Ljubljana. Začela so se gradbena dela vzpostavitve SNVP na mariborskem AC sistemu ter gradnja Regionalnega nadzornega centra Maribor. Začela se je priprava RD za prestavitev PNC SI. Konjice v RNC Maribor ter uspešno zaključila prestavitev PNC Postojna v RNC Kozina.

Vzporedno so se izvajale aktivnosti izdelave razvojno raziskovalnih nalog, pilotskih projektov ter zloženke s področja nadzora in vodenja prometa. Uspešno se je zaključeval mednarodni projekt PROMET, nadaljevale pa so se aktivnosti v drugih mednarodnih delovnih skupinah in programih s področja ITS

Na lokacijah Lukovica in Blagovica so bile vzpostavljene avtomatske cestninske postaje, ki delujejo brez osebj. Nadzor nad delovanjem 4 avtomatskih cestninskih postaj se izvaja iz CP Kompolje.

Z uvedbo vinjet za osebna vozila v letu 2008 so bile izvedene številne prilagoditve in prestavitve komponent cestninskega sistema in potrebne nadgradnje programske opreme na cestninskih postajah. Predhodno je bila izdelana tudi simulacija cestninskih postaj z uvedbo vinjet za razreda R1 in R2 z določitvijo optimalnega števila stez.

Vzpostavili smo cestninski sistem na začasni cestninski postaji na lokaciji počivališča Dolinsko in na novi čelni CP Dragotinci na pomurskem avtocestnem kraku.

V skladu z usmeritvami Ministrstva za promet in z namenom povečanja pretočnosti tovornih vozil na cestninskih postajah je bila na vseh cestninskih blagajniških in hitrih stezah izvedena vzpostavitev elektronskega cestninjenja (sistem ABC) za vozila cestninskega razreda R4.

Zaradi uvedbe vinjet in omejenih možnosti nadzora nad uporabo vinjet je bil pripravljen Koncept elektronskega nadzora vinjet.

Na sistemu cestno-vremenskih postaj so bile vgrajene nove vremenske postaje na lokacijah: viadukt Dobe, Zajčica, razcep Nanos, Zemono, Ajdovščina, viadukt Selo, viadukt Ribnik in viadukt Lijak. V mescu aprilu je bil vzpostavljen cestno-vremenski informacijski sistem (CVIS) s katerim so se vse CVP povezale v enoten sistem s prikazom podatkov preko spletne aplikacije, ki služi za optimizacijo izvajanja zimske službe, podatki pa se koristijo tudi v sistemu SNVP. Izvedena je bila nadgradnja CVP BOSCHUNG iz modemske povezave na optično omrežje. Na področju rednega vzdrževanja CVP sta bili z zunanji izvajalci (XNET d.o.o., LASTINSKI d.o.o.) sklenjeni dve pogodbi za CVP BOSCHUNG in ARTES. V jesenskem času je bila podpisana tudi pogodba za postavitev štirih novih CVP (viadukt Peračica, viadukt Dobruša, klanec Karteljevo in razcep Gabrk).

Na področju video nadzora so bile postavljene dodatne kamere na lokacijah: plato Karavanke, Podmežakla, Moste, Dobovo, izvoz Kronovo, počivališče Starine, počivališče Šempas in zagotovljena objava posnetkov s teh kamer na DARSovi spletni strani. Posodobili smo snemalne enote video nadzornega sistema na primorskem avtocestnem kraku.

Na področju varnosti v predorih so se izvajale naloge DARS-a kot upravitelja predorov in uradnika za varnost, kot izhajajo iz Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/54/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih varnostnih zahtevah za predore v vseevropskem cestnem omrežju. Nadaljevalo se je s podrobnim poročanjem pristoj-

nemu upravnemu organu tj. Ministrstvu za promet o nesrečah in incidentih v predoru, na osnovi evidentiranih nesreč v predoru Golovec pa se je pristopilo tudi k izvedbi ukrepov umiritve prometa. Nadaljevalo se je z odpravljanjem neustreznega stanja predorov na podlagi izvedenih pregledov usklajenosti obstoječih predorov, ki so tangirani z Direktivo, s strani Prometnega inšpektorata Republike Slovenije v času med 28.11.06 in 6.12.06 (rok december 2010, za predor Karavanke april 2019), v sklopu izdelave in obvladovanja varnostne dokumentacije predorov se je izvedlo javno naročilo za izdelavo analiz tveganj za predore. Nadaljevalo se je z ureditvijo neurejenega stanja načrtov zaščite in reševanja. V sodelovanju s službami za ukrepanje ob izrednem dogodku so bile izvedene obdobjne vaje v predoru Golovec, v predoru Šentvid pred njegovim ponovnim odprtjem, v sistemu trojanskih predorov in v sistemu primorskih predorov. Za potrebe izvajanja zahtevne obnove predorov Golo Rebro in Pletovarje je bila izdelana posebna analiza tveganja in načrt zaščite in reševanja za čas izvajanja obnove predorov kot tudi izvedba ukrepov glede varnosti, ki so bili določeni v obeh dokumentih. Posebne aktivnosti so bile izvajane pred ponovnim odprtjem predora Šentvid, ko se je izvedlo kompletiranje varnostne dokumentacije predora in izdelalo mnenje uradnika za varnost v predorih za potrebe izdaje dovoljenja za obratovanje s strani Ministrstva za promet.

Na področju obnavljanja avtocest v okviru LPRO 2008 je realizacija pri obnovah elektro-strojnih naprav znašala 10.011.672,84 EUR ali 71 %. K realizaciji so največ prispevale izvedba del v predorih Pletovarje in Golo Rebro (5.69 mio EUR), izvedba del v predoru Tabor (1 mio EUR), nadgradnja razsvetljave v predoru Karavanke (1 mio EUR), izvedba del video nadzora odprte trase (0,4 mio EUR), implementacija PNC Postojna v RNC Kozina (0,4 mio EUR), izdelava analiz tveganja za predore (0,33 mio EUR), izgradnja CVP ter posodobitev povezav CVP (0,32 mio EUR), zamenjava merilnikov CO in vidljivosti ter posodobitev strojne in programske opreme predora Golovec (0,17 mio EUR), obnova sistema KVS na LJ-obvoznici (0,1 mio EUR) in izvedba ostalih del (0,6 mio EUR).

Na področju uvajanja novega cestninskega sistema, skladno z 2. akcijskim načrtom uvedbe elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku s pogoji za interoperabilnost v EU (Sklep Vlade RS z dne 19.7.2007) smo aktivno sodelovali v strokovni skupini, ki jo je v začetku leta 2008 ustanovilo Ministrstvo za promet. Ta skupina je pripravila konceptualne rešitve novega cestninskega sistema ter na tej podlagi tudi razpisno in investicijsko dokumentacijo za uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku za vozila nad 3.500 kg največje dovoljene mase.

Projekt telekomunikacij in služba za telekomunikacije

Nadaljevalo se je trženje optičnih vlaken, in sicer so bile podpisane nove pogodbe z operaterji T-2, TušTelekom, Tušmobil, IT-TEL, Telekom Slovenije ter Simobil za obdobje od 3 do 15 let.

Poslovni načrt za trženje kapacitet in kolokacij je bil poslan v usklajevanje na ministrstvo za promet, ministrstvo za gospodarstvo in finance. Podane so bile tudi nadaljnje smernice razvoja telekomunikacij. Istočasno je v teku tudi še nabava potrebne oprema za multipleksiranje valovnih dolžin, ki bo podlaga za nadaljnje trženje telekomunikacijskih storitev in podporo procesom v družbi.

Nadgrajena je bila komutacijska oprema za povečanje in posodobitev komutacijskih kapacitet, ki se uporablja za zagotavljanje telefonskih komunikacij družbe in za zagotavljanje delovanja prometno informacijskega centra (PIC).

Za potrebe lastnim procesom in trženju so bile zakupljene potrebne optične povezave (vlakna) do lokacij, kjer družba še nima lastnih optičnih vlaken, in sicer do lokacij ACB Hrušica, CP Pesnica ter ACB Novo Mesto. Vzpostavljene so bile tudi komunikacijske povezave za nemoteno delovanje novih cestninskih postaj CP Dolinsko ter CP Dragotinci na podlagi IP platforme, ki omogoča cenejše prenose in konvergenco storitev. S tem se je nadaljeval postopen prehod družbe na združevanje storitev komunikacij preko IP platforme.

Za potrebe umirjanja hitrosti na avtocestah v Republiki Sloveniji je bilo v sklopu sodelovanja z ministrstvom za notranje zadeve vzpostavljena in nabavljena oprema sistema za merjenje hitrosti pred cestno zaporo in druga oprema za nadzor prometa.

V sklopu rednega vzdrževanja telekomunikacijskih vozlišč je bil pripravljen tehnični načrt in plan vzdrževanja. Urejena so bila tudi ustrezna pogodbeno razmerja z zunanji vzdrževalci za potrebe vzdrževanja komutacijskih centrov ter sistemov prenosa telekomunikacijskega omrežja. Izvedene so bile tudi potrebne sanacije in zaščite v primeru prekinitev na optičnem omrežju ter potrebne navezave ITS sistemov na optično omrežje za zagotavljanje nemotene komunikacije.

Služba za nadzor in vodenje prometa

Izvajane so bile ključne naloge, opredeljene v koncesijski pogodbi in projektih za vzdrževanje in obratovanje. Dela so se prilagajala potrebam izvajanja rednega vzdrževanja in obnovitvenim delom elektro-strojnih naprav.

Služba vrši nadzor in vodi promet, organizira in izvaja vzdrževalna dela na elektro-strojni opremi in sistemih, ki jih zakon o javnih cestah opredeljuje kot cestne naprave, kar vključuje tudi obnovitvena dela na cestnih napravah ter sodelovanje pri gradnji cestnih naprav na novih avtocestnih odsekih in objektih.

Opravljeni so bila tehnične in administrativne spremembe pri določenih odjemnih mestih električne energije, da se zagotovi najugodnejša tarifna skupina pri obračunu omrežnine.

Izvajal se je nadzor in vodenje prometa za predor Ljubelj (naročnik DRSC). Opravljeno je bilo servisiranje in parametrisiranje SICK naprav v predorih z lastnimi kadri.

Realiziran je bil prenos funkcij nadzornega centra v Postojni, v center za nadzor in vodenje prometa v Kozi. Novi organiziranosti smo prilagodili tudi kadre. Pričeli smo z aktivnostmi za prenos funkcij nadzornega centra v Slovenskih Konjicah v center za nadzor in vodenje prometa v Mariboru. Izvedba bo predvidoma realizirana v drugi polovici leta 2009.

V zaključni fazi je priprava dokumentacije, za ureditev medsebojnih razmerij (prenos EE na SODO) za zgrajene elektroenergetske objekte na avtocesti.

Strokovno osebje službe je bilo vključeno pri obnovitvenih delih LPRO in pripravi projektnih nalog za obnovitvena dela, sodelovali smo na recenzijah projektne dokumentacije in operativnih sestankih novogradenj.

Služba za informacijsko tehnologijo (IT)

Na celotni računalniški infrastrukturi se je nadaljevala prenova in poenotenje systemske in programske opreme. Za potrebe uporabnikov so bile zagotovljene nekatere specifične programske rešitve. Kar nekaj aktivnosti je bilo usmerjenih tudi v dvig zanesljivosti in razpoložljivosti nekaterih kritičnih sistemih.

Na aplikativnem delu so bili dopolnjeni-nadgrajeni nekateri segmenti poslovno-finančnega informacijskega sistema Microsoft Business Solutions Navision z namenom povečati učinkovitost poslovanja in lažjo povezljivost s podsistemi ostalih področij. Nadaljevala se je konsolidacija aplikacije za izračun plač ter ostalih prejemkov. Sistem je bil nadgrajen z dodatnimi poročili ter nekaterimi spremembami, ki uporabnikom omogočajo večjo fleksibilnost pri poslovanju ter iskanju zelenih podatkov. Uvedel se je modul za poslovanje z vinjetami, kateri podpira tako nabavo, prodajo in skladiščenje ter distribucijo vinjet. Poudarek je bil na prevzemu, sledenju, izdaji nadomestnih vinjet, vračilu sorazmernega dela vrednosti vinjete, lastna distribucija in distribucija koncesionarjem. Izdelal se je tudi modul za vračilo dobroimetja iz medijo predhodnega ABC sistema. Nadaljevale so se tudi aktivnosti za prehod sistema na novejšo verzijo podatkovne baze in postavitev v stanje visoke razpoložljivosti, ki bo predvidoma zaključena v letu 2008.

Na ostalih informacijskih sistemih za podporo poslovanju je bil predvsem poudarek na prenovi procesov in aplikacij za skladiščno in materialno poslovanje, kjer se je izvedla študija o primernosti trenutne rešitve in ugotovljena je potreba po optimizaciji vsebine in informacijskih rešitev. Izvedla se je prenova portala dars.si, kjer je bil prenovljen tudi portal za vodenje javnih naročil. Razvila se je aplikativna rešitev za podporo vodenja postopkov cestninskega nadzora in prodaje vinjet. Intenzivno so se odvijale aktivnosti na segmentu sistema za registracijo delovnega časa, kjer so se funkcionalnosti nadgradile za pripravo in prenos podatkov v sistem za obračun osebnih dohodkov.

Na sistemskem delu se je nadaljevala konsolidacija in virtualizacija strežniške opreme. Vzpostavljena je bila visoka razpoložljivost za kritične strežniške sisteme, kot so požarni zid, kašipot, redundančna postavitev podvojenih vodov BGP, prestavitev podatkovnega strežnika na novi strojni opremi, izvedla se je optimizacija sistema za izdelovanje varnostnih kopij, izdelana je bila dokumentacija in postopki za obnovo v primeru izpada sistemov, izvedla postavitev podatkovnega strežnika za internetne aplikativne rešitve in vzpostavitev replikacije virtualnih diskov med diskovnimi polji.

Izvedba vzdrževanja avtocest

Redno vzdrževanje avtocest

Leto 2008 se je pričelo s sorazmerno milo zimo, zato se je še pred zaključkom zime začelo z izvajanjem del na vzdrževalnih delih, ki se sicer izvajajo v pomladanskem in jesenskem času.

V spomladanskem času so bila vsa vzdrževalna dela v polnem razmahu. Nemalo časa pa je bilo porabljenega tudi za urejanje zapor za potrebe obnov dotrajanih odsekov avtocest. Promet na cesti se je povečeval, občutno tudi tovorni promet in izredni prevozi. Prvi zastoji pred gradbišči na primorski avtocesti pred turistično sezono so vplivali na odločitev ministra, da se z deli v poletni sezoni ne nadaljuje. Izjemoma se je v avgustu obnavljal samo odsek AC mimo Ljubljane.

Uvedba vinjet je pomenila dodatno delo tudi za vzdrževalce. V kratkem času je bilo potrebno preurediti horizontalno in vertikalno signalizacijo na cestninskih postajah. Neposredno pred 1. julijem je bilo na vseh priključkih na AC in HC ter vhodih v državo namestiti table, ki voznike opozarjajo na obvezno uporabo vinjet. Na vseh vstopih v državo so bila urejena prodajna mesta za prodajo vinjet. Vse poletje so vzdrževalci na mejnih prehodih Šentilj, Fernetiči in Škofije pomagali tudi pri urejanju prometa pred prodajnimi mesti. Ob koncu poletja se je s čelnih cestninskih postaj odstranilo cestninske kabine, ki zaradi uvedbe vinjet niso bile več potrebne. Uveden je bil elektronski sistem ABC cestninjenja za tovorna vozila R4, za kar je bilo potrebno prilagoditi tudi signalizacijo na CP.

V jeseni so se intenzivno nadaljevala obnovitvena dela na štajerski in primorski avtocesti, ki so zahtevala veliko angažiranje vzdrževalcev. Ob obnovi cestišča in predorov Golo Rebno in Pletovarje je bilo poleg zapore vzpostavljeno tudi dežurstvo za primer nesreče in reševanja iz predorov v katerih je potekal dvosmerni promet.

Vzporedno z obnovami je bilo odprtih tudi veliko novih odsekov avtocest. Ob koncu leta je bilo v vzdrževanju 628,455 obračunskih kilometrov avtocest in hitrih cest. Za izvajanje vzdrževanja prekmurske avtoceste A5 je bila zgrajena nova avtocestna baza ob priključku za Mursko Soboto. Vse kade baze je bil sprejet in s pomočjo delavcev iz AC baze Maribor usposobljen za delo v slabem mesecu. Kljub temu je uspešno opravil svoje naloge ob prvih nesrečah, pa tudi v zimski službi.

V pripravi na izvajanje zimske službe je bilo v zvezi z novonastalo situacijo na cestninskih postajah potrebno na novo organizirati tudi delo v zimski službi. Zaradi prostega pretoka prometa preko vinjetnih stez na čelnih CP je bilo potrebno pristopiti k spremembi režima čiščenja in spremembi poti plužnih skupin. Prvi sneg v novembru, mraz in padavine v decembru sta zahtevala obilno posipavanje. Kljub opozarjanju voznikov preko medijev tudi to zimo ob prvem sneženju nekateri vozniki vozil niso opremili z zimsko opremo zaradi česar je prišlo do dveh krajših zastojev na gorenjski AC pri Podtaboru in na dolenski AC v Višnjegorskem klancu.

Upravljanje avtocest

Upravljalne naloge DARS so bile tudi v letu 2008 enake kot prejšnja leta in so vezane na javna pooblastila po zakonu in Koncesijski pogodbi.

V letu 2008 je potekalo sodelovanje z izpostavami Uprave RS za zaščito in reševanje pri pripravi regijskih načrtov za zaščito in reševanje v primeru večji prometnih nesreč na AC za Prekmurje, Gorenjsko, Ljubljano in vzhodno Štajersko.

Sodelovalo se je pri pripravi smernic k prostorskim ureditvam, izdajani so bili projektne pogoji za izdelavo projektne dokumentacije in soglasja za gradnje v varovalnem pasu avtoceste. Skupaj je bilo v letu 2008 pripravljenih kar 1079 mnenj za izvedbo prevozov tovora izrednih dimenzij ali mas. Izdano je bilo 143 soglasij za zapore avtoceste in 12 soglasij k postavitvam signalizacije na avtocesti zaradi izvedbe del ob avtocesti.

Ob zaključkih izgradnje in obnov avtoceste se je sodelovalo pri zaključnih pregledih in prevzemih cest.

Po odprtju prekmurske avtoceste se je pokazal velik interes po postavitvi turistične in druge obvestilne signalizacije v varovalnem pasu AC, zato je bil organiziran poseben sestanek s predstavniki STO, lokalne skupnosti in zainteresirani javnosti s predstavitev načina in pogojev za postavitve. Dovoljenjem za postavitve turistične je sledilo še več pozivov za odstranitev nelegalno postavljenih propagandnih panojev v varovalnem pasu predvsem na gorenjski avtocesti.

Z uvedbo vinjet in cestninskega nadzora so se pojavile tudi nove naloge vzdrževalcev. Poleg zapor za varovanje delovišč je potrebno postavljati tudi zapore za potrebe cestninskega nadzora na nekaterih izpostavljenih mestih. Vse več je tudi koordiniranih akcij po navodilih EU s policijo, inšpekcijskimi službami in carino, ki zahtevajo postavitve popolne zapore smernega vozišča s preusmeritvijo prometa na počivališča.

Ravnanje z okoljem

Varovanje okolja

Hrup

Postavitve protihrupnih ograj so se v letu 2008 izvajale istočasno z gradnjo novih AC odsekov v okviru novogradenj. Predvsem pa so se na podlagi meritev hrupa v preteklih letih protihrupne ograje postavljale ob starejših odsekih avtocest in sicer na mestih, kjer so meritve hrupa izkazale potrebo po postavitvi tovrstne zvočne zaščite. V letu 2008 so bile tako protihrupne ograje postavljene na območju priključka Cikava. Sočasno se je pripravljala investicijsko tehnična dokumentacija za postavitev protihrupnih ograj na primorski avtocesti, odsek Brezovica - Vrhnika.

V letu 2008 je DARS d.d. predal Ministrstvu za okolje in prostor Strateške karte hrupa za omrežje pomembnih cest z več kot 6 milijonov prevozov letno v letu 2006, ki so v upravljanju DARS d.d. Na podlagi teh strateških kart bo Ministrstvo za okolje in prostor lahko pripravilo Operativni plan reševanja hrupne obremenjenosti.

Varovanje voda

V letu 2008 so bila izvedena vsa tekoča vzdrževalna dela na objektih (zadrževalni bazeni), ki pomenijo zaščito pred negativnimi vplivi na okolico (tla, talna voda). Tako se je na vseh objektih izvajala dela kot so košnja, čiščenje kosovnih odpadkov, sanacija poškodovanih delov objektov in opreme in drugo. V sklopu vzdrževalnih del se je izvedlo tudi čiščenje sedmih zadrževalnih bazenov na območju ACB Ljubljana, ACB Postojna in ACB Kozina. Tako se je izvedlo čiščenje ZB v smislu odstranitve muljastega zablatega odpadnega materiala in čiščenje koalescentnih lovilcev olj. V letu 2008 beležimo tudi težjo nesrečo v smislu možnost havarije z nevarnimi snovmi, ki se je zgodila na viaduktu Ivanje Selo, vendar zaradi pravočasnega in učinkovitega ukrepanja ni prišlo do težjih posledic.

Odpadki

V sklopu vzdrževanja se po posameznih bazah zbere večje količine odpadkov, ki jih lahko delimo na nevarne in nenevarne. V duhu varovanja okolja ravnanje z odpadki predpisuje vrsto predpisov, ki jih je DARS d.d. kot povzročitelj odpadka dolžan dosledno upoštevati. Odpadke smo tako zbirali in sortirali glede na vrsto odpadka na več lokacijah. Tako zbrane odpadke smo oddajali pooblaščenim zbiralcem ali predelovalcem odpadkov. V letu 2008 je bilo med nevarnimi odpadki zbranih največje količine odpadkov iz skupine odpadnih olj, onesnaženih muljev iz naprav za ločevanje vode in olja in svinčenih baterij (akumulatorji). Iz naslova nenevarnih odpadkov pa je bilo zbrano največ odpadnega materiala klasificiranega pod odpadno železo (odpadne odbojne ograje), odpadki iz peskolovov, greznični mulji in mešani komunalni odpadki. Za zbrane odpadke v letu 2008 je bilo izdelano tudi letno poročilo o ravnanju z odpadki.

Emisije plinov

V predorih so nameščeni sistemi za prezračevanje, avtomatsko krmiljenje teh sistemov pa omogoča spremljanje emisij plinov. Z avtomatskim krmiljenjem se nadzoruje prisotnost ogljikovega monoksida in vidljivost. Emisije plinov v letu 2008 niso bile kritične.

Vplivi na okolje pri posipanju vozišč

Zaradi preprečevanja poledice in zaradi zagotavljanja varnega stanja vozišča v času zime, se vozišča v zimskem času posipajo z različnimi posipnimi materiali. Posipni materiali minimalno vplivajo na tla, kvaliteto površinske in podtalne vode, rastlinje, ljudi in živali, na objekte (cestišča, mostove, viadukte in zgradbe) ter tudi na vozila. Z namenom ugotavljanja vplivov na okolje so v preteklosti izdelane študije pokazale, da je vpliv soljenja vozišč na podtalnico majhen, saj pride do redčenja soli s faktorjem 100 do 500 krat.

Poraba posipnih materialov je bila v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom precej večja. Vzrok so bile slabše vremenske razmere.

Ravnanje z zaposlenimi

Izobraževanje

V letu 2008 je bilo v ospredju izobraževanje s poudarkom na naslednjih področjih: sprememba načina cestninjenja, spremljanje novih tehnologij in ostalih znanj, ki omogočajo zaposlenim večjo sposobnost prilagajanja na spremembe. V skladu z obveznostmi, pa so bila izvedena tudi izobraževanja, ki so vsebovala aktualne novosti in dopolnitve zakonodaje posameznih delovnih področij. Družba je finančno podprla tudi tiste zaposlene, ki so se v interesu družbe odločili za vključitev v razne študijske programe ter z njimi sklenila Pogodbe o izobraževanju (sklenjenih je bilo pet Pogodb o izobraževanju ob delu). V preteklem letu je tako med zaposlenimi zaznati vse večjo potrebnost vključevanja v proces vseživljenjskega izobraževanja.

Aktivnosti na področju upravljanja človeškega kapitala v letu 2008

Namen aktivnosti upravljanja s človeškimi viri v družbi DARS d.d. v letu 2008 je bil usmerjen predvsem v zagotavljanje kompetentnih, ustrezno strokovno izobraženih in usposobljenih kadrov. Z dodatnimi izobraževanji in usposabljanji se je izvajal tudi širši proces razvoja potrebnih znanj zaposlenih v skladu s poslovnimi cilji družbe kot posameznih področij dela.

Upravljanje s človeškimi viri je tako zajelo med drugim naslednje sklope:

- zagotavljanje novih kadrov za potrebe izvajanja nemotениh procesov dela,
- zagotovitev in izpolnitev zakonsko določenih meril, določil kot tudi izpolnitev vseh polj, ki po segajo na področje zdravstva, nega, invalidskega in socialnega varstva za vse zaposlene,
- redna realizacija vseh potrebnih podatkov o zaposlenih za ustrezno izvedbo izplačil v povezavi z delom in v skladu z internimi akti družbe,
- zagotavljanje potrebnega števila študentov, zaposlenih preko študentskih servisov, za nemoteno delo predvsem v Področju za izvedbo cestninjenja.

Pričakovani razvoj družbe

Osnovna dejavnost DARS d.d. izhaja iz dveh pogodbenih razmerij, to sta: Pogodba o izvajanju naročila za opravljanje nalog v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest v Republiki Sloveniji ter Koncesijska pogodba za upravljanje in vzdrževanje avtocest v Republiki Sloveniji. V tem okviru družba DARS sledi postavljenim ciljem lastnikov na eni strani ter izpolnjuje pričakovanja okolja na drugi strani. Takšen položaj preprečuje, sicer klasični gospodarski družbi, resno vsebinsko razmišljanje o temeljnih razvojnih vprašanjih in strateških usmeritvah, istočasno pa ovira zasledovanje tekočih ciljev, kar se v obstoječi situaciji kaže kot povečano tveganje v poslovanju, ob hkratni nemoči uprave za obvladovanje nastalih tveganj in zasledovanje temeljnih ciljev podjetja, to je ohranjanje ter plemenitenje vložene premoženja. Korenine opisane anomalije ležijo v dejstvu, da je podjetje še vedno v 100% državni lasti, istočasno pa izvaja zanjo storitev koncedenta in agenta.

Ne glede na lastniško strukturo, je naslednja omejevalna okoliščina struktura ureditve družbe. Družba posluje kot enovito podjetje (DARS), ki organizacijsko vključuje vsa »vitalna« področja svojega delovanja. Pri tem zaradi neklasičnih prvin družbe (razpršenost delovanja) prihaja do visoke stopnje nehomogenosti osnovnih poslovnih/produksijskih faktorjev, kar posledično onemogoča učinkovito upravljanje in delovanje. Primerljive prakse iz tujine sugerirajo poslovno strukturo z odvisnimi družbami, ki jih obvladujoča družba obvladuje preko deležev, ki so proporcionalni s pomenom storitve/produkta odvisnega podjetja za družbo. V praksi so odvisna podjetja v primerljivem poslu samostojne entitete, ki so po vsebini primerljive z nekaterimi sedanjimi sektorji družbe DARS. Tovrstne entitete (odvisne družbe) običajno nastopajo tudi na trgu in s tem na eni strani prispevajo tako k večji učinkovitosti poslovanja, na drugi strani pa odpirajo dodaten razvojni potencial celotne poslovne skupine.

Z namenom preveriti vse možne moduse za izboljšavo obstoječega modela razmerij med državo in DARS d.d. ter optimizacijo in racionalizacijo poslovanja se bo pogodbeno razmerje z državo ponovno proučilo in

preoblikovalo, saj je bilo v do sedaj opravljenih ekonomskih in pravnih analizah ugotovljeno, da dogovorjena razmerja pri izvajanju obeh pogodb niso optimalno in stroškovno najbolj učinkovita. Določene spremembe teh razmerij pa so pogojene tudi z že uveljavljeno zakonodajo o cestnini za tovorna vozila in elektronskem sistemu cestninjenja za tovorna vozila in predvsem zakonom o javnih cestah, s katerim se je uvedel vinjetni sistem cestninjenja za osebna vozila. Potrebno pa bo iskati tudi dodatne tržne možnosti z razvojem novih storitev.

Cilj razvoja je postati vodilna, poslovno odprta, uspešna in tržno naravnana gospodarska družba za upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij v skladu s pričakovanji uporabnikov.

Izvajanje programa gradnje avtocest

Poslanstvo DARS d.d. je uresničevanje državnih avtocestnih programov, upravljanje avtocestnega omrežja z nudenjem kakovostnih storitev našim uporabnikom. DARS d.d. bo tako še naprej zagotavljal kakovostni finančni inženiring ter lastniku in naročniku zagotavljal kvalitetno sprotno spremljanje finančnega stanja avtocestnega projekta.

Upravljanje in vzdrževanje avtocest

Pomen upravljanja in vzdrževanja avtocest se bo v prihodnosti, hkrati s širitvijo omrežja, še povečeval. Z dokončanjem in povezavo posameznih delov avtocestnega omrežja ter z navezavo na evropski avtocestni sistem bo DARS d.d. lahko uporabnikom ponudil celovite storitve.

Zaradi podaljševanja avtocestnega omrežja se bo povečeval obseg tekočega vzdrževanja avtocestnega omrežja. Zviševanje produktivnosti bo mogoče zagotoviti le s tehnološkim razvojem in optimizacijo poslovnih procesov. Pri zagotavljanju optimalne prevoznosti omrežja bo potrebno poiskati ravnotežje med nivojem zagotavljanja prevoznosti predvsem v zimskem času, stroški in nenazadnje varovanjem okolja.

Poseben izziv bo tudi v prihodnje razvoj cestninskega sistema. DARS d.d. lahko s svojimi izkušnjami pri upravljanju obstoječega cestninskega sistema nudi strokovno podporo pri razvoju racionalnega in ekonomskega cestninskega sistema.

Razvoj novih storitev

Za zagotavljanje dodatnih prihodkov bo družba ob osnovnih dejavnostih, ki jih opravlja, razvijala komplementarne storitve, ki bi v povezavi s trenutno prevladujočo dejavnostjo, opredeljeno v koncesijski pogodbi ter pogodbi o izvajanju naročila, omogočale razvoj družbe.

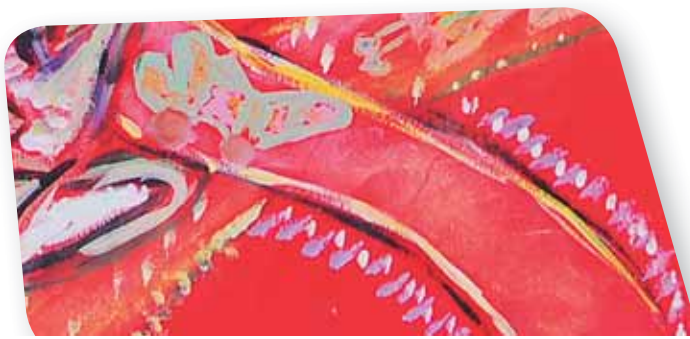

Virtualizacija

OŠ Pesnica

avtorica: Katarina Frajzman, 8.b

Mentorica: Jelka Kos Novak

3 RAČUNOVODSKO POROČILO

Splošna pojasnila k računovodskim izkazom

Namen računovodskih izkazov je dajati informacije o finančnem položaju, uspešnosti in spremembah finančnega položaja podjetja, ki so koristne za širok krog uporabnikov pri njihovem odločanju. Računovodski izkazi morajo zadovoljiti splošne potrebe večine uporabnikov, zato tudi ne dajejo vseh informacij, ki bi jih uporabniki morebiti potrebovali pri gospodarskem odločanju. Zaradi teh razlogov in popolnejšega informiranja je treba računovodskim izkazom dodati pojasnila in dodatne razpredelnice ter druge informacije, ki bralcem za potrebe njihovega odločanja zagotavljajo dodatne podatke in informacije.

Na podlagi Zakona o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS - UPB-1, Uradni list RS 20/2004; v nadaljevanju ZDARS) ima družba DARS d.d. od 1.1.2004 dalje položaj delniške družbe kot redne gospodarske družbe po Zakonu o gospodarskih družbah (prej javno podjetje). Edini ustanovitelj in delničar družbe je Republika Slovenija, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije.

Na podlagi sprememb ZDARS je DARS d.d. z Republiko Slovenijo, zanjo Vlada Republike Slovenije, sklenil dve pogodbi, in sicer:

- Pogodbo o izvajanju naročila za opravljanje nalog v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest ter finančnim inženiringom in drugih povezanih nalog po Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji, podpisano dne 29.4.2004 (v nadaljevanju pogodba o izvajanju naročila);
- Koncesijsko pogodbo za upravljanje in vzdrževanje avtocest v Republiki Sloveniji, podpisano dne 29.4.2004 (v nadaljevanju koncesijska pogodba).

Pogodba o izvajanju naročila

Predmet pogodbe o izvajanju naročila je ureditev medsebojnih razmerij med Republiko Slovenijo in DARS za izvrševanje naročila za opravljanje nalog, ki so natančno opredeljene v prilogah I, II in III te pogodbe:

Priloga I - DARS te naloge opravlja v imenu in za račun Republike Slovenije:

- naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor,
- naloge v zvezi s pridobivanjem zemljišč in drugih nepremičnin za gradnjo avtocest.

Priloga II - DARS te naloge opravlja v svojem imenu in za račun Republike Slovenije:

- naloge v zvezi z izdelavo projektne dokumentacije za gradnjo in obnavljanje avtocest,
- naloge v zvezi z gradnjo in obnavljanjem avtocest,
- naloge v zvezi s finančnim inženiringom,
- druge naloge, ki so potrebne v zvezi z izvajanjem naročila.

Priloga III - DARS te naloge opravlja ali v svojem imenu in za račun Republike Slovenije ali v imenu in za račun Republike Slovenije:

- naloge v zvezi z upravljanjem in razpolaganjem z nepremičninami, ki so bile pridobljene v zvezi z gradnjo avtocest, pa niso bile v celoti uporabljene za izgradnjo avtocest ali niso potrebne za njihovo upravljanje in vzdrževanje.

Družba v svojem imenu in za račun Republike Slovenije opravlja naloge v zvezi z izgradnjo in obnavljanjem avtocest v skladu z Nacionalnim programom izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju NPIAC) ter opravlja finančni inženiring sredstev, namenjenih za izgradnjo avtocest in odplačilo posojil, najetih za njihovo izgradnjo (vključno z najemom kreditov in izdajo dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest).

Na podlagi sklenjene pogodbe o izvajanju naročila z Republiko Slovenijo pripada družbi DARS d.d., za opravljanje nalog po tej pogodbi pravica do nadomestila v višini 5,49% od vrednosti vseh del, ki jih določa vsakokratni Letni plan razvoja in obnavljanja avtocest (v nadaljevanju LPROAC). Mesečna akontacija nadomestila se plačuje na podlagi predhodne odobritve s strani ministrstva za promet tako, da se iz transakcijskega računa izgradnje prenesejo sredstva na transakcijski račun DARS d.d., dokončen obračun nadomestila

pa se opravi na podlagi dejansko realiziranih vrednosti del iz vsakoletnega poročila Državnemu zboru o realizaciji LPROAC.

Koncesijska pogodba

Koncesijska pogodba ureja medsebojna razmerja v zvezi s koncesijo za upravljanje in vzdrževanje avtocest in plačilo koncesijske dajatve. Upravljanje in vzdrževanje obsega:

- dejavnost in naloge upravljanja avtocest;
- izvajanje rednega vzdrževanja avtocest in objektov na njih;
- dejavnost in naloge pobiranja cestnine za uporabo cestninskih avtocest.

Koncesija za redno vzdrževanje in upravljanje se podeljuje za avtoceste, s katerimi DARS d.d. upravlja in jih vzdržuje ob podpisu pogodbe ter tudi za vse avtoceste oziroma njihove odseke, ki bodo zgrajeni v okviru NPIAC v Republiki Sloveniji.

Koncesionar (DARS d.d.) izvršuje koncesijo v svojem imenu in za svoj račun ter plačuje koncedentu (državi) koncesijsko dajatev, ki je po koncesijski pogodbi opredeljena kot razlika med cestnino in drugimi prihodki na eni strani in priznanimi odhodki za izvajanje dejavnosti koncesije ob upoštevanju normalnega donosa na kapital na drugi strani. Priznani odhodki so določeni glede na:

- število vstopov in izstopov vozil na avtocesto oz. prehodov cestninskih postaj,
- v odstotku od letnega zneska prihodkov od cestnine,
- število kilometrov avtocest v upravljanju družbe in
- obrestne mere v odnosu do kapitala družbe.

Dne 20.02.2009 je bil med Republiko Slovenijo in družbo DARS d.d. sklenjen dodatek št. 1 h koncesijski pogodbi, ki dodatno ureja:

- obračun dodatnih odhodkov v breme koncesijske dajatve od 01.01.09 dalje, ki so povezani z izvajanjem obveznosti v zvezi z zagotavljanjem varnosti v cestnih predorih,
- način določanja števila prehodov vozil, za katera je bil s 01.07.2008 uveden vinjetni sistem cestninjenja, ki vpliva na obračun dela priznanih stroškov cestninjenja,
- način zagotavljanja dodatnih sredstev za poplačilo zapadlih obveznosti od najetih posojil za gradnjo avtocest (prenos dela čistega dobička koncesionarja, ki presega višino priznanega donosa na kapital družbe DARS d.d. v okvir koncesijske dajatve - velja za poslovni leti 2008 in 2009).

Koncesijska dajatev, katere mesečni obračun predhodno potrdi ministrstvo za promet, se poravnava tako, da se denarna sredstva s transakcijskega računa družbe DARS d.d. prenesejo na transakcijski račun izgradnje avtocest, kjer predstavljajo vir za servisiranje dolga, najetega za gradnjo avtocest. Oceno obračuna koncesijske dajatve za preteklo poslovno leto koncesionar predloži do 15.3. tekočega leta na podlagi ocene vseh prihodkov iz točke 5.1. koncesijske pogodbe in priznanih odhodkov iz točke 5.3. te pogodbe. Dokončen poračun letnega zneska koncesijske dajatve se opravi na podlagi prihodkov in priznanih odhodkov, najkasneje 8 dni po prejemu mnenja revizorja o letnem poročilu DARS d.d.

DARS d.d. ima pri izvajanju koncesije pravico uporabljati vse objekte, potrebne za vzdrževanje avtocest in pobiranje cestnine, ki so v lasti države kot koncedenta. V koncesijski pogodbi je določeno, da se oprema in naprave koncesije zgradijo oz. kupijo v okviru izgradnje avtocest za račun Republike Slovenije za odseke avtocest, katerih gradnja je v teku ob podpisu koncesijske pogodbe oziroma se je ali se bo začela v letu 2004. Opremo in naprave iz prejšnjega stavka prenese koncedent koncesionarju v last. V navedeno stvarno premoženje sodijo premična oprema in naprave, potrebne za opravljanje dejavnosti vzdrževanja avtocest in pobiranja cestnine, sistema ABC, informacijskega sistema in sistema za obveščanje ter obvestilna signalizacija. Ostalo opremo in naprave za izvajanje koncesije pa koncesionar DARS d.d. kot gospodarska družba zagotavlja sam iz prihodkov od poslovanja. Po izteku koncesijskega razmerja bo država to opremo in naprave odkupila po tržni ceni, ki jo bo določil ustrezni cenilec.

Računovodske usmeritve

Računovodski izkazi družbe DARS d.d. s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z zakonom o gospodarskih družbah in z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami slovenskih računovodskih standardov 2006 (v nadaljevanju SRS 2006), v kolikor niso v nasprotju z ostalimi zakoni, ZDARS in zakonom o računovodstvu.

Računovodski izkazi s pojasnili kažejo resnično in pošteno sliko poslovanja družbe DARS d.d. Upoštevani sta bili temeljni računovodski predpostavki in sicer upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja. Kakovostne značilnosti računovodskih izkazov in s tem tudi celotnega računovodenja so predvsem razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost.

Pri pripravi računovodskih izkazov so upoštevane zahteve previdnosti, prednosti vsebine pred obliko in pomembnosti poslovnih dogodkov ter izkazovanje resničnega in poštenega premoženja ter obveznosti družbe. Na podlagi ZDARS je poslovanje v imenu države ločeno od poslovanja družbe. Iz tega razloga DARS d.d. vodi sredstva in obveznosti do virov sredstev Republike Slovenije prejete v upravljanje ločeno od sredstev in obveznosti do virov sredstev družbe DARS d.d., saj s sredstvi Republike Slovenije le upravlja. Družba DARS d.d. za zunanje uporabnike računovodskih izkazov sestavlja skupne računovodske izkaze, za interne potrebe poročanja pa v skladu z ZDARS sestavi računovodske izkaze posebej za sredstva lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. in posebej za družbo DARS d.d..

Pri sestavi računovodskih izkazov za sredstva lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. sta poleg zakona o gospodarskih družbah in slovenskih računovodskih standardov upoštevana še ZDARS in zakon o računovodstvu.

Najeta posojila in izdani dolžniški vrednostni papirji za namen financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest, ki jih DARS d.d. najame v svojem imenu in za račun države, se v skladu z ZDARS in pogodbo o izvajanju naročila izkazujejo v bilanci stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d., ker po vsebini predstavljajo vlaganja v sredstva države. Obveznosti iz najetih posojil in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Uporabljene računovodske usmeritve so najprej pojasnjene za premoženje družbe, nato pa ločeno še za državno premoženje.

Vse postavke, ki so v poslovnih knjigah izražene v tuji valuti, so v evre preračunane po srednjem tečaju Banke Slovenije, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih.

Metode uporabljene za vrednotenje postavk bilance stanja v lasti Dars d.d.

Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi).

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost je sestavljena iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup, oziroma stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo.

Neopredmetena sredstva se zaradi okrepitve ne prevrednotujejo.

Neopredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi ter so izkazana v bilanci stanja zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev, z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti. Osnovna sredstva, ki jih podjetje ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so izločena trajno iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za uporabo.

Kasneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi; pri tem stroški, ki omogočajo podaljšanje dobe koristnosti opredmetenega osnovnega sredstva, najprej zmanjšajo do takrat obračunani amortizacijski popravek njegove vrednosti.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Pri odtujitvi osnovnega sredstva v lasti DARS d.d. se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, oziroma med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

V letu 2008 ni bilo izvedeno prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev v lasti DARS d.d..

Amortizacija

Neodpisana vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnova za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe je nabavna vrednost.

Opredmeteno osnovno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca potem, ko je osnovno sredstvo razpoložljivo za uporabo. Neopredmeteno osnovno sredstvo pa se začne amortizirati, ko je na razpolago za uporabo.

Opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja, zemljišča pa se ne amortizirajo. Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva so določene s sklepom uprave družbe:

Osnovno sredstvo	Stopnja amortizacije do 01.01.2007	Stopnja amortizacije od 01.01.2007
Računalniški programi	50%	50%
Zgradbe	5%	3%
Oprema (pisarniško pohištvo, oprema delavnic, oprema za vzdrževanje, biro oprema, idr)	25%	20%
Oprema in naprave ABC sistema	25%	20%
Računalniki in računalniška oprema	50%	50%
Osebnih avtomobili	12,5%	20%
Mehanizacija	25%	20%
Drobni inventar	25%	20%

Za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena dolgoročna sredstva, ki so se začela amortizirati pred dnem začetka uporabe ZDDPO-2, se do dokončne amortizacije uporabljajo amortizacijske stopnje v skladu s sklepom uprave 64/27 z dne 22.3.2005.

Letna amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja strošek poslovanja družbe.

Amortizacijo opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev je treba obračunavati, tudi če se sredstvo ne uporablja več ali je izločeno iz uporabe, dokler ni v celoti amortizirano.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke. Dolgoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva.

Družba mora v skladu z ZDARS likvidnostne presežke sredstev vlagati v državne vrednostne papirje ali v lastne vrednostne papirje, v dolžniške vrednostne papirje ali depozite prvovrstnih bank s sedežem v Republiki Sloveniji.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo v prihodnje na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Zaloge

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki jo sestavljajo: nakupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je zmanjšana za dobljene popuste.

Vrednosti sestavin v ceni enote in celotna cena enote izhajajo v začetku iz izvirnih velikosti. Če se v obračunskem obdobju cene na novo nabavljenih enot razlikujejo od cen oziroma stroškov enot iste vrste v zalogi se uporablja metoda drsečih povprečnih cen.

Kratkoročne finančne naložbe

Družba mora v skladu z ZDARS likvidnostne presežke sredstev vlagati v državne vrednostne papirje ali v lastne vrednostne papirje, v dolžniške vrednostne papirje ali depozite prvovrstnih bank s sedežem v Republiki Sloveniji.

Kratkoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva.

Kratkoročne finančne naložbe, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Kratkoročne poslovne terjatve

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družbe se izkazujejo kratkoročne terjatve do kupcev v državi in tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dani avansi, terjatve za vstopni DDV in druge terjatve.

Kratkoročne poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja ob koncu obračunskega obdobja na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu v poplačljivost le-teh. Za dvomljive in sporne terjatve oblikuje popravek vrednosti terjatev ali odpis v 100% višini. Popravki so izkazani v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v celotnem znesku teh terjatev.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, stanje denarnih sredstev na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezni račun pri banki in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so posebej izkazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan prejema.

Kapital

Kapital je obveznost do lastnikov, ki pred prenehanjem podjetja ne zapade v plačilo. Kapital družbe sestavlja: vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička in še nerazdeljeni čisti dobiček poslovnega leta.

Kot kapitalske rezerve ima družba izkazan znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila Republika Slovenija ob preoblikovanju družbe in splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1.1.2006 prenesen v kapitalske rezerve.

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane rezerve najmanj v višini 10 odstotkov osnovnega kapitala.

Druge rezerve iz dobička so nenominiran kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Družba razkriva sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in se zmanjšujejo za koriščenje v skladu s predvidenim načrtom, za kar so oblikovane.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami se izkazujejo odloženi prihodki, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke.

V skladu z SRS 2006 je družba na podlagi aktuarskega izračuna oblikovala dolgoročne rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Aktuarski izračun na dan 31.12.2008 se je opravil za vsakega zaposlenega tako, da je upošteval strošek odpravnine ob upokojitvi, ki mu pripada po pogodbi o zaposlitvi, ter strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad za skupno delovno dobo do upokojitve.

V letu 2006 je družba pristopila k pokojninskemu načrtu kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. V skladu s pogodbo med družbo in sindikati so imeli možnost pristopa k zavarovanju vsi zaposleni družbe razen zaposleni, ki so na dan 31.12.2006 izpolnjevali starostni pogoj, in sicer: za ženske dopolnjenih največ 50 let in za moške dopolnjenih največ 55 let. Tem zaposlenim delodajalec ob upokojitvi izplača enkratni znesek v višini neobrestovanih premij, ki bi jih v skladu s pokojninsko shemo vplačal v korist zaposlenega, če bi bil le ta vključen v pokojninski načrt. V ta namen je družba oblikovala dolgoročne rezervacije.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij.

V letih 2005, 2006 in 2007 je družba oblikovala dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz delovnih razmerij, ki bi nastali kot posledica prehoda na elektronski cestninski sistem v prostem toku. Elektronski sistem cestninjenja, kjer uporabnik avtoceste plačuje strošek uporabe avtoceste po načelu prevožene poti, je v skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije (51. seja, 22. novembra 2001) končna vizija in cilj cestninskega sistema v Republiki Sloveniji. Po prvotnem programu naj bi se rezervacije oblikovale v štirih zaporednih letih v obdobju od 2005-2008, in sicer vsako leto 1/4 skupnega potrebnega ocenjenega zneska. Glede na dejstvo, da je bil s 01.07.2008 uveden vinjetni sistem cestninjenja za osebna vozila in je bilo 92 zaposlenih na področju cestninjenja prerazporejeno na delovna mesta novo oblikovane službe za cestninski nadzor, za reševanje katerih so bile po prvotnem programu oblikovane rezervacije iz naslova tehnoloških viškov ob spremembi sistema cestninjenja, ocenjujemo, da je stanje že oblikovanih rezervacij glede na akcijski načrt Vlade RS glede uvedbe elektronskega sistema cestninjenja v prostem prometnem toku ustrezno in zato oblikovanje dodatnih rezervacij v letu 2008 (zadnje četrtine) ni potrebno. Stanje oblikovanih rezervacij na dan 31.12.2008 je zadostno za reševanje predvidenih presežnih delavcev na področju cestninjenja.

Oblikovane so tudi dolgoročne rezervacije v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC (Automatsko Brezgotovinsko Cestninjenje). Rezervacije se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic v letu 2004 in naprej. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka sedanjosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Elektronska tablica sistema ABC ima 1 (eno) leto garancije od dneva njenega prevzema.

Njena življenjska doba pa je 7 let. V kolikor uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter v času življenjske dobe vrne nepoškodovano elektronsko tablico, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na njeno neamortizirano vrednost. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29%. Uveljavljanje vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega dejansko vplačanega dobroimetja je možno na podlagi pisnega zahtevka z obvezno navedbo identifikacijske številke (ID) in vračila elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oz. plačilu sofinancerškega deleža). S 1. julijem 2008 ABC sistema za osebna vozila ni več v uporabi in ga je nadomestil vinjetni sistem cestninjenja. Amortizacija ABC tablic za osebna vozila se je ustavila z datumom 30.6.2008.

Elektronska tablica sistema ABC je od 01.10.2008 namenjena vozilom četrtega cestninskega razreda.

Do 31.12.2003 so se dolgoročne rezervacije oblikovale v bilanci stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev v upravljanju.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke. Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba tudi prejete namenske donacije za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke.

Kratkoročne poslovne obveznosti

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi se izkazujejo kratkoročne obveznosti do dobaviteljev iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest, obveznosti do zaposlenih ter do državnih institucij za davke in prispevke.

Kratkoročne poslovne obveznosti se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Kratkoročne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja, in ne vplivajo na poslovni izid. Med aktivnimi časovnimi razmejitvami so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunanane stroške in kratkoročno odložene prihodke.

Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo je pričakovana v naslednjem obračunskem obdobju. Predvidena bremenitev obračunskega obdobja je narejena po že vnaprej sprejetih obveznostih. Družba je v letu 2008 oblikovala pasivne časovne razmejitve predvsem na osnovi vnaprej vračunanih stroškov storitev.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunanane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki naloženega dobroimetja na elektronske cestninske medije (ABC in DARS kartice), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2008, ne sledijo pa jim cestninski prehodi v istem letu. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2008 že zaračunanane vinjete, ki bodo veljale v letu 2009 in polletne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2009 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2009 pa velja od 1. decembra 2008 do 31. januarja 2010). Kratkoročne pasivne časovne razmejitve so bile oblikovane tudi za del nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2008, ki je bil zaračunan in plačan, vendar storitev ni bila opravljena. V letu 2008 so bila dejansko realizirana dela LP ROAC v višini 94,87% (brez nadomestila za opravljanje naročila in stroškov servisiranja dolga).

Medsebojna razmerja med družbo in državo

V bilanci premoženja družbe se med sredstvi pojavljajo terjatve do države iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d.. V isti višini je v bilanci sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d. izkazana obveznost države do družbe.

V bilanci premoženja družbe se med obveznostmi pojavljajo obveznosti do države iz naslova uporabe sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanju DARS d.d. za financiranje sredstev družbe DARS d.d.. V isti višini je v bilanci sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d. izkazana terjatev države do družbe.

V skupni bilanci stanja se medsebojna razmerja ne prikazujejo, ker se medsebojno pobotajo.

Prihodki

Prihodki se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem sredstva ali z zmanjšanjem dolga in je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku. Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke.

Čisti prihodki od prodaje se nanašajo na:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,
- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodki od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila. Za opravljanje poslov po tej pogodbi pripada DARS d.d. nadomestilo, ki je opredeljeno kot odstotek od vrednosti vseh del, ki jih določa vsakokratni LP ROAC in se po predhodni odobritvi ministra za promet poravnava iz transakcijskega računa izgradnje. Mesečne akontacije nadomestila se plačujejo na osnovi vrednosti del iz LP ROAC, dokončen obračun nadomestila pa se opravi na podlagi dejansko realiziranih vrednosti del iz vsakoletnega poročila Državnemu zboru o realizaciji LP ROAC. Na podlagi analize dejanskih stroškov DARS d.d. za leto 2003 in ocenjenih stroškov inženirjev za leto 2004 je bilo za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008 določeno nadomestilo v višini 5,49% vrednosti del gradnje in obnove avtocest. Pogodbeni stranki bosta višino nadomestila preverili vsaki dve leti. V kolikor pride do odstopanja za več kot 5% od utemeljenih odhodkov DARS d.d. glede na naloge, ki jih bo družba opravljala na podlagi te pogodbe, lahko vsaka pogodbeni stranka zahteva spremembo višine nadomestila, vendar le za naslednje leto. V mesecu marcu 2006 je Vlada Republike Slovenije ustanovila strokovno skupino za preveritev dejansko utemeljenih stroškov za opravljanje naročila po pogodbi o izvajanju naročila ter za preveritev višine dejansko utemeljenih odhodkov za izračun koncesijske dajatve. Pri obračunu nadomestila je določena tudi stroškovna nagrada oziroma kazen v višini 10% od prihranka oz. prekoračitve glede na potrjeno vrednost investicijskega programa. Ta variabilni del nadomestila lahko znaša največ 1% od vrednosti s strani ministra za promet potrjenega investicijskega programa in velja za vse projekte, katerih investicijski program bo potrjen po podpisu te pogodbe. Začetna višina provizije je utemeljena na analizi dejanskih podatkov iz preteklosti, medtem ko pogodba predvideva jasen mehanizem in arbitražo za prilagajanje provizije v primeru utemeljenih sprememb odhodkov. Pri tem dogovorjene spremembe nadomestila veljajo le za vnaprej in tako vsaka pogodbeni stran prevzame del tveganja vsakega tekočega poslovnega leta.
- druge poslovne prihodke.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom glede njihove velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad kvoto,...).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodke razčlenjujemo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke.

Poslovni odhodki DARS d.d. se nanašajo na odhodke povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v skladu s koncesijsko pogodbo. Odhodki so razdeljeni na:

- stroške materiala in nabavno vrednost prodanega blaga,
- stroške storitev, ki zajemajo:
 - storitev koncesijske dajatve po koncesijski pogodbi, ki ureja medsebojne obveznosti med DARS d.d. in Republiko Slovenijo na področju upravljanja in vzdrževanja obstoječih avtocest. Koncesionar (DARS d.d.) izvršuje koncesijo v svojem imenu in za svoj račun in plačuje koncedentu (Republiki Sloveniji) koncesijsko dajatev, ki je opredeljena kot razlika med cestnino in vsemi drugimi prihodki na eni strani in priznanimi odhodki za izvajanje dejavnosti koncesije ob upoštevanju normalnega donosa na kapital na drugi strani. Priznani odhodki so določeni glede na število vstopov in izstopov vozil na avtocesto oz. prehodov cestninskih postaj, v odstotku od letnega zneska prihodkov od cestnine ter glede na število kilometrov avtocest v upravljanju družbe. Koncesijsko dajatev DARS d.d. mesečno nakazuje na transakcijski račun izgradnje, namenjen financiranju izgradnje gradnje in obnov avtocest v okviru izvajanja pogodbe o naročilu. Dokončen poračun letnega zneska koncesijske dajatve se opravi na podlagi prihodkov in priznanih odhodkov najkasneje 8 dni po prejemu mnenja revizorja o letnem poročilu DARS d.d.
 - storitve nadzornega inženirja za področje gradnje in obnavljanja ter vzdrževanja avtocest, ki v skladu s pogodbo o izvajanju naročila in koncesijsko pogodbo predstavlja strošek DARS d.d., za katerega družba prejme nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila.
 - storitve potrebne za izvajanje vzdrževanja in upravljanja avtocest ter pobiranje cestnine
- stroške dela,
- odpise vrednosti (razkritja povezana z obračunom amortizacije so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev) in
- druge poslovne odhodke.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti, negativnih tečajnih razlik in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo izid poslovanja.

Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka je obračunan po zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Osnova za obračun davka od dohodka je celotni dobiček, povečan za davčno nepriznane stroške in zmanjšan za zakonsko dovoljene olajšave. Od tako dobljene osnove je obračunana obveznost za davek od dohodka v višini 22%.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi iz podatkov iz bilance stanja na dan 31.12.2008 in 31.12.2007, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2008 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, naložbenju in financiranju.

Metode uporabljene za vrednotenje postavk bilance stanja v lasti Republike Slovenije prejete v upravljanje Dars d.d.

Opredmetena osnovna sredstva v upravljanju DARS d.d.

Opredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev, z neodpisano vrednostjo kot razliko med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti. Osnovna sredstva, ki jih podjetje ne more uporabljati, ker so poškodovana ali zastarana, se izločijo trajno iz uporabe.

Postavka opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju vključuje:

1. Zemljišča:
 - delno izločena zemljišča avtocestnih baz.
2. Zgradbe, ki predstavljajo aktivirane avtoceste oz. avtoceste prenesene v uporabo:
 - a) Spodnji ustroj, ki je sestavljen iz:
 - odkupljenih zemljišč,
 - gradbenih del na spodnjem ustroju,
 - stroškov arheoloških izkopavanj,
 - stroškov projektov,
 - stroškov financiranja gradnje avtocest,
 - stroškov nadzora gradnje avtocest ipd.;
 - b) Zgornji ustroj, ki je sestavljen iz:
 - zgornjega ustroja avtoceste kot cestišče (gradbenih del na zgornjem ustroju),
 - varnostne in protihrupne zaščitne ograje,
 - vertikalne in horizontalne signalizacije,
 - opreme in naprav za vodenje prometa, sistema klica v sili ter telekomunikacijskih vodov;
 - c) Objekti:
 - viadukti, mostovi,
 - podvozi, nadvozi,
 - predori z vso opremo;
 - d) Zgradbe na avtocestah:
 - vzdrževalne avtocestne baze,
 - cestninske postaje s kabinami in nadstreški,
 - drugi zidani objekti ob avtocestah (transformatorske postaje);
 - e) Zgradbe za prenos na pooblaščenega upravljavca:
 - vključujejo posebej aktivirana opredmetena osnovna sredstva za infrastrukturne objekte in naprave, katerih DARS d.d. po zakonodaji ni pooblaščen upravljavec zato se bodo prenašala pooblaščenim in pristojnim upravljavcem, kot na primer:
 - regulacija vodotokov,
 - prestavitev vodovodov, plinovodov, elektrovodov, raznih komunalnih vodov ipd.,
 - deviacije in ureditve cest, objektov na cestah in železnicah (nadvozi, podvozi, prepusti, krožišča...), ki niso avtoceste (državne, občinske, krajevne ceste...), in smo jih za potrebe izgradnje avtocest izgradili oz. rekonstruirali.
3. Druge naprave in oprema na avtocestah:
 - nedokončane naložbe v opremo AC baz in
 - oprema RS trajno izločena iz uporabe, ki je uničena ali zastarela in predlagana v postopek trajne izločitve.

4. Opredmetena osnovna sredstva v gradnji predstavljajo avtoceste, objekti in avtocestne baze v gradnji.

Nabavna vrednost zgrajenih avtocest in avtocest v gradnji je sestavljena iz:

- prevrednotenih nabavnih vrednosti in popravkov vrednosti prenesenih avtocest s strani Republike Slovenije v upravljanje ob ustanovitvi družbe leta 1994 in
- fakturne vrednosti stroškov, potrebnih za usposobitev za uporabo novih avtocest, objektov in avtocestnih baz ter avtocest v gradnji: stroški izdelave projektov, odkupi zemljišč, stroški cenitev odškodnin, stroški spremembe namembnosti zemljišč, stroški gradnje, stroški inženirja do konca leta 2003, stroški po pogodbi o izvajanju naročila (za opravljanje agentskega posla), stroški financiranja (obresti od črpanih posojil do zaključka gradnje, stroški bančnih nadomestil pri zadolževanju) do kolavdacijskega zapisnika ter drugi stroški, ki so povezani z gradnjo (arheološka izkopavanja, revizije, kontrole kvalitete itd).

V nabavno vrednost je vključena tudi revalorizacija nabavne vrednosti za rast cen življenjskih potrebščin do konca leta 2001.

Odpirne vrednosti osnovnih sredstev, ki jih ima družba v upravljanju, družba obračunava posamično. Obračunavati se začnejo prvi dan naslednjega meseca potem, ko je osnovno sredstvo razpoložljivo za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva v upravljanju se začnejo uporabljati z dnem odprtja avtoceste za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija zaključena in so odpravljene vse pomanjkljivosti.

Družba opravlja odpis po enakomerni metodi časovnega amortiziranja.

Osnovo za obračun odpisov predstavlja polna nabavna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju. Kasneje nastali stroški, ki so povezani z zgrajenimi avtocestami in omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti avtocest (investicijsko vzdrževanje - obnova vozišč, objektov), najprej zmanjšajo do takrat obračunani amortizacijski popravek vrednosti teh osnovnih sredstev.

Pravna podlaga za obračunavanje odpisa sredstev Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. je zakon o računovodstvu (Ur.l. RS, št. 23/1999) in na njegovi podlagi sprejet Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur.l. RS, št. 45/2005 in 138/2006).

V skladu z navedenim predpisom so za leto 2008 uporabljene naslednje stopnje odpisa:

Opredmeteno osnovno sredstvo	Stopnja odpisa
Deli avtoceste:	
zgornji ustroj avtoceste	3%
spodnji ustroj avtoceste	-
objekti (predori, viadukti, mostovi)	3%
Drugi upravljavci	-
Zgradbe	3%
Programska oprema, terenska in kombi vozila, druga oprema prostorov	20%
Računalniki	50%
Druga računalniška oprema	25%
Drugi stroji, priključki in oprema delavnic	15%
Tovorna vozila	14%
Osebna vozila	12,5%
Pisarniško pohištvo, prikolice in druga vozila v cestnem prometu	12%

Osnovnih sredstev, ki bodo prenesena pooblaščenim upravljavcem, se ne odpisuje (sredstva bodo prenesena po nabavni vrednosti, novi upravljavci bodo sami odločili, kako in na kakšen način opraviti prevrednotenje premoženja in ustrezen odpis).

Stroški odpisa opredmetenih sredstev v upravljanju se nadomestijo v breme dolgoročnih obveznosti do države, ker višina tega stroška ni vračunana v ceno uporabe avtoceste, država pa za ta namen ne zagotavlja posebnih sredstev.

V letu 2008 se ni izvedlo prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju.

Kratkoročne finančne naložbe do drugih

Družba mora v skladu z ZDARS likvidnostne presežke sredstev vlagati v državne vrednostne papirje ali v lastne vrednostne papirje, v dolžniške vrednostne papirje ali depozite prvovrstnih bank s sedežem v Republiki Sloveniji.

Kratkoročne finančne naložbe v tuji valuti se na koncu poslovnega leta preračunajo v domačo valuto (evro) po srednjem tečaju Banke Slovenije na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča ali zmanjša dolgoročno obveznost do države.

Kratkoročne poslovne terjatve

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami, se izkazujejo kratkoročne terjatve do kupcev, kratkoročne terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in kratkoročne terjatve za obračunane obresti na vpogledna sredstva in obresti od danih depozitov.

Kratkoročne poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Obresti se obračunavajo v skladu s pogodbo na dan zapadlosti kratkoročne terjatve in na dan bilanciranja. Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. ni izkazanih nobenih terjatev v tuji valuti.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo denarna sredstva na računih v domači in tuji valuti. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča ali zmanjša dolgoročno obveznost do države.

Medsebojna razmerja med državo in družbo

V bilanci premoženja Republike Slovenije prejetega v upravljanje DARS d.d. se med sredstvi pojavljajo terjatve države (sredstev v upravljanju) do družbe DARS d.d. iz naslova uporabe sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d. za financiranje sredstev družbe DARS d.d. V isti višini je v bilanci premoženja družbe DARS d.d. izkazana obveznost družbe do države.

V bilanci premoženja Republike Slovenije prejetega v upravljanje DARS d.d. se med obveznostmi pojavljajo obveznosti do družbe iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d. V isti višini je v bilanci premoženja družbe DARS d.d. izkazana terjatev družbe do država.

V skupni bilanci stanja se medsebojna razmerja ne prikazujejo, ker se medsebojno pobotajo.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve, oblikovane v preteklih letih, se zmanjšujejo za koriščenje v skladu s predvidenim načrtom, za kar so oblikovane.

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve za sredstva v upravljanju so bile oblikovane do 1.1.2004 za vrednosti sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC. Gre za dolgoročne rezervacije, ki se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic oziroma na obveznosti za vračilo neamortiziranega dela kupnine ob

morebitnem vračilu elektronskih tablic (DARS d.d. daje možnost uporabniku elektronske tablice, da jo v roku 7 let vrne). Dolgoročne rezervacije iz naslova prodanih elektronskih tablic so bile ob začetnem pripoznanju oblikovane v višini sofinanciranja elektronskih tablic s strani uporabnikov do polne nabavne cene. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije popravijo tako, da je njihova vrednost enaka sedanji vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Odpravljanje dolgoročnih rezervacij je v preteklih letih predstavljalo vir za nakup novih elektronskih tablic in povečevalo obveznost do države iz dela cestnin za naložbe v osnovna sredstva.

Od 1.1.2004 se elektronske tablice ne nabavljajo iz sredstev v upravljanju, ampak iz sredstev družbe DARS d.d., zato se oblikujejo rezervacije v bilanci sredstev DARS d.d.. Odprava dolgoročnih rezervacij, oblikovanih v preteklih letih, tako predstavlja dodatni vir za gradnjo avtocest.

Dolgoročne finančne obveznosti do bank za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju se izkazujejo dolgoročno prejeta domača in tuja posojila za financiranje gradnje avtocest. Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po srednjem tečaju Banke Slovenije na zadnji dan poslovnega leta. Prevrednotenje dolgoročnih finančnih obveznosti zmanjšuje dolgoročno obveznost do države.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za financiranje gradnje avtocest povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bili krediti najeti, v gradnji. Po predaji avtocestnega odseka v promet, plačila obresti od najetih posojil zmanjšujejo oblikovani vir za plačilo obresti.

Družba DARS d.d. v skladu z ZDARS in pogodbo o izvajanju naročila v svojem imenu in za račun države najame posojila z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest. Obveznosti iz najetih posojil so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Dokler so avtocestni odseki, ki so financirani z izdajo obveznic, v gradnji, plačila obresti od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost avtocest. Po predaji avtocestnega odseka v promet, plačila obresti od izdanih obveznic zmanjšujejo oblikovani vir za plačilo obresti.

Podjetje DARS d.d. v skladu z ZDARS in pogodbo o izvajanju naročila v svojem imenu in za račun države izda obveznice z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od države

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje od države so oblikovane v višini:

- vrednosti od države v upravljanje prenesenih zgrajenih avtocest in avtocest v gradnji ob ustanovitvi DARS d.d.,
- v letih od 1994 do 2001 oblikovanih učinkov prevrednotenja aktiviranih avtocest in avtocest v gradnji z uporabo koeficienta rasti cen življenjskih potrebščin,
- vseh zbranih namenskih sredstev za gradnjo in obnavljanje avtocest (obrestovanih do 31.03.2002), v skladu z zakonom o zagotovitvi namenskih sredstev za graditev državnih cest, določenih v

- Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (Ur.l. RS, št. 57/98 in 18/2002),
- sredstev cestnin, ki so se do 31.12.2003 v skladu z vsakoletnim LP ROAC in finančnim načrtom namenila za financiranje gradnje avtocest, obnov vozišč, objektov in opreme na avtocestah (investicijsko vzdrževanje), odplačilo glavnin in plačilo obresti od investicijskih kreditov ter naložbe v osnovna sredstva na avtocestah (nabava opreme za vzdrževanje avtocest),
 - prejetih sredstev do 31.12.2002 iz naslova povračil zavarovalnic za povzročeno škodo na avtocestah,
 - prejetih obresti od finančnih naložb ter prejetih a vista obresti za denarna sredstva na transakcijskih računih izgradnje,
 - dodatnih povečanj vrednosti od države v upravljanje prenesenih zgrajenih avtocest in avtocest v gradnji ob ustanovitvi DARS d.d. (ponovno prevrednotenje opravljeno leta 2001),
 - sredstev koncesijske dajatve, ki jo določa koncesijska pogodba, kot dolgoročnega vira v skladu z ZDARS za odplačilo glavnin in plačilo obresti od najetih posojil za obnovo in gradnjo avtocest,
 - vplačanega presežka pri izdaji obveznic,
 - prejetih sredstev iz Kohezijskega sklada za gradnjo avtocest,
 - vrednosti brezplačne pridobitve zemljišč za gradnjo avtocest,
 - sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj - tehnična pomoč,
 - finančne pomoči Evropske unije za projekt TEN-T in
 - sredstev Evropske unije za mednarodni projekt program TEMPO.

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje so zmanjšane v višini:

- prevrednotenja prejetih dolgoročnih tujih in domačih posojil,
- prevrednotenja deviznih sredstev na transakcijskih računih in certifikatov v tuji valuti,
- vrednosti odpisov sredstev v upravljanju, ker država ne zagotavlja sredstev za pokritje stroškov odpisov in ker višina tega stroška ni vračunana v ceno uporabe avtoceste,
- vrednosti brezplačnih prenosov opredmetenih osnovnih sredstev pooblaščenim upravljavcem,
- plačil obresti od najetih kreditov in izdanih obveznic za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju ter
- dodatnega oblikovanja popravka vrednosti od države v upravljanje prenesenih zgrajenih avtocest in avtocest v gradnji ob ustanovitvi DARS d.d. (ponovno vrednotenje opravljeno leta 2001).

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občin

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občin, so oblikovane v višini sofinanciranja gradnje avtocest s strani lokalnih skupnosti in javnih podjetij za izgradnjo komunalnih vodov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank

Kratkoročne finančne obveznosti do bank za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju zajemajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu.

Druge kratkoročne finančne obveznosti do bank predstavljajo natečene obresti na dan 31.12.2008 za najeta bančna posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest.

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev se izkazujejo kratkoročne obveznosti do domačih in tujih izvajalcev gradbenih del ter obveznosti iz naslova kupnin in odškodnin pri pridobivanju zemljišč. Kratkoročni dolgovi se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo.

Računovodski izkazi družbe Dars d.d.

Za davčne in statistične potrebe družba sestavi:

- skupno bilanco stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev,
- izkaz poslovnega izida DARS d.d.,
- skupen izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala,
- izkaz in predlog uporabe bilančnega dobička.

Za notranje uporabnike informacij, družba razdeli bilanco stanja v skladu z ZDARS in zakonom o računovodstvu na:

- bilanco stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev družbe DARS d.d. in
- bilanco stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d.

Sredstva družbe DARS d.d. so sredstva, terjatve in naložbe ter denarna sredstva, ki so družbi potrebne za upravljanje in vzdrževanje avtocest.

Sredstva Republike Slovenije prejeta v upravljanje DARS d.d. so opredmetena osnovna sredstva v upravljanju: zgrajene avtoceste in avtoceste v gradnji, terjatve in naložbe ter denarna sredstva, potrebna za gradnjo, katerih lastnica je država in jih je dala v upravljanje družbi DARS d.d., ni pa ob prenosu nanjo prenesla tudi lastninske pravice na njih.

Izkaz poslovnega izida se za sredstva Republike Slovenije prejeta v upravljanje DARS d.d. ne sestavlja, ker morebitni "prihodki" v skladu s pogodbo o izvajanju naročila predstavljajo dodatni vir za gradnjo avtocest, "odhodki" pa povečujejo nabavno vrednost avtocest.

Skupna bilanca stanja na dan 31.12.2008

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
SREDSTVA	5.632.732.450	5.127.370.135
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	5.550.559.523	5.038.613.218
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	1.095.091	354.472
1. Dolgoročne premoženjske pravice	1.095.091	354.472
II. Opredmetena osnovna sredstva	5.548.030.935	5.036.611.072
1. Zemljišča in zgradbe	4.862.302.738	3.820.366.135
a) Zemljišča	772.592	772.592
b) Zgradbe	4.861.530.146	3.819.593.543
3. Druge naprave in oprema	22.456.108	17.094.399
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	663.272.089	1.199.150.538
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	663.272.089	1.199.150.538
IV. Dolgoročne finančne naložbe	644.596	674.641
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	644.596	674.641
c) Druge delnice in deleži	964	964
č) Druge dolgoročne finančne naložbe	643.632	673.677
VI. Odložene terjatve za davek	788.901	973.033
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	79.379.507	87.494.442
II. Zaloge	1.986.975	1.893.165
1. Material	1.986.975	1.893.165
III. Kratkoročne finančne naložbe	20.904.768	47.038.209
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	20.904.768	47.038.209
c) Druge kratkoročne finančne naložbe	20.904.768	47.038.209
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	51.804.908	33.483.829
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	9.850.885	6.968.818
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	41.954.023	26.515.011
V. Denarna sredstva	4.682.856	5.079.239
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.793.420	1.262.475
IZVENBILANČNA EVIDENCA	381.528.851	397.346.760

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.632.732.450	5.127.370.135
A. KAPITAL	55.271.541	49.023.704
I. Vpoklicani kapital	212.823	212.823
1. Osnovni kapital	212.823	212.823
II. Kapitalske rezerve	26.428.057	26.428.057
III. Rezerve iz dobička	17.130.755	17.130.755
1. Zakonske rezerve	21.282	21.282
5. Druge rezerve iz dobička	17.109.473	17.109.473
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	11.499.906	5.252.069
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	5.479.162	5.738.414
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	1.773.213	1.778.730
2. Druge rezervacije	3.040.436	3.773.735
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	665.513	185.949
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	5.330.745.646	4.847.996.919
I. Dolgoročne finančne obveznosti	2.622.819.894	2.198.663.420
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	2.462.454.346	2.038.297.872
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	160.365.548	160.365.548
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	2.707.925.752	2.649.333.499
6. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od države	2.681.610.833	2.626.780.055
7. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občin	24.150.061	20.748.712
8. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od drugih	2.164.858	1.804.732
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	209.697.240	215.659.170
II. Kratkoročne finančne obveznosti	80.996.484	77.216.776
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	80.996.484	77.216.776
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	128.700.756	138.442.394
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	121.369.487	132.573.558
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	580	16.059
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	7.330.689	5.852.777
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	31.538.861	8.951.928
IZVENBILANČNA EVIDENCA	381.528.851	397.346.760

Izkaz poslovnega izida družbe DARS d.d. za obdobje od 1.1. do 31.12.2008

v EUR (brez centov)		2008	2007
1.	Čisti prihodki od prodaje	237.907.159	208.879.897
	Prihodki od cestnin	201.619.791	174.719.492
	Prihodki od zakupnin	4.883.678	4.380.392
	Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.989.330	1.406.321
	Prihodki od služnosti	551.226	162.073
	Prihodki po agentski pogodbi	27.401.614	26.398.091
	Drugi prihodki od prodaje	1.461.520	1.813.528
4.	Drugi poslovni prihodki	2.366.476	2.244.314
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	-188.158.776	-161.388.468
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-10.322.996	-9.487.267
	b) Stroški storitev	-35.450.167	-29.264.001
	c) Dajatev po koncesijski pogodbi	-142.385.612	-122.637.200
6.	Stroški dela	-29.736.245	-27.557.899
	a) Stroški plač	-21.612.521	-19.186.004
	b) Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	-4.290.526	-3.793.581
	c) Drugi stroški dela	-3.833.198	-4.578.314
7.	Odpisi vrednosti	-8.286.076	-8.074.260
	a) Amortizacija	-8.178.822	-8.002.348
	b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	-9.774	-12.752
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-97.480	-59.160
8.	Drugi poslovni odhodki	-803.524	-1.834.670
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	1.428.637	1.367.283
	b) Finančni prihodki iz posojil, danim drugim	1.428.637	1.367.283
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	39.164	14.647
	b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	39.164	14.647
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	-30.045	0
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-11.071	-11.701
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	-1.370	-3.032
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	-9.701	-8.669
15.	Drugi prihodki	95.733	85.168
16.	Drugi odhodki	-26.894	-17.471
17.	Davek iz dobička	-3.100.500	-3.141.155
18.	Odloženi davki	-184.132	-61.548
19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	11.499.906	10.504.137

Skupni izkaz denarnih tokov za obdobje od 1.1. do 31.12.2008

v EUR (brez centov)	2008	2007
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	241.765.542	212.559.422
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	-218.833.990	-190.869.368
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-4.132.640	-3.202.703
	18.798.912	18.487.351
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	-19.800.805	11.892.036
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-1.530.945	-222.265
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	0	61.548
Začetne manj končne zaloge	-93.810	-48.597
Končni manj začetni poslovni dolgovi	46.207.096	-22.926.160
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	22.327.681	1.786.924
	47.109.217	-9.456.513
c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	65.908.129	9.030.838
B. Denarni tokovi pri naložbenju		
a) Prejemki pri naložbenju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	1.472.169	-2.177.366
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	224.106	26.560
Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb		0
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	781.958.031	673.542.723
	783.654.306	671.391.917
b) Izdatki pri naložbenju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-1.400.307	-368.466
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-519.101.250	-475.183.604
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-755.824.590	-707.145.380
	-1.276.326.147	-1.182.697.451
c) Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-492.671.841	-511.305.534
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	486.331.788	546.780.633
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	78.926.274	198.081.310
	565.258.062	744.861.943
b) Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	3.784.937	3.353.167
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	-137.423.601	-253.310.902
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-5.252.069	-1.775.978
	-138.890.733	-251.733.713
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	426.367.329	493.128.230
Č. Končno stanje denarnih sredstev		
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	-396.383	-9.146.466
y) Začetno stanje denarnih sredstev	5.079.239	14.225.705

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1.1. do 31.12.2008

v EUR (brez centov)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička		V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Druge rezerve iz dobička		1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A. 1 Stanje na dan 31.12.2007	212.823	26.428.057	21.282	17.109.473		5.252.069	49.023.704
a) Spremembe zaradi prehoda na evro							
A. 2 Stanje na dan 1.1.2008	212.823	26.428.057	21.282	17.109.473	5.252.069	0	49.023.704
B. Premiki v kapital							
d) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta 2008						11.499.906	11.499.906
C. Premiki v kapitalu							
b) Prerazporeditev čistega dobička poslovnega leta 2008 po sklepu uprave in s soglasjem nadzornega sveta							
Č. Premiki iz kapitala							
a) Izplačilo dividend za leto 2007					-5.252.069		-5.252.069
D. Stanje na dan 31.12.2008	212.823	26.428.057	21.282	17.109.473	0	11.499.906	55.271.541
BILANČNI DOBIČEK na dan 31.12.2008						11.499.906	11.499.906

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1.1. do 31.12.2007

v EUR (brez centov)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička		V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Druge rezerve iz dobička		1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A. 1 Stanje na dan 31.12.2006	212.819	26.428.057	21.282	11.857.409	0	1.775.978	40.295.545
a) Spremembe zaradi prehoda na evro	4			-4			0
A. 2 Stanje na dan 1.1.2007	212.823	26.428.057	21.282	11.857.405	1.775.978	0	40.295.545
B. Premiki v kapital							
d) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta 2007						10.504.137	10.504.137
C. Premiki v kapitalu							
b) Prerazporeditev čistega dobička poslovnega leta 2007 po sklepu uprave in s soglasjem nadzornega sveta				5.252.068		-5.252.068	0
Č. Premiki iz kapitala							
a) Izplačilo dividend za leto 2006					-1.775.978		-1.775.978
D. Stanje na dan 31.12.2007	212.823	26.428.057	21.282	17.109.473	0	5.252.069	49.023.704
BILANČNI DOBIČEK na dan 31.12.2007						5.252.069	5.252.069

Izkaz in predlog uporabe bilančnega dobička

v EUR (brez centov)	2008	2007
A. ČISTI DOBIČEK POSLOVNEGA LETA 2008	11.499.906	10.504.137
Č. PRENESENA ČISTA IZGUBA	0	0
F. POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	5.252.068
4. Povečanje drugih rezerv iz dobička	0	5.252.068
G. BILANČNI DOBIČEK NA DAN 31.12.2008	11.499.906	5.252.069

Pojasnila k računovodskim izkazom

Pojasnila k bilanci stanja DARS d.d.

Bilanca stanja DARS d.d. na dan 31.12.2008

v EUR (brez centov)	2008	2007
SREDSTVA	116.087.440	78.735.447
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	25.311.901	20.080.986
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	1.095.091	354.472
1. Dolgoročne premoženjske pravice	1.095.091	354.472
II. Opredmetena osnovna sredstva	22.783.313	18.078.839
1. Zemljišča in zgradbe	1.575.764	1.471.946
a) Zemljišča	29.923	29.923
b) Zgradbe	1.545.841	1.442.022
3. Druge naprave in oprema	21.071.573	15.576.787
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	135.976	1.030.107
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	135.976	1.030.107
IV. Dolgoročne finančne naložbe	644.596	674.641
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	644.596	674.641
c) Druge delnice in deleži	964	964
č) Druge dolgoročne finančne naložbe	643.632	673.677
VI. Odložene terjatve za davek	788.901	973.033
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	50.553.493	54.419.700
II. Zaloge	1.986.975	1.893.165
1. Material	1.986.975	1.893.165
III. Kratkoročne finančne naložbe	20.904.768	40.738.209
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	20.904.768	40.738.209
c) Druge kratkoročne finančne naložbe	20.904.768	40.738.209
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	23.041.772	6.829.915
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	7.751.642	5.996.933
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	15.290.130	832.983
4. Kratkoročne poslovne terjatve po agentski pogodbi		
V. Denarna sredstva	4.619.978	4.958.410
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.506.547	1.262.475
Č. TERJATVE IZ NASLOVA UPORABE SREDSTEV DARS d.d. ZA FINANCIRANJE SREDSTEV REPUBLIKE SLOVENIJE V UPRAVLJANJU	37.715.499	2.972.287
IZVENBILANČNA EVIDENCA	4.919.724	21.035.446

v EUR (brez centov)	2008	2007
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	116.087.440	78.735.447
A. KAPITAL	55.271.541	49.023.704
I. Vpoklicani kapital	212.823	212.823
1. Osnovni kapital	212.823	212.823
II. Kapitalske rezerve	26.428.057	26.428.057
III. Rezerve iz dobička	17.130.755	17.130.755
1. Zakonske rezerve	21.282	21.282
5. Druge rezerve iz dobička	17.109.473	17.109.473
V. Preneseni čisti poslovni izid	0	0
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	11.499.906	5.252.069
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	5.479.162	5.641.273
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	1.773.213	1.778.730
2. Druge rezervacije	3.040.436	3.676.594
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	665.513	185.949
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	23.799.039	15.119.500
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0	0
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	0
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	23.799.039	15.119.500
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	16.469.133	9.250.664
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	580	16.059
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	7.329.326	5.852.777
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	31.537.698	8.950.970
E. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA UPORABE SREDSTEV REPUBLIKE SLOVENIJE V UPRAVLJANJU ZA FINANCIRANJE SREDSTEV DARS d.d.	0	0
IZVENBILANČNA EVIDENCA	4.919.724	21.035.446

Neopredmetena sredstva

Med neopredmetenimi sredstvi vodi družba računalniške programe.
Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2008:

v EUR (brez centov)	Neopredmetena OS - računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje 31.12.2007	1.823.732	0	1.823.732
Nabave	0	1.400.307	1.400.307
Aktiviranja	1.400.307	-1.400.307	0
Premiki med postavkami	-679	0	-679
Izločitve/odtujitve, odpisi	0	0	0
Stanje 31.12.2008	3.223.360	0	3.223.360
Popravek vrednosti			
Stanje 31.12.2007	1.469.260	0	1.469.260
Premiki med postavkami	-679	0	-679
Amortizacija	659.688	0	659.688
Izločitve/odtujitve, odpisi/	0	0	0
Stanje 31.12.2008	2.128.269	0	2.128.269
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31.12.2007	354.472	0	354.472
Stanje na dan 31.12.2008	1.095.091	0	1.095.091

Večje nabave neopredmetenih dolgoročnih sredstev v letu 2008:

- nadgradnja programske opreme cestninskega sistema v višini 851.843 EUR,
- nabava in nadgradnje informacijske podpore za spremljanje in obveščanje o stanju prometa KAŽIPOT II. v višini 196.876 EUR,
- nadgradnja projektne informacijskega sistema DARS v višini 147.516 EUR,
- nakup programske opreme za postavitev sistema za MULTARADAR C v višini 63.885 EUR,
- nabava programske opreme za video nadzor v višini 2.663 EUR,
- nadgradnja licence Navision MBS v višini 26.372 EUR,
- nadgradnja procesorske licence za Oracle Standard v višini 21.280 EUR,
- nabava licenc HP EVA za DMWD povezavo v višini 7.057 EUR,
- nadgradnja uporabniške licence za Oracle IAS v višini 6.400 EUR in
- nakup računalniškega sistema kontrole porabe goriva SYSTEMCARD v višini 1.234 EUR.

Neopredmetena dolgoročna sredstva DARS d.d. na dan 31.12.2008 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti.

Opredmetena osnovna sredstva

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2008:

v EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobní inventar družbe	Oprema trajno iz uporabe	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31.12.2007	29.923	2.149.443	71.951.584	2.001.910	1.030.107	77.162.968
Nabave v letu 2008	0	0	0	0	10.472.172	10.472.172
Prenos sredstev za opravljanje dejavnosti po Koncesijski pogodbi iz registra lastnine RS prejete v upravljanje DARS d.d. v register DARS d.d.	0	125.486	1.645.680	0	0	1.771.166
Aktiviranja	0	64.000	11.224.616	0	-11.366.302	-77.686
Premiki med postavkami	0	0	-512.445	513.124	0	679
Izločitve v letu 2008 /odtujitve , odpisi/	0	0	-60.949	-1.356.035		-1.416.984
Stanje 31.12.2008	29.923	2.338.929	84.248.486	1.158.999	135.976	87.912.313
Popravek vrednosti						
Stanje 31.12.2007	0	707.421	56.411.227	1.965.481	0	59.084.129
Investicijsko vzdrževanje, podaljšanje življ. dobe	0	-17.856	-59.831	0	0	-77.687
Prenos sredstev za opravljanje dejavnosti po Koncesijski pogodbi iz registra lastnine RS prejete v upravljanje DARS d.d. v register DARS d.d.	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	-475.664	476.343	0	679
Amortizacija v 2008	0	103.523	7.403.448,19	12.163	0	7.519.134
Izločitve v letu 2008/odtujitve, odpisi/	0	0	-60.661	-1.336.594	0	-1.397.255
Stanje 31.12.2008	0	793.088	63.218.519	1.117.393	0	65.129.000
Sedanja vrednost						
Stanje na dan 31.12.2007	29.923	1.442.022	15.540.357	36.430	1.030.107	18.078.839
Stanje na dan 31.12.2008	29.923	1.545.841	21.029.967	41.606	135.976	22.783.313

Večje nabave opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2008:

- nabava delovnih, tovornih in priklopnih vozil v višini 5.637.925 EUR,
- nabava osebnih in kombiniranih vozil v višini 255.365 EUR,
- nabava delovnih strojev, naprav in priključkov v višini 2.707.796 EUR,
- nabava računalniške opreme v višini 310.453 EUR,
- nadgradnja cestninskega sistema za cestninjenje v višini 853.832 EUR,
- nabava ali obnovitev sredstev za potrebe upravljanja in vzdrževanja avtocest v višini 1.078,303 EUR,
- nabava pisarniškega pohištva ter ostale biro opreme v višini 14.737.541 EUR in
- nabava kamer za potrebe video nadzora v višini 70.397 EUR.

Opredmetena osnovna sredstva DARS d.d. na dan 31.12.2008 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti.

V koncesijski pogodbi je določeno, da se oprema in naprave koncesije zgradijo oziroma kupijo v okviru izgradnje avtocest za račun Republike Slovenije za odseke avtocest, katerih gradnja je bila v teku ob podpisu koncesijske pogodbe oziroma se je začela v letu 2004. Opremo in naprave iz prejšnjega stavka prenese koncedent koncesionarju v last. Uprava DARS d.d. je v skladu s temi določbami koncesijske pogodbe in ZDARS sprejela sklep, da družba DARS d.d. v letu 2008 prenese opremo in naprave, z namenom usposobitve DARS d.d. za opravljanje dejavnosti po koncesijski pogodbi, iz registra osnovnih sredstev lastnine Republike Slovenije prejetih v upravljanje v register osnovnih sredstev DARS d.d. v neodpisani vrednosti 1.645.680 EUR. S tem prenosom se je obveznost DARS d.d. do lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. povečala. Ob prejemu sklepa Vlade Republike Slovenije o prenosu sredstev na DARS d.d., se bo s prenesenimi sredstvi obveznost zmanjšala, povečale pa se bodo kapitalske rezerve. V primeru odplačnega prenosa se bo obveznost zaprla s prenosom denarja.

Preneseno stvarno premoženje predstavljajo oprema in naprave, potrebne za opravljanje dejavnosti vzdrževanja avtocest.

Prenos iz registra lastnine Republike Slovenije v register osnovnih sredstev DARS d.d. v neodpisani vrednosti 125.486 EUR se nanaša na silos za sol.

Pri letnem popisu osnovnih sredstev je bil ugotovljen primanjkljaj osnovnih sredstev, katerih nabavna vrednost je znašala 60.949 EUR, neodpisana vrednost pa 288 EUR.

Dolgoročne finančne naložbe

Pregled gibanja dolgoročnih finančnih naložb v letu 2008:

v EUR (brez centov)	Druge delnice in deleži	Druge dolgoročne finančne naložbe	Skupaj
Kosmata vrednost			
Stanje 31.12.2007	964	673.677	674.641
Povečanje			
Zmanjšanja		30.045	30.045
Stanje 31.12.2008	964	643.632	644.596
Čista vrednost 31.12.2007	964	673.677	674.641
Čista vrednost 31.12.2008	964	643.632	644.596

Druge dolgoročne finančne naložbe se nanašajo na obveznice Banke Celje BCE09 v višini 643.632 EUR s kuponsko obrestno mero 3,90% in ročnostjo pet let (končna zapadlost obveznice je dne 15.04.2010).

Odložene terjatve za davek

Odložene terjatve za davek so oblikovane iz rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade za zaposlene, rezervacij za morebitne tožbene zahtevke, rezervacije za odpravnine in dokupe pokojninske dobe za tehnološke viške ob spremembi sistema cestninjenja ter rezervacije za potencialna vračila elektronskih tablic.

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2008:

	v EUR (brez centov)
Stanje na dan 1.1.2008	973.033
Sprememba za rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	-15.214
Sprememba za rezervacije za tehnološke viške	0
Sprememba za rezervacije za tožbene zahtevke	-37.159
Sprememba za rezervacije za elektronske tablice	-131.759
Stanje na dan 31.12.2008	788.901

Zaloge

Med zalogami so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge so se v primerjavi s stanjem na dan 31.12.2007 povečale za 5%. V strukturi zalog predstavljajo največji delež zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (34%) in zaloge vinjet (21%).

v EUR (brez centov)	31.12.2008	Delež v %	31.12.2007	Indeks
Material	1.620.117	81	1,359,361	119
Nadomestni deli	130.076	7	165,507	79
Drobni inventar in embalaža	236.782	12	368,297	64
Skupaj:	1,986,975	100	1,893,165	105

Prodaja polletnih vinjet za osebna in motorna vozila za leto 2008 se je zaključila dne 31.12.2008. V skladu s SRS 4.41 se je zaloge neprodanih vinjet z letnico 2008 na dan 31.12.2008 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 80.739,60 EUR.

Pri letnem popisu zalog vinjet je bil ugotovljen primanjkljaj v višini 27 EUR.

Zaloge DARS d.d. na dan 31.12.2008 niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega nabavnih cen na dan 31.12.2008. Zaloge DARS d.d. predstavljajo tekoče zaloge.

Kratkoročne finančne naložbe do drugih

Kratkoročne finančne naložbe do drugih se nanašajo na:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 20.350.000 EUR s povprečno ročnostjo 7 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 2,54% in
- kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 554.768 EUR, z obrestno mero 2,25%.

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	7.751.642	5.996.933
- terjatve za cestnino	6.215.862	5.165.110
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob AC	624.155	349.737
- kupci za zapore	667.874	256.463
- druge kratkoročne terjatve	243.751	225.623
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	15.290.130	832.983
- za dane predujme za obratna sredstva	2.145	6.103
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	14.328.966	0
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	36.339	111.824
- terjatve za vstopni DDV	644.106	549.914
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	40.519	79.805
-ostale kratkoročne terjatve	238.055	85.337
Skupaj:	23.041.772	6.829.916

Največji del (62%) kratkoročnih poslovnih terjatev predstavljajo terjatve do domačih komisionarjev in tujih prodajnih zastopnikov, 27% vseh terjatev pa predstavljajo ostale terjatve do kupcev iz naslova cestnine.

Kratkoročne terjatve do državnih institucij med drugim predstavljajo terjatve za refundacije do Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki pa se nanašajo na terjatve za obresti od depozitov in pogodbenih kazni.

Na predlog komisije za popis terjatev in obveznosti smo na dan 31.12.2008 odpisali neizterljive terjatve do kupcev v višini 14.604 EUR in terjatve do zaposlenih za primanjkljaje pri pobrani cestnini v višini 1.259 EUR. Razčlenitev kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	nezapadle	do 60 dni	nač 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	6.245.129	1.224.173	282.340	7.751.642

Terjatve DARS d.d. na dan 31.12.2008 niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve DARS d.d. niso zavarovane in predstavljajo tekoče terjatve družbe. Družba nima oblikovanega popravka vrednosti terjatev.

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Denarna sredstva v bankah	371.765	23.691
Depoziti na odpoklic	3.800.000	3.850.000
Denarna sredstva v blagajni	514	295
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	318.336	196.860
Denar na poti	129.363	887.564
Skupaj denarna sredstva:	4.619.978	4.958.410

Postavka denar na poti predstavljajo denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d.d.

Po opravljenem letnem popisu stanja denarja na poti od pobrane cestnine na dan 30.11.2008 je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem v višini 48.749 EUR.

Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 2.506.547 EUR se nanašajo na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih.

Med drugim predstavljajo:

- kratkoročne odložene stroške za provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 1.177.893 EUR,
- kratkoročne odložene stroške tiskanja vinjet v višini 76.288 EUR,
- kratkoročno odložene stroške za najem Microsoft licenčne programske opreme v višini 209.328 EUR,
- kratkoročno odložene stroške še ne prodanih elektronskih tablic v višini 996.222 EUR.

Terjatve iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d.

V bilanci premoženja družbe se med sredstvi pojavljajo terjatve do države iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. v višini 37.715.499 EUR. V isti višini je v bilanci sredstev lastnine Republike Slovenije v upravljanju DARS d.d. izkazana obveznost države do družbe.

Terjatve se med drugim nanašajo na:

- vnaprej preneseno koncesijsko dajatev za leto 2009 v višini 35.698.254 EUR,
- terjatev za nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2008 v višini 2.888.383 EUR.

Zunajbilančna evidenca

V zunajbilančni evidenci ima družba v višini 1.828.704 EUR evidentirane potencialne terjatve do občin na podlagi neupravičeno zaračunanih in izterjanih nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč z zamudnimi obrestmi. Ustavno sodišče Republike Slovenije je na pobudo DARS d.d. z odločbo U-I-361-/2002-11 (Ur.l. RS, 37/2004) nekatere odloke občin že odpravilo ter razveljavilo odločbe Davčne uprave Republike Slovenije.

Znesek v višini 3.091.020 EUR predstavlja potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova unovčenja prejetih garancij za dobro izvedbo del na področju upravljanja in vzdrževanja avtocest.

Kapital

Gibanje kapitala je razvidno iz Izkaza gibanja kapitala za obdobje od 1.1.2008 do 31.12.2008, prikazanega v okviru pojasnil v poglavju 3.4, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala. Kapital v celoti pripada premoženju družbe.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opredeljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Osnovni kapital družbe DARS d.d. je opredeljen v statutu družbe in ustrezno registriran na sodišču ter pomeni vložek Republike Slovenije kot edinega družbenika. Osnovni kapital družbe znaša 212.823 EUR in je razdeljen na 5.100 kosovnih delnic. Knjigovodska vrednost delnice na dan 31.12.2008 znaša 10.837,56 EUR ter je za 12,74% višja od knjigovodske vrednosti na dan 31.12.2007. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Ustanovne delnice dajejo polno pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, pravico do dela dobička (dividende) ter pravico do ustreznega dela preostalega premoženja ob likvidaciji ali stečaju družbe. Naslednje emisije delnic so lahko na podlagi sklepa skupščine o njihovi izdaji izdane na prinosnika ali na ime, lahko so redne ali prednostne. Pri spremembi kapitala se delež glasov, ki jih ima ustanovitelj v skupščini družbe, ne sme znižati pod 51%.

Na podlagi sklepa Skupščine DARS d.d. se je kapital družbe v letu 2008 zmanjšal za izplačilo dobička v obliki dividend v višini 5.252.069 EUR.

Čisti poslovni izid v poslovnem letu znaša 11.499.906 EUR.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2008 je naslednje:

v EUR (brez centov)	Stanje na dan 1.1.2008	Črpanje v letu 2008	Sproščanje v letu 2008	Dodatno oblikovanje v letu 2008	Stanje na dan 31.12.2008
Tožbeni zahtevki iz vzdrževanja in upravljanja AC	809.205	0	188.802	56.274	676.677
Tožbeni zahtevki iz delovnih razmerij	171.286	15.007	123.153	153.036	186.162
Tehnološki viški ob spremembi sistema cestninjenja	884.358	0	0	0	884.358
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	1.206.408	53.271	1.379	0	1.151.758
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	519.996	39.755	0	58.656	538.897
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	52.327	9.630	0	39.862	82.559
Amortizacija počitniških kapacitet in stanovanja	185.949	10.587	0	67.000	242.362
Vračilo elektronskih tablic	1.811.744	556.973	164.908	203.375	1.293.238
Dolgoročne časovne razmejitve -zakup optičnih vlaken				423.151	423.151
Skupaj:	5.641.273	685.223	478.242	1.001.354	5.479.162

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane za naslednje namene:

- Družba izkazuje rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v višini 676.677 EUR ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij v višini 186.162 EUR.
- V letih 2005-2007 so bile oblikovane rezervacije v breme dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za dokup zavarovalne dobe delavcem na cestnini in odpravnine za tehnološke viške za delavce na cestnini, ki bi nastali ob uvedbi novega sistema cestninjenja predvidoma v letih 2009 - 2010. Po prvotnem programu naj bi se rezervacije oblikovale v štirih zaporednih letih v obdobju od 2005-2008, in sicer

vsako leto 1/4 skupnega potrebnega ocenjenega zneska. Glede na dejstvo, da je bil s 01.07.2008 uveden vinjetni sistem cestninjenja za osebna vozila in je bilo 92 zaposlenih na področju cestninjenja prerazporejeno na delovna mesta novo oblikovane službe za cestninski nadzor, za reševanje katerih so bile po prvotnem programu oblikovane rezervacije iz naslova tehnoloških viškov ob spremembi sistema cestninjenja, ocenjujemo, da je stanje že oblikovanih rezervacij glede na akcijski načrt Vlade RS glede uvedbe elektronskega sistema cestninjenja v prostem prometnem toku ustrezno in zato oblikovanje dodatnih rezervacij v letu 2008 (zadnje četrtine) ni potrebno. Stanje oblikovanih rezervacij na dan 31.12.2008 je zadostno za reševanje predvidenih presežnih delavcev na področju cestninjenja.

- Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31.12.2008 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 58.656 EUR.
- Na dan 31.12.2008 so se za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, oblikovale rezervacije v višini 39.862 EUR.
- V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitve iz sredstev donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanja, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanja v celotni življenjski dobi. V letu 2008 so se navedene rezervacije zmanjšale za stroške amortizacije v višini 10.587 EUR in dodatno oblikovale za nakup počitniškega objekta in opreme v višini 67.000 EUR.
- Za poravnavo potencialnih obveznosti iz naslova prodanih elektronskih tablic za vračilo kupnine kupcem ob morebitnem vračilu elektronskih tablic v višini 1.293.238 EUR (kupci elektronskih tablic imajo sedem let možnost vrnitve elektronske tablice).
- Podjetje izkazuje med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnika v višini 423.151 EUR.

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	31.12.2008
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	16.469.133
Kratkoročne obveznosti za predujme	580
Kratkoročne obveznosti do delavcev	2.074.998
Kratkoročne obveznosti do države	5.136.450
-obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	221.108
-obveznosti za obračunani DDV	4.081.379
-obveznosti za davke in prispevke izplačevalca	322.703
druge obveznosti do države	511.261
Kratkoročne obveznosti do drugih	117.878
Skupaj:	23.799.039

Kratkoročne poslovne obveznosti so v primerjavi s predhodnim letom višje za 57 odstotkov. Največji delež (69%) predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev, ki se nanašajo na tekoče obveznosti iz poslovanja za dejavnost upravljanja in vzdrževanja avtocest ter v 99 odstotkih niso zapadle.

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov v zvezi z delom zaposlenim v družbi, izplačane v januarju 2009.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	31.12.2008
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	148.179
Kratkoročne odloženi prihodki	31.389.519
Skupaj:	31.537.698

Med obveznostmi družbe se nahajajo vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki, ki se nanašajo predvsem na vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov leta 2008 v višini 33.425 EUR ter za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine v višini 1.520 EUR.

Kratkoročno odloženi prihodki predstavljajo:

- že zaračunane vinjete za leto 2009 in polletne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2009, v skupni višini 23.737.079 EUR (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2009 pa velja od 1. decembra 2008 do 31. januarja 2010),
- naloženo dobroimetje na predplačniške cestninske medije (DARS kartice, ABC kartice), ki je bilo zaračunano in plačano v letu 2008, ne sledijo pa mu cestninski prehodi v istem letu, v višini 6.134.622 EUR. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda,
- odložene prihodke nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2008 v višini 1.482.216 EUR. Mesečna akontacija nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila se plačuje v višini 5,49% od vrednosti vseh del, ki jih določa vsakokratni LP ROAC. Dokončen obračun nadomestila se opravi na podlagi dejansko realiziranih vrednosti del iz vsakoletnega poročila Državnemu zboru o realizaciji LP ROAC. V letu 2008 so bila dejansko realizirana dela LP ROAC v višini 94,87% (brez nadomestila za opravljanje naročila in stroškov servisiranja dolga). Ker je bil del nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila že zaračunan in plačan, vendar storitev ni bila opravljena, so bili v tej višini oblikovani kratkoročno odloženi prihodki,
- drugi kratkoročno odložene prihodke v višini 35.602 EUR.

Pojasnila k bilanci stanja lastnine Republike Slovenije prejete v upravljanje DARS d.d.

Bilanca stanja lastnina Republike Slovenije prejete v upravljanje DARS d.d. na dan 31. 12. 2008

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
SREDSTVA	5.554.360.509	5.051.606.975
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	5.525.247.622	5.018.532.233
II. Opredmetena osnovna sredstva	5.525.247.622	5.018.532.233
1. Zemljišča in zgradbe	4.860.726.974	3.818.894.190
a) Zemljišča	742.669	742.669
b) Zgradbe	4.859.984.305	3.818.151.521
3. Druge naprave in oprema	1.384.535	1.517.612
4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	663.136.113	1.198.120.431
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	663.136.113	1.198.120.431
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	28.826.014	33.074.742
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	6.300.000
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	6.300.000
c) Druge kratkoročne finančne naložbe	0	6.300.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	28.763.136	26.653.913
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.099.243	971.886
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	26.663.893	25.682.027
V. Denarna sredstva	62.878	120.829
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	286.873	0
Č. TERJATVE IZ NASLOVA UPORABE SREDSTEV REPUBLIKE SLOVENIJE V UPRAVLJANJU ZA FINANCIRANJE SREDSTEV DARS d.d.	0	0
IZVENBILANČNA EVIDENCA	376.609.127	376.311.313

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.554.360.509	5.051.606.975
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	97.141
2. Druge rezervacije	0	97.141
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	5.330.745.646	4.847.996.920
I. Dolgoročne finančne obveznosti	2.622.819.894	2.198.663.420
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	2.462.454.346	2.038.297.872
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	160.365.548	160.365.548
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	2.707.925.752	2.649.333.500
6. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od države	2.681.610.833	2.626.780.055
7. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občin	24.150.061	20.748.712
8. Dolgoročne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od drugih	2.164.858	1.804.732
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	185.898.201	200.539.670
II. Kratkoročne finančne obveznosti	80.996.484	77.216.776
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	80.996.484	77.216.776
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	0
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	104.901.717	123.322.894
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	104.900.354	123.322.894
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.363	0
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.163	958
E. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA UPORABE SREDSTEV V DARS d.d. ZA FINANCIRANJE SREDSTEV REPUBLIKE SLOVENIJE V UPRAVLJANJU	37.715.499	2.972.287
IZVENBILANČNA EVIDENCA	376.609.127	376.311.313

Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v upravljanju

Preglednica stanja in sprememb opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev lastnine Republike Slovenije prejete v upravljanju DARS d.d.

	Zemljišča	Avtoceste (zg.,sp. ustroj, objekti)
Nabavna vrednost		
Stanje 31.12.2007	742.669	4.196.159.225
Prenos sredstev za opravljanje dejavnosti po Koncesijski pogodbi iz registra lastnine RS v upravljanju DARS d.d. v register DARS d.d.		
Nabava		
Aktiviranja in prenosi med postavkami sredstev		960.704.799
Prenos med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti		4.374
Prenosi na druge upravljavce		
Izločitev v letu 2008 (odtujitve, odpisi..)		
Stanje 31.12.2008	742.669	5.156.868.398
Popravek vrednosti		
Stanje 31.12.2007		969.254.871
Prenos sredstev za opravljanje dejavnosti po Koncesijski pogodbi iz registra lastnine RS v upravljanju DARS d.d. v register DARS d.d.		
Amortizacija v 2008		79.659.587
Uskladitev amortizacije 2007		-12.765.257
Investicijsko vzdrževanje		-11.971.671
Prenosi med postavkami sredstev		
Izločitev v letu 2008 (odtujitve, odpisi..)		
Stanje 31.12.2008		1.024.177.530
Sedanja vrednost		
Stanje na dan 31.12.2007	742.669	3.226.904.354
Stanje na dan 31.12.2008	742.669	4.132.690.868

Opomba: Gibanja opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev lastnine RS prejete v upravljanju DARS d.d., so pojasnjena v poglavju 2.4 Analiza poslovanja (Realizacija gradenj in obnov avtocestnih odsekov).

Zgradbe	Drugi upravljavci	Avtoceste v gradnji	Druga oprema na AC	Opredmetena osnovna sredstva trajno zunaj uporabe	Skupaj
62.309.468	546.357.959	1.198.120.431	1.384.535	1.129.742	6.006.204.029
			-1.771.166		-1.771.166
		582.308.816	1.601.273		583.910.089
10.383.344	131.435.364	-1.117.293.134	169.893		-14.599.734
					4.374
	-4.200.563			-1.036.164	-5.236.727
72.692.812	673.592.760	663.136.113	1.384.535	93.578	6.568.510.865
17.420.260				996.665	987.671.796
1.921.974				328	81.581.889
-307.852					-13.073.109
-42.247					-12.013.918
				-903.415	-903.415
18.992.135				93.578	1.043.263.243
44.889.208	546.357.959	1.198.120.431	1.384.535	133.077	5.018.532.233
53.700.677	673.592.760	663.136.113	1.384.535	0	5.525.247.622

Kratkoročne finančne naložbe

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Kratkoročne finančne naložbe		
- druge kratkoročne finančne naložbe	0	6.300.000
Skupaj:	0	6.300.000

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.099.243	971.886
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	26.663.893	25.682.027
- za obresti	112.087	44.369
- kratkoročne terjatve za evropska sredstva		1.427.255
- terjatve za vstopni DDV	26.548.149	20.496.282
- ostale terjatve do drugih	3.657	3.714.121
Skupaj:	28.763.136	26.653.913

Razčlenitev kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	nezapadle	do 60 dni	nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.043.581	876.942	178.720	2.099.243

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Denarna sredstva na računih, razen deviznih	62.878	117.984
Devizna sredstva na računih	0	2.845
Skupaj:	62.878	120.829

Denarna sredstva, ki so namenjena za gradnjo in obnavljanje avtocest, se vodijo ločeno na transakcijskem računu izgradnje.

Zunajbilančna evidenca

V zunajbilančni evidenci v podbilanci sredstev v upravljanju so evidentirana:

- potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova unovčenja prejetih garancij za dobro izvedbo del oziroma garancij za odpravo napak v garancijski dobi ter drugih vrednotnic od izvajalcev del. Na dan 31.12.2008 so potencialna sredstva iz tega naslova znašala 294.639.832 EUR,
- potencialne obveznosti iz naslova tožbenih zahtevkov, ki se nanašajo na gradnjo avtocest, in so oblikovane na podlagi pisma odvetnika družbe v višini 71.471.275 EUR in
- potencialne terjatve oz. obveznosti iz naslova zavarovanja obrestnih tveganj najetih kreditov za gradnjo in obnavljanje avtocest v višini 10.498.020 EUR.

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila pri Unicredit banki tri posle z namenom zavarovanja obrestnih tveganj najetih kreditov za gradnjo in obnavljanje avtocest, v letu 2008 pa dodatno še en posel. V skladu s politiko aktivnega upravljanja s tveganji na finančnem področju se je DARS d.d. odločil zmanjšati izpostavljenost na gibanja obrestnih mer na trgu. Tako je na dan 31.12.2008 delež izpostavljenosti variabilni obrestni meri predstavljal 54% vrednosti portfelja zadolženosti, delež izpostavljenosti fiksni obrestni meri 44% ter preostanek 2% predstavlja brezobrestni kredit.

a) zavarovanje obrestnih tveganj 30 mio EUR

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 30.000.000 EUR z ročnostjo 3 let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala kredita najeta pri Banki Koper in pri Unicredit banki. Kredita sta zavarovana za 3 leta s fiksno obrestno mero vezano na valuto CHF ter z opcijo morebitne konverzije v valuto CHF ob zapadlosti posla.

b) zavarovanje obrestnih tveganj 40 mio EUR

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 40.000.000 EUR z ročnostjo 3 let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala kredit najet pri Unicredit banki. Kredit je zavarovan za 3 leta s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnjih 7 let.

c) zavarovanje obrestnih tveganj 50 mio EUR

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 50.000.000 EUR z ročnostjo 2 let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala kredit najet pri Novi Ljubljanski banki. Kredit je zavarovan za 2 leti s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnja 3 leta.

d) zavarovanje obrestnih tveganj 20 mio EUR

Družba DARS d.d. je v letu 2008 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 20.000.000 EUR z ročnostjo 3 let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala kredit najet pri banki KfW. Kredit je zavarovan za 3 leta s fiksno obrestno mero.

Obrestne mere in načini obračuna obresti za sklenjene posle so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost.

Dolgoročne finančne obveznosti za bančna posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju DARS d.d.

V skladu z ZDARS in pogodbo o izvajanju naročila družba DARS d.d. v svojem imenu in za račun države najema posojila z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest.

Obrestne mere in načini obračuna obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na gradnjo in obnavljanje avtocest.

v EUR (brez centov)	31.12.2008	Struktura %	31.12.2007	Indeks
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	971.978.747	39	839.075.672	116
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	1.447.628.937	59	1.160.207.326	125
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	42.846.662	2	39.014.874	110
Skupaj:	2.462.454.346	100	2.038.297.872	121

Najeta posojila so zavarovana s poročtvom Republike Slovenije, na podlagi sklenjenih pogodb med Republiko Slovenijo in posojilodajalci.

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih:

Posojilodajalec	31.12.2008 v EUR (brez centov)
Konzorcij slovenskih bank	392.247.738
Hypo Alpe Adria Bank	60.866.378
Bank Austria Creditanstalt	100.864.630
Banka Koper	28.000.000
NLB I,II	390.000.000
Evropska investicijska banka	1.030.853.867
Kreditanstalt für Wiederaufbau I,II	191.775.071
Depfa Bank	225.000.000
Avtovie Venete S.p.A.	42.846.662
Skupaj:	2.462.454.346

a) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d.d. je pri domačih bankah v obdobju 1996 - 2004 najela 7 posojil.

Dolgoročne obveznosti do Konzorcija bank ter roki odplačil posojil:

Vrsta kredita	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	114.935.867
II	od 2004 do 2019	42.501.225
III	od 2007 do 2019	67.991.337
IV	od 2008 do 2020	33.752.797
V	od 2007 do 2020	38.708.551
VI	od 2009 do 2021	32.960.051
VII	od 2012 do 2024	61.397.911
Skupaj:		392.247.738

b) Posojila Hypo Alpe Adria Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d.d. najela tri posojila pri Hypo Alpe Adria Bank.

Dolgoročne obveznosti do Hypo Alpe Adria Bank ter roki odplačil posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	24.991.257
II	od 2012 do 2024	15.010.491
III	od 2014 do 2023	20.864.630
Skupaj:		60.866.378

c) Posojili Unicredit Banka Slovenija

V letih 2005 in 2006 je družba DARS d.d. najela dve posojili pri Unicredit Banka Slovenija, ki sta bili v teh dveh letih v celoti črpani. Posojilo najeto v letu 2006 je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau.

Dolgoročne obveznosti do Unicredit Banka Slovenija ter roki odplačil posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	20.864.630
II	od 2007 do 2021	80.000.000
Skupaj:		100.864.630

d) Posojilo Banka Koper

V letu 2006 je družba DARS d.d. najela posojilo pri Banki Koper in je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau.

Dolgoročna obveznost do Banke Koper ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	28.000.000
Skupaj:		28.000.000

e) Posojili NLB

V letih 2007 in 2008 je družba DARS d.d. najela dve posojili pri NLB, ki ju je v celoti črpala za financiranje gradnje avtocest.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	245.000.000
II	od 2015 do 2027	145.000.000
Skupaj:		390.000.000

f) Posojilo Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD)

Posojilo Evropske banke za obnovo in razvoj je bilo v letu 2008 odplačano v znesku 1.957.705 EUR, končna zapadlost posojila je leta 2009.

g) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila v letu 2008 odplačana v znesku 42.994.000 EUR ter povečana za nova črpanja v višini 169.500.000 EUR. Končne zapadlosti posojil so med leti 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačil posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
A, B, C	od 2000 do 2014, 2015, 2016	36.187.200
II	od 2003 do 2018	73.666.667
III	od 2004 do 2019	110.833.333
IV	od 2005 do 2019	106.666.667
V	od 2007 do 2027	105.000.000
VI	od 2012 do 2029	110.000.000
VII	od 2014 do 2037	250.000.000
VIII	od 2015 do 2033	238.500.000
Skupaj:		1.030.853.867

h) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

Posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW I) je bilo v letu 2008 odplačano v znesku 5.283.350 EUR. Konec leta 2008 je družba DARS d.d. najela novo posojilo pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau v višini 267,5 mio EUR (KfW II) in ga v letu 2008 črpala v višini 168 mio EUR.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačil posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2005 do 2014	23.775.071
II	od 2013 do 2029	168.000.000
Skupaj:		191.775.071

i) Posojili Depfa Bank (DEPFA)

Leta 2006 je družba DARS d.d. najela dva posojila pri Depfa Bank v skupnem znesku 225.000.000 EUR.

Dolgoročne obveznosti do Depfa Bank ter roki odplačil posojil:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	75.000.000
II	od 2013 do 2021	150.000.000
Skupaj:		225.000.000

j) Posojilo Autovie Venete (AVV)

Posojilo DARS d.d. pri Autovie Venete je pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Italijanske Republike za izvedbo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim.

Obveznosti iz posojila Autovie Venete so se v letu 2008 povečale za nova črpanja v višini 3.831.788 EUR. Prvi obrok vračila glavnice zapade v plačilo dve leti po začetku odprtja avtocestnega odseka Vipava - Razdrto.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

a) Obveznice DARS 1. emisije (DRS1)

Družba DARS d.d. je v letu 2004 izdala obveznice 1. emisije z oznako DRS1, v skupni nominalni vrednosti 56.042.397 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2024. Z obveznicami se trguje na prostem trgu Ljubljanske borze.

b) Obveznice DARS 2. emisije (DRS2)

Družba DARS d.d. je v letu 2005 izdala obveznice 2. emisije z oznako DRS2, v skupni nominalni vrednosti 61.759.306 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2025. Z obveznicami se trguje na prostem trgu Ljubljanske borze.

c) Obveznice DARS 3. emisije (DRS3)

Družba DARS d.d. je v letu 2005 izdala obveznice 3. emisije z oznako DRS3, v skupni nominalni vrednosti 42.563.846 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2020. Z obveznicami se trguje na prostem trgu Ljubljanske borze.

V skladu z ZDARS in pogodbo o izvajanju naročila družba DARS d.d. v svojem imenu in za račun države izdaja obveznice z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od države

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
1. Dolgoročne obveznosti iz prenesenih avtocest v upravljanje	705.744.630	777.928.689
2. Dolgoročni vir iz zbranih namenskih sredstev za gradnjo avtocest	1.317.220.434	1.301.687.434
3. Dolgoročni vir iz dela cestnin pred 1.1.2004 za gradnjo avtocest, odplačila glavnin in obresti od kreditov	255.444.918	255.444.917
4. Dolgoročni vir iz prejetih obresti od danih depozitov in prejetih a vista obresti za sredstva na transakcijskih računih	4.219.028	4.075.289
5. Dolg. vir iz prejetih sredstev iz naslova povračil zavarovalnic za povzročeno škodo na avtocestah do 1.1.2003	820.316	820.316
6. Dolgoročni viri iz prejetih sredstev iz naslova Koncesijske pogodbe	302.800.435	232.889.746
7. Dolgoročni viri iz vplačanega presežka pri izdaji obveznic	4.372.809	4.372.809
8. Dolgoročne obveznosti za sredstva dobljena v upravljanje iz pripojitve PVAC	3.617.029	3.749.779
9. Dolgoročni viri iz Kohezijskih nepovratnih sredstev	82.546.576	41.262.612
10. Sredstva EU za mednarodni projekt program TEMPO	2.579.121	1.839.950
11. Sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj	775.622	431.258
12. Finančna pomoč EU - TEN-T	1.469.915	2.277.256
Skupaj:	2.681.610.833	2.626.780.055

Dolgoročne obveznosti iz prenesenih avtocest v upravljanje so sestavljene iz prevrednotenih izvirnih vrednosti avtocest prenesenih v upravljanje na družbo ob njeni ustanovitvi, zmanjšane za prevrednotene kumulativne popravke vrednosti (amortizacija) aktiviranih avtocest in povečane za učinke revalorizacije s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin (v letih 1994 do 2001). Spremembe v letu 2008 se nanašajo na:

- zmanjšanje za obračunano amortizacijo sredstev v upravljanju v višini 68.508.781 EUR,
- učinek prevrednotenja prejetih dolgoročnih tujih posojil, deviznih sredstev na transakcijskih računih ter naložb v tuji valuti v višini 101.722 EUR,
- odpravo rezervacij za prodane elektronske tablice v višini 97.141 EUR,
- uskladitve po konverziji v višini 7 EUR in
- prenos infrastrukture (EE objektov, vodov in naprav) na občine v višini 3.670.690 EUR.

Obveznosti iz zbranih namenskih sredstev za gradnjo avtocest so se v letu 2008 povečale za 15.533.000 EUR.

Dolgoročni viri iz prejetih sredstev koncesijske dajatve so bili v letu 2008 oblikovani v višini 142.385.612 EUR in zmanjšani za plačila obresti od najetih posojil in izdanih obveznic v višini 72.474.923 EUR.

V letu 2008 je družba DARS d.d. prejela dolgoročni vir za gradnjo avtocest iz sredstev Kohezijskega sklada Evropske unije v višini 41.283.964 EUR, sredstva Evropske unije za mednarodni projekt TEMPO v višini 739.171 EUR, sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj v višini 344.364 EUR in finančno pomoč Evropske unije projekta TEN-T v višini 331.287 EUR.

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občine

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od občin so oblikovane v višini sofinanciranja gradnje avtocest s strani lokalnih skupnosti in javnih podjetij za izgradnjo komunalnih vodov in znašajo na dan 31.12.2008 24.150.061 EUR.

Dolgoročne poslovne obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od drugih

Obveznosti za sredstva, dobljena v upravljanje od drugih, so se v letu 2008 povečale iz naslova prodaje zemljišč, ki so bila pridobljena v zvezi z gradnjo avtocest, pa niso bila v celoti uporabljena za njihovo izgradnjo ali niso v celoti potrebna za upravljanje in vzdrževanje avtocest, zaračunanih služnosti na zemljiščih, zaračunane najemnine, odpadni material, unovčene garancije in ostalo.

Kratkoročne finančne obveznosti za bančna posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju

Kratkoročne finančne obveznosti za bančna posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju predstavljajo del glavnice dolgoročnih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2008.

Posojilodajalec	31.12.2008 v EUR (brez centov)	31.12.2007 v EUR (brez centov)
Evropska banka za obnovo in razvoj ¹	1.905.086	1.801.038
Evropska investicijska banka I	5.994.000	5.994.000
Evropska investicijska banka II	8.666.667	8.666.667
Evropska investicijska banka III	11.666.667	11.666.667
Evropska investicijska banka IV	10.666.667	10.666.667
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Kreditanstalt für Wiederaufbau I	5.283.350	5.283.350
Konzorcij bank I	1.206.387	1.206.387
Konzorcij bank II	448.169	448.169
Konzorcij bank III	700.942	700.942
Konzorcij bank IV	344.416	344.416
Konzorcij bank V	397.011	397.011
Unicredit banka II	6.666.667	6.666.667
Banka Koper	2.333.333	2.333.333
Skupaj glavnice:	62.279.361	62.175.314

¹ Kratkoročna finančna obveznost za bančno posojilo s strani EBRD na dan 31.12.2008 znaša 2.651.308,44 USD. Posojilo s strani EBRD je bilo odobreno v tuji valuti USD in je preračunano v domačo valuto evro po srednjem tečaju Banke Slovenije, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja (1EUR= 1,3917 USD).

Kratkoročne finančne obveznosti za obresti na dan 31.12.2008 se nanašajo na bančna posojila in obveznice, najeta oziroma izdana za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev.

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Obresti od dolgoročnih posojil	15.285.971	11.629.810
Obresti od obveznic	3.431.152	3.411.653
Skupaj:	18.717.123	15.041.463

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	31.12.2008	31.12.2007
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	102.308.869	121.244.612
Kratkoročne obveznosti iz naslova odškodnin	2.103.503	1.891.968
Druge kratkoročne obveznosti	489.345	46.433
Kratkoročne obveznosti za nezaračunano blago in storitve	0	139.881
Skupaj:	104.901.717	123.322.894

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev se nanašajo na še neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest domačih in tujih dobaviteljev, obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč ter druge kratkoročne obveznosti. 93% kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev še ni zapadlo v plačilo.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev se izkazujejo tudi zadržana sredstva (varščine) kot garancija za dobro izvedbo del in odpravo napak v garancijski dobi, v kolikor izvajalci ne predložijo ustreznih bančnih garancij ali drugih finančnih zavarovanj. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost in dostavijo investitorju zahtevano dokumentacijo.

Na dan 31.12.2008 so obveznosti na podlagi zadržanih sredstev znašale 7.484.051 EUR in predstavljajo 7,1 odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31.12.2008:

v EUR (brez centov)	31.12.2008	Delež v %
SCT d.d.	39.868.488	38
PRIMORJE d.d.	11.516.789	11
CESTNO PODJETJE MARIBOR d.d.	8.605.426	8
CM CELJE d.d.	5.529.784	5
TENZOR d.o.o.	3.097.049	3
CPK d.d.	3.090.547	3
CESTNO PODJETJE LJUBLJANA d.d.	3.071.700	3
EPROJEKT d.o.o.	2.366.282	2
VEGRAD d.d.	2.159.048	2
KRAŠKI ZIDAR d.d.	2.148.060	2
Ostali dobavitelji	23.447.181	22
Skupaj:	104.900.354	100

Obveznosti iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev Republike Slovenije prejetih v upravljanje DARS d.d.

V bilanci premoženja lastnine Republike Slovenije prejetega v upravljanje DARS d.d. se med obveznostmi pojavljajo obveznosti do družbe iz naslova uporabe sredstev DARS d.d. za financiranje sredstev lastnine Republike Slovenije v višini 37.715.499 EUR. V isti višini je v bilanci sredstev družbe izkazana terjatev družbe do države.

Obveznost se med drugim nanaša na:

- vnaprej preneseno koncesijsko dajatev za leto 2009 v višini 35.698.254 EUR,
- obveznost za nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2008 v višini 2.888.383 EUR.

Dodatna razkritja postavk v poslovnem izidu DARS d.d.

Čisti prihodki od prodaje

v EUR (brez centov)	2008	2007	Struktura v %	Indeks 2008/2007
Prihodki od cestnin	201.619.791	174.719.492	85	115
Prihodki od zakupnin	4.883.678	4.380.392	2	111
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.989.330	1.406.321	1	141
Prihodki od služnosti	551.226	162.073	0	340
Prihodki po agentski pogodbi	27.401.614	26.398.091	12	104
Drugi prihodki od prodaje	1.461.520	1.813.528	1	81
Skupaj čisti prihodki od prodaje	237.907.159	208.879.897	100	114

Prihodki od pobiranja cestnine so v letu 2008 znašali 201.619.791 EUR in predstavljajo 85% vseh prihodkov od prodaje ter so za 15% višji od preteklega leta.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki po pogodbi o izvajanju naročila, ki predstavljajo 12 odstotni delež čistih prihodkov od prodaje in so bili za 4% večji v primerjavi z letom 2007. Za izvrševanje naročila po pogodbi o izvajanju naročila je Republika Slovenija dolžna plačati družbi DARS d.d. nadomestilo za opravljanje nalog v višini 5,49% od vrednosti del gradnje in obnove avtocest, ki jih določa vsakokratni LP ROAC. Mesečne akontacije nadomestila se plačujejo na osnovi vrednosti del iz LP ROAC, dokončen obračun nadomestila pa se opravi na podlagi dejansko realiziranih vrednosti del iz vsakoletnega poročila Državnemu zboru o realizaciji LP ROAC. Plačilo za izvrševanje naročila se poveča ali zmanjša skladno s pogodbenimi določili o stroškovni nagradi in kazni. Ti prihodki se v skladu s pogodbenimi določili zaračunavajo Ministrstvu za promet in se plačujejo tako, da se sredstva iz transakcijskega računa za gradnjo avtocest prenesejo na transakcijski račun družbe DARS d.d.

Prihodki od zakupnin (povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocestah in najem baznih postaj) nastanejo z oddajanjem pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah v zakup za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2007 so se povečali za 11 %. Cene so določene z javnimi razpisi.

Prihodke od prodaje sestavljajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 1.989.330 EUR in prihodki od zaračunane služnosti v višini 551.226 EUR.

Druge prihodke od prodaje v višini 1.461.520 EUR predstavljajo prihodki od prodaje elektronskih tablic, prihodki od telekomunikacij, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

Drugi poslovni prihodki

Drugi poslovni prihodki v višini 2.366.476 EUR izhajajo iz plačanih odškodnin zavarovalnic za odpravo nastale škode na avtocestnih odsekih in objektih, prihodkov od odprave rezervacij in prihodkov od prodaje osnovnih sredstev.

BODIMO (PRE)VIDNI

Varnost mladih in vseh udeležencev v prometu
OŠ Šmarjeta
avtorica: Nina Kermc, 7. a
Mentorica: Vida Cizel

Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov upravljanja in vzdrževanja avtocest:

v EUR (brez centov)	2008	Struktura v %
Nabavna vrednost prodanega blaga	35.398	0
Stroški materiala	10.287.598	5
Stroški storitev	177.835.780	78
Stroški dela	29.736.245	13
Amortizacija	8.178.822	4
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. dolg. sr. in opredmetenih OS	9.774	0
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	97.480	0
Drugi poslovni odhodki	803.524	0
Skupaj poslovni odhodki:	226.984.621	100

Razčlenitev stroškov po funkcionalnih skupinah:

v EUR (brez centov)	2008
stroški vzdrževanje AC in nadzornega inženirja	134.904.028
stroški prodaje	56.007.139
stroški uprave	36.073.454
Skupaj:	226.984.621

Stroški blaga, materiala in storitev

v EUR (brez centov)	2008	Struktura v %
Nabavna vrednost prodanega blaga	35.398	100
Stroški materiala:	10.287.598	100
-Stroški materiala	4.129.599	40
-Stroški energije	3.652.724	36
-Stroški nadomestnih delov	394.666	4
-Odpis drobnega inventarja	1.709.293	17
-Drugi stroški materiala	401.316	4
Stroški storitev:	177.835.779	100
-Stroški nadzornega inženirja	18.046.706	10
-Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	3.956.428	2
-Najemnine	1.064.479	1
-Stroški plačilnega prometa	2.310.852	1
-Dajatev po koncesijski pogodbi	142.385.612	80
-Drugi stroški storitev	10.071.702	6
Skupaj :	188.158.776	

Stroški materiala predstavljajo 5 odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih in so se glede na leto 2007 povečali za 8%. Največji delež v stroških materiala predstavljata strošek soli (12%) in strošek elektrike (19%).

Stroški storitev predstavljajo 78 odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. V okviru stroškov storitev predstavljajo 80 odstotni delež stroški dajatev po koncesijski pogodbi, ki jih družba plačuje državi na osnovi podeljene koncesije. DARS d.d. za izključno pravico upravljanja in vzdrževanja avtocest v Republiki Sloveniji plačuje koncesijsko dajatev, ki se plačuje na podlagi mesečnih obračunov. Po zaključku poslovnega leta pa se opravi poračun glede na letni obračun koncesijske dajatve. Stroški dajatev po koncesijski pogodbi so se v primerjavi s preteklim letom povečali za 16 odstotkov, ostali stroški storitev pa za 21 odstotkov.

Stroški nadzornega inženirja predstavljajo 10 odstotni delež vseh stroškov storitev in se nanašajo na stroške inženirskih storitev za področje gradnje, obnavljanja in vzdrževanja avtocest.

Stroški dela

Stroški dela predstavljajo 13 odstotni delež vseh poslovnih odhodkov DARS d.d. in so za 8 odstotkov višji kot v letu 2007.

Družba med stroški dela izkazuje obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 738.407 EUR.

Na dan 31.12.2008 je bilo zaposlenih 1.209 delavcev. V povprečju je bilo v letu 2008 zaposlenih 1.120 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2008 je družba izplačevala plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti, Zakona o izvajanju dogovora o politiki plač za obdobje 2002-2004 (Ur.l. RS, 59/02) in podjetniške kolektivne pogodbe DARS d.d., ki se je začela uporabljati s 01.01.2007.

V letu 2008 je povprečna plača DARS d.d. znašala (v EUR):

Povprečna bruto plača	Leto 2008
DARS d.d.	1.602
Republika Slovenija	1.391

Skupni bruto prejemki članov uprave DARS d.d. so v letu 2008 znašali 704.372 EUR. V nadaljevanju so razkriti prejemki Uprave DARS d.d. po posameznih članih uprave v letu 2008:

Vrsta prejemka v EUR (brez centov)	Rajko Siročič	Ratajc Alojz	Tomislav Nemeč	Doc. dr. Žan Jan Oplotnik	Abdon Peklaj	Aleš Hojs	Boštjan Rigler
	predsednik uprave do 25.10.2007		predsednik uprave od 26.10.2007	Namestnik predsednika uprave	član uprave do 25.10.2007	član uprave	član uprave od 26.10.2007
Bruto plača oz. dohodek iz poslovanja	0	108.659	148.321	94.748	0	122.630	115.992
Regres	0	850	850	708	0	850	850
Izplačilo delovne uspešnosti za leto 2007	14.508	3.284	2.607	2.228	13.419	14.869	2.490
Bonitete	0	3.663	11.617	10.807	0	9.055	5.106
Povračila stroškov	0	789	7.325	5.001	0	735	814
Dodatno pokojninsko zavarovanje	0		0	726	0	871	0
Skupaj:	14.508	117.245	170.720	114.218	13.419	149.010	125.252

Zaposleni na podlagi pogodbe, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so v letu 2008 prejeli bruto prejemke v višini 1.471.710 EUR.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2008 so prikazani v spodnji tabeli:

v EUR (brez centov)	Bruto znesek prejemkov
Slak Franc	12.945
Vidic Tomaž	10.505
Ošo Simon	10.340
Sever Robert	8.690
Capuder Franc	9.240
Rožič Uroš	8.800
Meško Vito	10.340
Kodrič Darko	10.340
Likar Dimitrij	2.750
Jelušič Matej	6.490
Skupaj:	90.440

Zahtevki zaposlenih, ki izhajajo iz delovnih sporov in jim uprava DARS d.d. nasprotuje, so razkriti v okviru pojasnil postavke dolgoročnih rezervacij.

Odpisi vrednosti

v EUR (brez centov)	2008
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	659.688
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	7.519.134
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	9.774
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	97.480
Skupaj:	8.286.076

Prevrednotovalni poslovni odhodki od obratnih sredstev se nanašajo na popravke vrednosti terjatev do kupcev in prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2008, katerih prodaja je bila zaključena z 31.12.2008.

Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki so med drugim vključeni stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v višini 511.203 EUR. Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v letu 2008 se nanašajo na:

- dolgoročno vnaprej vračunane stroške iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v višini 56.274 EUR ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij v višini 153.036 EUR,
- oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 58.656 EUR,
- oblikovane rezervacije v višini 39.862 EUR za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitve za poravnavo potencialne obveznosti iz naslova prodanih elektronskih tablic za vračilo kupnine kupcem ob morebitnem vračilu elektronskih tablic v višini 203.375 EUR (kupci elektronskih tablic imajo sedem let možnost vrnitve elektronske tablice).

Finančni prihodki

Finančni prihodki iz posojil, danih drugim, v višini 1.428.637 EUR, so posledica nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d.d. pri bankah v obliki evrskih depozitov in naložb v vrednostne papirje ter prevrednotenja finančnih naložb namenjenih prodaji. Ostali finančni prihodki v višini 39.164 EUR se nanašajo na finančne prihodke iz poslovnih terjatev in vključujejo zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

Finančni odhodki

Finančni odhodek iz naslova prevrednotenja zaradi oslabitve finančne naložbe (1.600 obveznic izdajatelja Banke Celje d.d. - BCE9) znaša 30.045 EUR. Indeks apoena iz borzne tečajnice na dan 31.12.2008 je znašal 96,40.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 11.071 EUR izvirajo iz negativnih tečajnih razlik in odhodkov za zamudne obresti.

Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 95.733 EUR predstavljajo prejete odškodnine po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, vračilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in nagrade za preseganje kvote invalidov.

Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 26.894 EUR predstavljajo predvsem plačane odškodnine po sodbah.

Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Osnova za obračun davka od dohodka je celotni dobiček, povečan za davčno nepriznane odhodke in zmanjšan za zakonsko dovoljene olajšave. Od tako dobljene osnove je obračunana obveznost za davek od dohodka v višini 22%.

v EUR (brez centov)		2008
1	Prihodki	241.837.168
2	Odhodki	227.052.630
3	Celotni dobiček (1-2)	14.784.538
4	Zmanjšanje prihodkov	412.662
5	Povečanje prihodkov	0
6	Zmanjšanje odhodkov - nepriznani odhodki	1.488.162
7	Povečanje priznanih odhodkov	578.443
8	Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki (1-2-4+5+6-7)	15.281.595
9	Davčna osnova (8)	15.281.595
10	Sprememba davčne osnove zaradi spremembe rač. usmeritev	93.026
11	Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	8.994
12	Olajšava za investiranje	30.000
13	Olajšava za zaposlovanje invalidov	309.304
14	Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	860
15	Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	738.407
16	Olajšava za donacije	25.810
17	Osnova za davek (9-10+11-12-13-14-15-16)	14.093.182
18	Davek od dohodkov pravnih oseb - 22%	3.100.500

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter povečan za odložene davke predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja, ki je za 1,09-krat višji od čistega poslovnega izida predhodnega leta.

v EUR (brez centov)	2008
Dobiček iz poslovanja	13.289.014
Dobiček iz financiranja	1.426.685
Dobiček zunaj rednega delovanja	68.839
CELOTNI DOBIČEK	14.784.538
Davek od dobička	3.100.500
Odloženi davki	184.132
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	11.499.906

Čisti poslovni izid po preračunu na podlagi rasti cen življenjskih potrebščin

v EUR (brez centov)	% rasti	Znesek kapitala	Izračunan učinek	Zmanjšan poslovni izid
Kapital - za preračun indeks cen življenjskih potrebščin	2,10%	52.147.623	1.095.100	10.404.806

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov

Dne 20.02.2009 je bil med Republiko Slovenijo in družbo DARS d.d. sklenjen dodatek št. 1 h koncesijski pogodbi, ki dodatno ureja:

- obračun dodatnih odhodkov v breme koncesijske dajatve od 01.01.09 dalje, ki so povezani z izvajanjem obveznosti v zvezi z zagotavljanjem varnosti v cestnih predorih,
- način določanja števila prehodov vozil, za katera je bil s 01.07.2008 uveden vinjetni sistem cestninjenja, ki vpliva na obračun dela priznanih stroškov cestninjenja,
- način zagotavljanja dodatnih sredstev za poplačilo zapadlih obveznosti od najetih posojil za gradnjo avtocest (prenos dela čistega dobička koncesionarja, ki presega višino priznanega donosa na kapital družbe DARS d.d. v okvir koncesijske dajatve- velja za poslovni leti 2008 in 2009).

Odstopne izjave so podali naslednji člani nadzornega sveta:

- g. Vidic dne 20.03.09,
- g. Sever dne 06.04.09 in
- g. Capuder dne 07.04.09,

vendar do dne sestave letnega poročila skupščina o njihovih odstopih še ni odločala.

Vlada RS je dne 23.04.09 sprejela Letni plan razvoja in obnavljanja avtocest za leto 2009.

Kazalniki poslovanja

	31.12.2008	31.12.2007
1. KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA		
stopnja lastniškosti financiranja v %		
kapital		
obveznosti do virov sredstev	0,98	0,96
stopnja dolgoročnosti financiranja v %		
kapital + rezervacije + dolgoročni dolgovi		
obveznosti do virov sredstev	95,72	95,62
stopnja kratkoročnosti financiranja v %		
kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR)		
obveznosti do virov sredstev	4,28	4,38
2. KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA		
stopnja osnovnosti investiranja v %		
osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)		
sredstva	98,52	98,24
stopnja dolgoročnosti investiranja v %		
osn. sred.+dolg.finan.nal.+dolg.poslovne terj.		
sredstva	98,53	98,25
3. KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA		
pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v %		
likvidnostna sredstva+kratkoročne terjatve		
kratkoročne obveznosti	23,42	17,17
kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v %		
kratkoročna sredstva		
kratkoročne obveznosti	34,06	39,52
4. KAZALNIKI GOSPODARNOSTI		
gospodarnost poslovanja v %		
poslovni prihodki		
poslovni odhodki	105,85	106,17
stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov v %		
poslovni dobiček		
poslovni prihodki	5,53	5,81
stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov v %		
čisti dobiček		
prihodki	4,76	4,94
5. KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI		
čista dobičkonosnost kapitala		
čisti dobiček v poslovnem obdobju		
povprečna vrednost kapitala (brez č.dobička posl.obd)	0,28	0,28

Revidiranje letnega poročila za leto 2008

Pogodbeni znesek storitev revidiranja letnega poročila za leto 2008 za družbo DARS d.d. znaša skupaj z DDV 40.110,17 EUR. Revizijo je opravila družba KPMG Slovenija, d.o.o., Ljubljana.

Celje, 29. april 2009

Družina se varno pelje na izlet

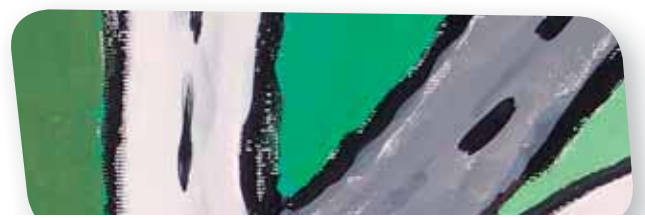
OŠ Sveti Jurij (Rogaševci)

avtor: Jan Simerle, 7. a

Mentor: Matej Gider

Križišča v pragozdu
OŠ Rače
avtor: Timi Berghaus , 7. a
Mentorica: Primož Krašna

4 IZJAVA UPRAVE

IZJAVA UPRAVE DARS D.D.

Uprava DARS d.d. v skladu z določbo 60.a člena Zakona o gospodarskih družbah zagotavlja, da je Letno poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2008, vključno z izjavo o upravljanju, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov, Zakonom o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji ter slovenskimi standardi računovodskega poročanja.

Člani uprave DARS d.d., Celje, ki jo sestavljajo mag. Tomislav Nemeč, predsednik uprave, dr. Žan Jan Oplotnik, namestnik predsednika uprave, Boštjan Rigler, član uprave, Aleš Hojs, član uprave in mag. Alojz Ratajč, član uprave - delavski direktor, v skladu s 110. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov izjavljajo, po njihovem najboljšem vedenju:

- da je računovodsko poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2008 sestavljeno v skladu s slovenskimi standardi računovodskega poročanja in da je resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe DARS d.d., Celje;
- da poslovno poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2008 vključuje pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki jim je družba DARS d.d., Celje izpostavljena.

mag. Alojz Ratajč
član uprave - delavski direktor

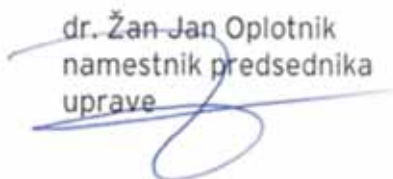
Aleš Hojs
član uprave

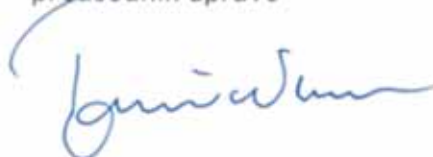
Boštjan Rigler
član uprave

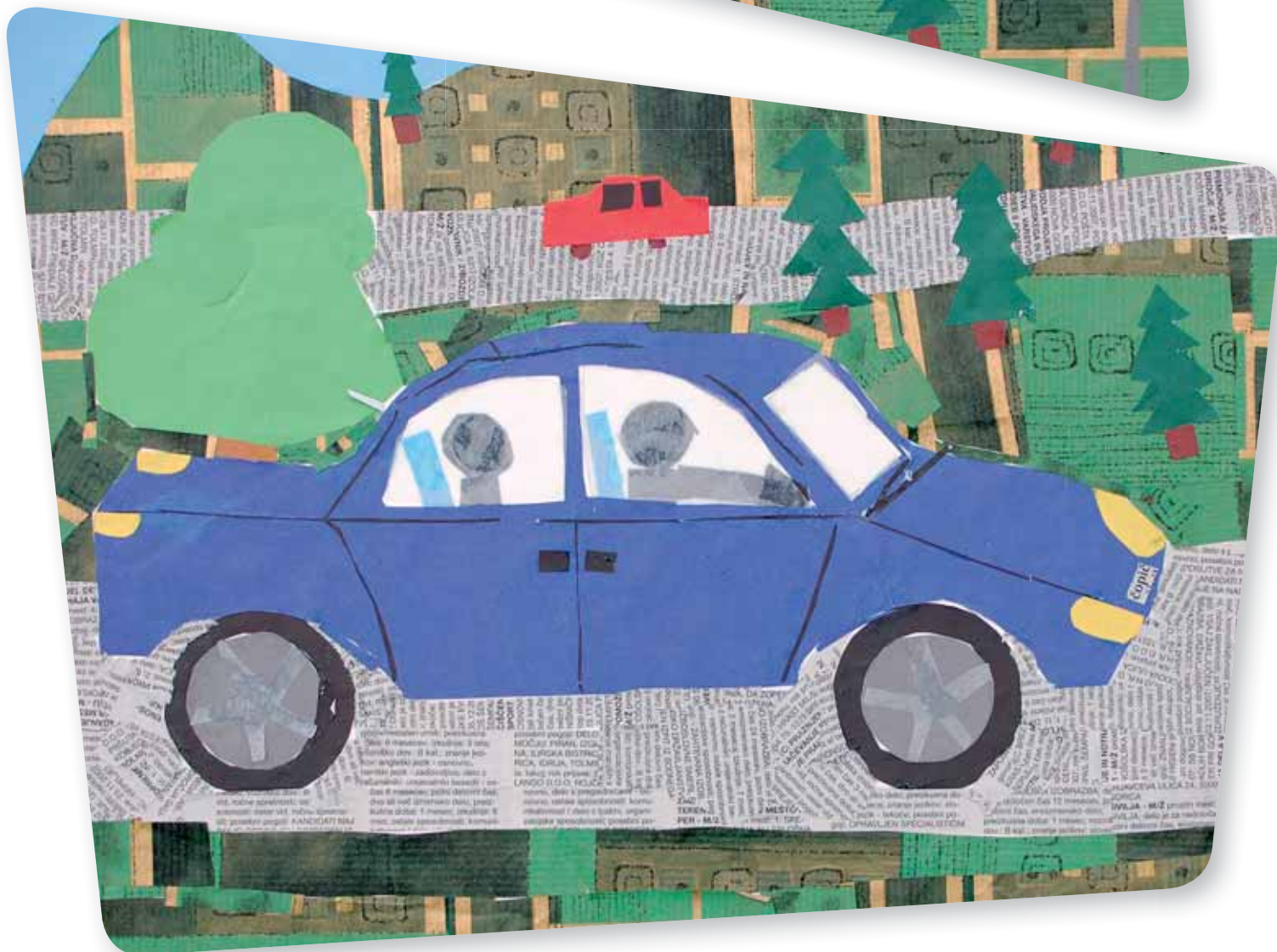

dr. Žan Jan Oplotnik
namestnik predsednika
uprave

mag. Tomislav Nemeč
predsednik uprave

Tudi sam bom kmalu voznik
OŠ Draga Bajca (Vipava)
avtorica: Maja Turk, 7. r
Mentorica: Kristina Lavrenčič

5 REVIZORJEVO POROČILO

Poročilo neodvisnega revizorja

Delničarju Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2008, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša naloga je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštnim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., Celje na dan 31. decembra 2008 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah

V skladu z zahtevo zakona o gospodarskih družbah (ZGD - 1) potrjujemo, da so informacije v poslovnem poročilu skladne s priloženimi računovodskimi izkazi.

KPMG SLOVENIJA,

podjetje za revidiranje, d.o.o.

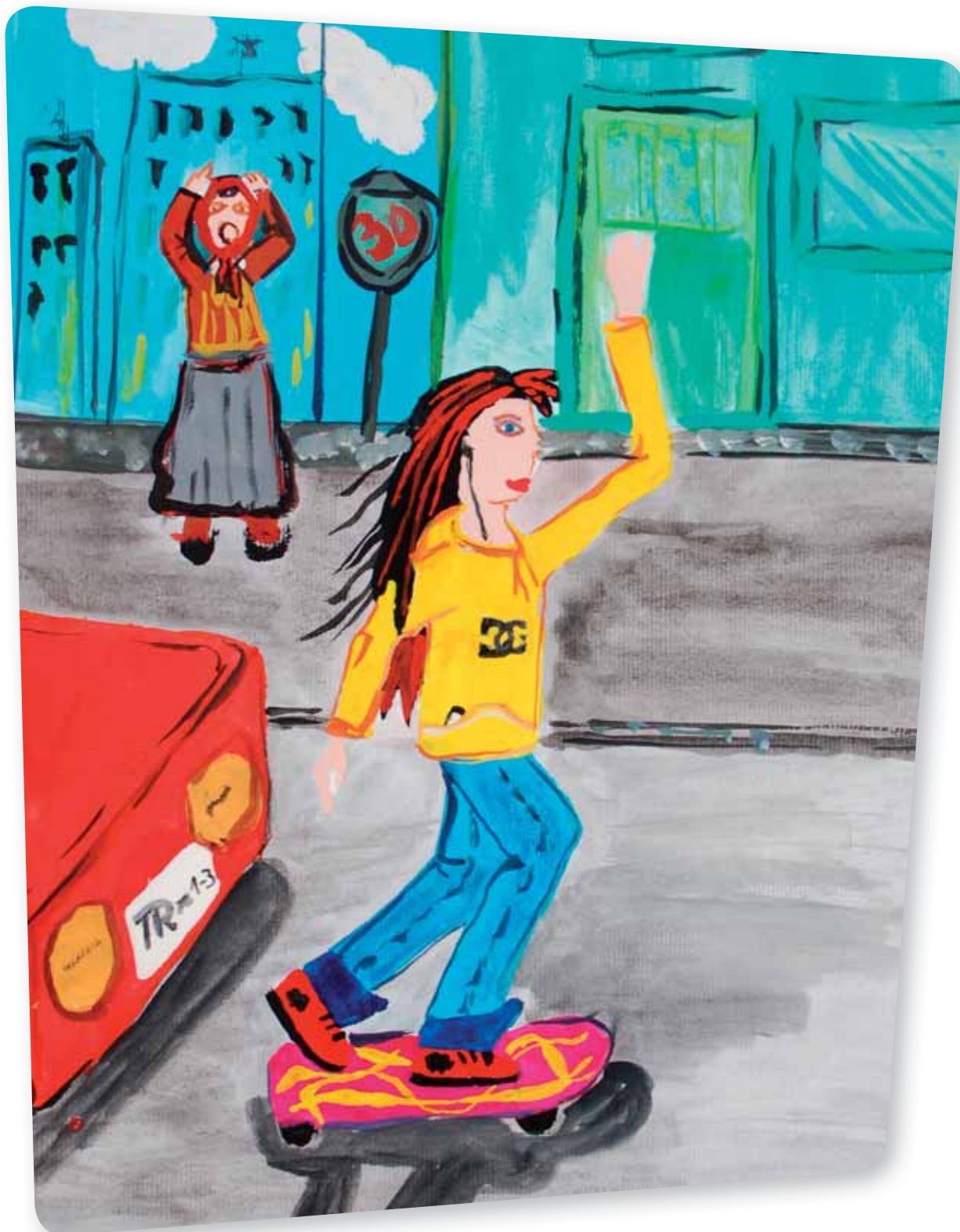
Marjan Mahnič, univ. dipl. ekon.

pooblaščen revizor

partner

Ljubljana, 29. april 2009

KPMG Slovenija, d.o.o.
1

Majhen sem

OŠ Trbovlje

avtorica: Sara Pusovnik , 8. b

Mentorica: Miroslava Kovačič

08

DARS d.d.

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji

Sedež družbe:

Ulica XIV. divizije št. 4
3000 Celje, Slovenija
Telefon: 03 426 40 71
Faks: 03 544 20 01

Izpostava:

Dunajska 7
1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 01 300 99 00
Faks: 01 300 99 01

Internet: <http://www.dars.si>
Elektronska pošta: info@dars.si

Pripravila in založila:

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, DARS d.d.

Oblikovanje, fotografija:

Sandi Radovan

Prelom:

Smatros

Tisk:

Smatros